

ПОЛИТИКИ

ЗАБИВАНИК

9. IX 1988 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ •

ГОДИНА L • 1000 ДИН • БРОЈ 1915

Занимања
која
одумиру:
ДВОРСКА
БУДАЛА
(стр. 12)

c. Verlinde

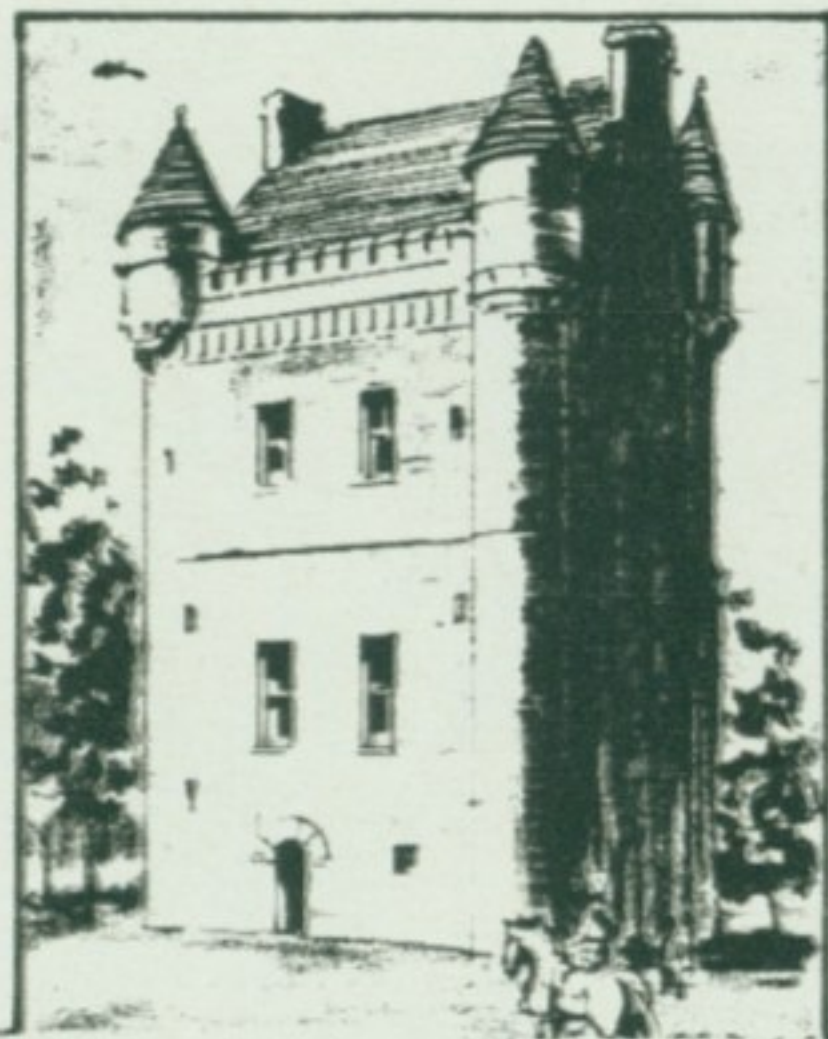

РАТНИЦИ

ПЛЕМЕНА АСМАТ У НОВОЈ ГВИНЕЈИ УМЕСТО НА ЈАСТУКУ, СПАВАЈУ НА ЛОБАЊИ СВОЈИХ ПРЕДАКА.

САТ

НА ГРАДСКОЈ ВЕЖИЦИ У ОРАНЖУ (ФРАНЦУСКА) КАД ОТКУЦА ПЕТ ПОПОДНЕ, ПОСЕБНИМ АЛАРМОМ ПОДСЕЋА ГРАЂАНЕ ДА ЈЕ ВРЕМЕ ДА ОПЕРУ ПЛОЧНИК ИСПРЕД СВОЈИХ КУЋА.

У ЗАМКУ АДНИ

У АБЕРДИНШИРУ (ШКОТСКА) ВЕЖ 588 ГОДИНА ЖИВЕ ЧЛАНОВИ ИСТЕ ПОРОДИЦЕ.

Џозеф Селјуел

ИЗ СИДНЕЈА (АУСТРАЛИЈА) ОСУЂЕН НА СМРТ ЗБОГ КРАЂЕ, 26. СЕПТЕМБРА 1803. ГОДИНЕ, СТАВЉАН ЈЕ НА ВЕШАЛА 3 ПУТА, АЛИ СЕ СВАКИ ПУТ КОНОПАЦ ПРЕКИНУО. КАДА ЈЕ ТРЕБАО ДА БУДЕ ОБЕШЕН И ЧЕТВРТИ ПУТ, СУД ГА ЈЕ ПОМИЛОВАО ЈЕР ЈЕ ЗАКЉУЧИО ДА ЈЕ ОСУЂЕНИК ДОВОЉНО ИСПАШТАО.

ЖЕНКА ПОЛАРНОГ МЕДВЕДА

КАДА СЕ НАЂЕ У ОПАСНОСТИ, СТАВИ СВОЈЕ МЛАДУНЧЕ „НА КРКАЧЕ“ И ОДНЕСЕ ГА НА СИГУРНО МЕСТО.

Гљиве СУЊЦОБРАН

(MACROLEPIOTA PROLERA) UVEK RASTU U KRUG.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЖ ЧУЛИ ДА

ОД ДАВНИНА ЖИТЕЉИ ПОЛУОСТРВА МАЛАКЕ ОДРЖАВАЈУ НЕОБИЧНЕ ДВОБОЈЕ: КОЈИ РЕТКО ТРАЈУ ДУЖЕ ОД 15 МИНУТА: НА ЗНАК СЕКУНДАНТА ОБА „БОРЦА“ СЕ НАОРУЖАВАЈУ ФАЗАНОВИМ ПЕРИМА И УЛАЗЕ У КРУГ ПРЕЧНИКА ТРИ МЕТРА ГДЕ ПОЧИЊУ ДА ГОЛИЦАЈУ ЈЕДАН ДРУГОГ. ГУБИ ОНАЈ КО СЕ ПРВИ НАСМЕЈЕ.

У БЛИЗИНИ МЕКСИЧКОГ ГРАДА ХЕРОРО НЕГРО ТАЛАСИ СУ НАНЕЛИ НА ПУТ УЗ ОБАЛУ ЧИТАВЕ БРЕГОВЕ ПЕНЕ КОЈЕ НЕ МОГУ ДА САВЛАДАЈУ НИ ВЕЖИ АУТОМОБИЛИ. ПО МИШЉЕЊУ ОКА-

НОЛОГА ЗА ТО СУ „КРИВИ“ МИКРОСКОПСКИ БИЉНИ ОРГАНИЗМИ КОЈИ СЕ РАЗМНОЖАВАЈУ У ПРОЛЕЋЕ И ЛЕТИ. ТАДА ИСПУШТАЈУ МАТЕРИЈУ СЛИЧНУ ШТИРКУ – А ТАЛАСИ ЈЕ ИЗБАЦУЈУ НА КОПНО.

ДАНАС МАЛО КО ЗНА ДА НЕДОЗРЕЛИМ ГРОЖЂЕМ МОЖЕ ДА СЕ СНИЗИ ТЕМПЕРАТУРА, А НЕКАД ЈЕ ВИНОВА ЛОЗА БИЛА ВЕОМА ПОЗНАТА КАО СРЕДСТВО ЗА ЧИШЋЕЊЕ И ЈАЧАЊЕ ОРГАНИЗМА. СУВИМ ГРОЖЂЕМ ЛЕЧИЛЕ СУ СЕ БОЛЕСТИ ПЛУЋА, ЈЕТРЕ, БУБРЕГА, А ЛИШЋЕ СЕ УСПЕШНО КОРИСТИЛО У ПОЧЕТНОЈ ФАЗИ ТУБЕРКУЛОЗЕ И ПРОТИВ МАЛОКРВНОСТИ.

У ПЕРУУ, ГАБОНУ И ГВИНЕЈИ УОПШТЕ НЕ ДРЖЕ ДОМАЋЕ МАЧКЕ. ПРВАНИ СВЕТА У „МАЧКОЉУПСТВУ“ СУ АМЕРИКАНЦИ – У САД ИМА 55 МИЛИОНА МАЧАКА, А У АУСТРАЛИЈИ НА 10 ЉУДИ ДОЛАЗИ 9 МАЧАКА! РЕКОРД ДРЖИ И ПОРТУГАЛСКО ОСТРВО МАДЕРА: 100 МАЧАКА НА КВАДРАТНИ КИЛОМЕТАР. У ФРАНЦУСКОЈ ИМА 8 МИЛИОНА, ЕНГЛЕСКОЈ 5,3 МИЛИОНА, А У СССР-У 30 МИЛИОНА МАЧАКА.

СВАКОГ МИНУТА У СВЕТУ СЕ ПОСЕЧЕ ПОЈА ХЕКТАРА ШУМЕ: 2000. ГОДИНЕ ПОВРШИНА КОЈУ ДАНАС ЗАУЗИМАЈУ ШУМЕ СМАЊИЋЕ СЕ ЗА ВИШЕ ОД ЈЕДНЕ ПЕТИНЕ.

АМЕРИЧКИ БИОХЕМИЧАР ПРОФЕСОР ДР РОУЕР ВИЉЕМС ИСПИТИВАО ЈЕ ДЕЈСТВО РАЗНИХ ПРЕХРАМБЕНИХ ПРОИЗВОДА НА ЉУДСКИ ОРГАНИЗАМ.

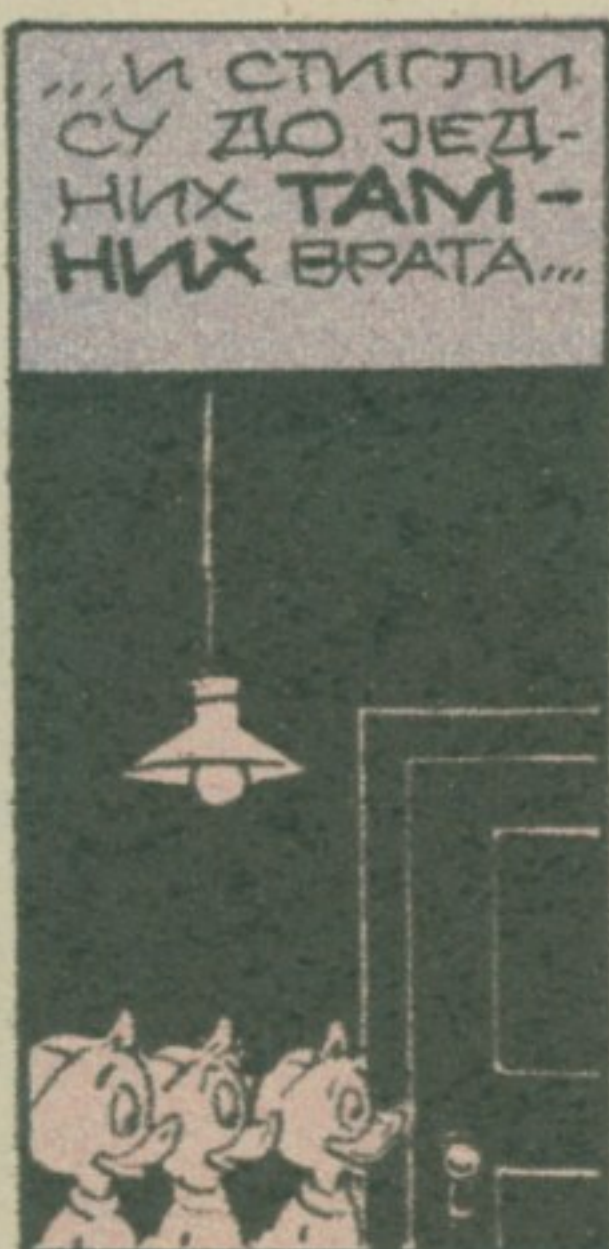
НА УДАРУ СЕ НАШАО И БЕЛИ, ИНДУСТРИЈСКИ ЗАМЕШЕН И ИСПЕЧЕН, ХЛЕБ. У СВОЈОЈ ЛАБОРАТОРИЈИ У ГРАДУ ХЈУСТОНУ ДР ВИЉЕМС ЈЕ ДВАДЕСЕТ ДАНА ТАКВИМ ХЛЕБОМ ХРАНИО ДЕСЕТАК ПАЦОВА НЕ ДАЈУЊИ ИМ НИКАКВО ДРУГО ЈЕЛО И СВИ ПАЦОВИ СУ УГИНУЛИ.

КАКО ТЕРМОЕЛЕКТРАНАМА ОСТАЈЕ ГОДИШЊЕ МНОГО ПЕПЕЛА, ЕНГЛЕЗИ СУ ОДЛУЧИЛИ ДА ГА КОРИСНО УПОТРЕБЕ. ОД МЕШАВИНЕ КОЈА САДРЖИ 85 ПРОЦЕНАТА ПЕПЕЛА И 15 ПРОЦЕНАТА ГЛИНЕ ДОБИЈЕНЕ СУ ВЕОМА КВАЛИТЕТНЕ ЦИГЛЕ.

WALT
DISNEY

ПАПА ПАТАК

Васа
Пелагић,
рад
Божидара
Јакца

ВАСА ПЕЛАГИЋ ИЛИ БОРБА ЗА ЗЕМНИ РАЈ

НЕ БРУКАЈ САБЉУ, ГОСПОДИНЕ!

То је викнуо чика Васа на официра који је потегао оружје на једну праљу. – На Турке ако си јунак, а не да бијеш жене по буцаку!

Безакоником га је назвала још његова мајка, безбожником попови, а власти човеком „опасним по сваки поредак“.

У Србији су му књиге јавно спаљиване, у Турској је осуђен на 101 годину робије, окован и бачен у тамницу, а књаз Никола му је мргодно наредио: „За 24 уре да те моје око није виђело на Цетиње!“

А он је у својим бројним делима оставио и следеће бисере од мисли:

– Не треба нам рај на небу, нама треба земни рај.

– За права и слободу народа треба бораца, а не мита и владичанства...

– Вјеровало би свако у бога кад би могло бити, да прочита вјеровање па да буде сит.

Реч је о Васи Пелагићу, у народу већ готово целог века познатом и омиљеном чика Васи, неуморном просветитељу и публицисти, најзначајнијем представнику утопијског социјализма код нас у другој половини прошлог века.

Тачан датум рођења Васа Пелагића још није и, вероватно, неће никада бити утврђен. Зна се само, како сам наводи у својој аутобиографији, да је рођен 1838. године у босанском селу Горњи Жабари недалеко од Брчког. Дакле, ове године

навршава се век и по од рођења писца „Народног учитеља“, једне од оних творевина људског духа које су дубоко, чак и данас, utkane у мишљења и обичаје многих нараштаја.

Дело Васа Пелагића је разнолико, у многоме још актуелно, а живот изузетно занимљив, буран и трагичан, као код многих истинских бораца за човека, његову слободу и правду.

Он је нешто много више!

Милица Јанковић, познатија као МИР-ЈАМ, сестра писца и научника Стевана Јаковљевића, оставила је сликовит запис о Пелагићу. Ту, између осталог пише:

„... И баш ту, код њих, у кући са улице, становао је Васа Пелагић. О њему је неко писао у шали да је затварао врата од шифоньера да га не ухвати промаја. То је било апсолутно нетачно. Он је целе године држао широм отворен прозор и врло ретко ложио у соби.“

Био је леп висок човек са седом брадом. Носио је увек сиво одело и жуте чизме. Хлеб није јео као други људи, већ га је секао на кришке и поново пекао. И имао је пуне столове, прозоре и полице књига и јабука, лепих румених јабука које су се тако живописно осмехивале на бедемима књижурина. Много је људи долазило да га тражи. Било је међу њима великошколаца и радника, било је новинара и шегрта, Београђана и дошљака. И нико није питао: „Је ли ту господин Пелагић?“ Већ су сви говорили: чика Васа Пелагић или просто Васа. Само га је газда са пуно поштовања називао господин Пелагић. Газдарица га је помало исмевала што је-

де двојек и јабуке, а газда би је прекорео: „Он је нешто много више од мене и тебе, госпо Евице!“ Тако се звала газдарица.

Газда је о њему говорио да је крај човек, само штета што је неверник. А једна госпођа, из добре куће, казала му је да је Васа непоштен човек и да проповеда „слободну љубав“. Да ли је она мислила да у једанаестој години знам шта је слободна љубав, не знам, али ја сам мислила да знам. Знала сам шта значи љубав, шта значи слобода и по ономе што сам прочитала у „Пиру бездушника или величанству радника“, Васиной књизи коју ми је поклонио јер сам му донела воде са чесме, начинила сам комбинацију: да слободна љубав хоће да сви људи буду слободни, да нико не буде сиромах и да се сви воле. Да је Пелагић непоштен, то никоме не бих веровала.

Једаред се Пелагић са нашег балкона посвађао с официром преко пута. Овај је грдио и терао вешерку, она се љутила и грдила њега. Не знам шта му је рекла, тек он дрекну, потеже сабљу па је појури. А наш се Пелагић, као наручен створи на балкону. „Не брукај сабљу, господине“, довикну му. „На Турке ако си јунак, а не да бијеш жене по буцаку!“

Официр је сав позеленео и одговорио му неке грубости, а Васа се подругљиво осмехнуо и достојанствено ушао у собу.

Васа је уистину био такав: и кад се злопатио и живео мукотрпно, кад су му стављали тешке окове или на силу, сасвим здравог, смештали у лудницу, он је остајао усправан, достојанствен и непоколебљив. Своје понашање и ставове није из-

менио ни кад је на ломачу бачено његово дело „Народна права или наше неодољне потребе“. Тај велики пламен на београдској Славији требало је, по замисли обреновићевске власти, да укаља писца „Народних права“ и све оне који слично мисле, али се догодило обрнуто, како се најчешће и догађа кад се силом и пламеном покушава да сагори слободоумна мисао: буктиња је осветлила Васу и његово дело, у народу се јавио бунт, а на власт пала врло тамна мрља.

Протестује и Радоје Домановић

„Искрени пријатељ свој и народни, мора бити непријатељ салонској господској политици, јер је она посве опасна зверка. Али он у исто доба мора бити истински и трајни пријатељ привредној политици народној. Салонска политика бори се за ову или ону династију и монархију, а господска за овог или оног власника. Њој је народ деведесет девета брига. И ако политичари кад и кад зборе које што и о народу, то је само шарени мамац да дођу до цели помоћу народа, до добрих места и плата.“

Тако почиње оштар и смео спис о народним правима и његовим неодољним потребама, објављен у Београду крајем 1889. године. На престолу је дванаестогодишњи Александар Обреновић, син Миланов, али стварни владар је Намесништво у коме је главна личност Јован Ристић. Пишући о тешком стању у земљи и неправедној унутрашњој политици, Пелагић се храбро окомио на ту и такву власт и она је, наравно, брзо реаговала, такође оштро, али на свој начин.

Управа вароши Београда књигу одмах забрањује, Васу Пелагића прво тужи суду због увреде Његовог Величанства Краља, истина бившег краља Милана, а затим хапси. Био је јануар 1890.

Јављају се и први, узалудни протести, који ће ускоро прерасти у праву буру. Међу многим потписницима захтева да се Васе Пелагић пусти на слободу, а његова „Народна права“ заиста постану народна је и Радоје Домановић.

Огорчена, власт у јутро 8. марта 1890. године, организује јавно спаљивање најновијег дела Васе Пелагића, који још чаме у затвору. Под будном присмотром полиције, гомила „Народних права“ је планула. Забележено је да је тај март био најхладнији у последњих стотину година, али огањ на Славији сигурно није огрејао никога ко је поздрављао Васине идеје. Иако је такав потез значао „стављање главе на пањ“, лист „Народна мисао“ коју уређује студент филозофије Јаша Продановић, доцније познати публицист, научни и књижевни радник и потпредседник владе ФНРЈ, отворено пише:

„Србија се под пређашњим владама угледала много на Аустрију и Русију. Данас под радикалском владом дочекасмо да се Србија угледа и на Шпанију за време инквизиције. Пелагићева „Народна права“ спаљена су у четвртак 8. о.м. и тако је дат сјајан доказ да је Србија земља напретка, јер је већ пошла у – средњи век. Како би било да се и Пелагић спали? Бар онда не би полиција имала муке с његовим књигама.“

Протести и подршке Пелагићу су све бројнији и оштрији из разних крајева Србије, али и ван ње. Јер, Васе и његово де-

ло били су већ свестрано и искрено прихваћени у народу, од школованих људи до неписмених чобана.

Али, Васе је ипак извесно време провео у тамници, затим на слободи, па опет у затвору. Прогони, хапшења, осуде и протеривања прате га до краја живота.

Кад у марту 1893. педесетпетогодишњег Васу власти проглашавају душевно болесним и затварају у лудницу. „Занатлијски савез“, лист српског занатлијско-радничког савеза, пише:

„Велики популаризатор научних начела, чувени пропагатор социјалистичких економских теорија, борац за слободу, братство, јединство и једнакост, славно сунце на хоризонту наше народне мисли, ненадмашни Србин и пријатељ бедних и угнетених, Васе Пелагић, књижевник, оглашен је за душевно оболелог. Уморне кости неуморног радника, седе власи духом младог старца, однесене су далеко од људи, које је он тако жарко љубио. Награда му је дата. Место лаворовог венца, добио је стан у лудој кући! О, како јадна и бедна изгледаш ти, либерална владо! Бацив са себе црну ризу, скинув са себе камилавку, пошао је Пелагић у свет да проповеда нова начела, нову науку... Ваљало је да побегне из тамнице Мале Азије, па да га ухвате и наопако на магарца посаде, те да кроз Солун прође... И да се спасе, па да га дочека целатски конопац у Аустро-Угарској, ваљало је да из влаке скочи па да утекне у Србију, те ту да га дочека ондашња либерална влада и затвори. Гоњен за слободу, дошао је у слободну Србију и ту ухапшен! Нема ни једног политичког радника који је толико пропатио колико он. Занет идејама својим, он их је увек проповедао делом, пером, увек слободно и отворено. Да није оваквих људи, не би било живота.“

После тронедељног Васиного боравка у лудници, „Занатлијски савез“ пише:

„Сакупљен народ уз бујне поклике „Живео!“ извадио је из луднице уважену старину Васу Пелагића.“

Пријатељство за сва времена

За време Васиного живота, не рачунајући чланке у разним листовима и часописима, објављено је чак 250 хиљада његових радова. Узимајући у обзир време и прилике кад су писани и штампани, тај број заиста задивљује.

Међутим, крај тог живота је далеко од било каквог дивљења. Напротив.

Једанаестог дана јуна 1897. године жандарм Милутин Поповић, ревносно вршећи своју дужност, крочио је, сасвим случајно, у – историју: спровео је у злогласни Казнени завод у Пожаревцу Васу Пелагића јер се још једном „огрешио“ о власти и званичну политику. Популарни социјалиста више никада није угледао светлост дана, а управник тамнице је био запрепашћен његовом популарношћу јер је добијао гомилу писама подршке да истраје. Међу тим зидовима овог затвора тамновали су дотад бивши министри, професори универзитета и познати књижевници, али ни о коме се народ није тако бринуо као о Васи.

Али, све је било узалуд: болест је напала оронили организам. На позив радничких друштава из Београда и Смедерева, Васу посећује Јован Скерлић, коме заточеник предаје део своје аутобиографије и скромне личне предмете.

У књигу умрлих Казненог завода записано је да је у 4 сата 25. јануара 1899. преминуо књижевник Васе Пелагић. Покопан је сутрадан у 10 часова у забаченом делу пожаревачког гробља где су сахрањивани кажњеници.

Гроб је био безимен све до јесени 1920. године. Тада се, по жељи обичног човека из народа, на гробу Васином подиже камено обележје које такође има своју занимљиву историју.

Извесно време Васе је тамновао с Димитријем Мирковићем, ћурчијом из Пожаревца. Ту, у тамници, спријатељили су се заиста заувек.

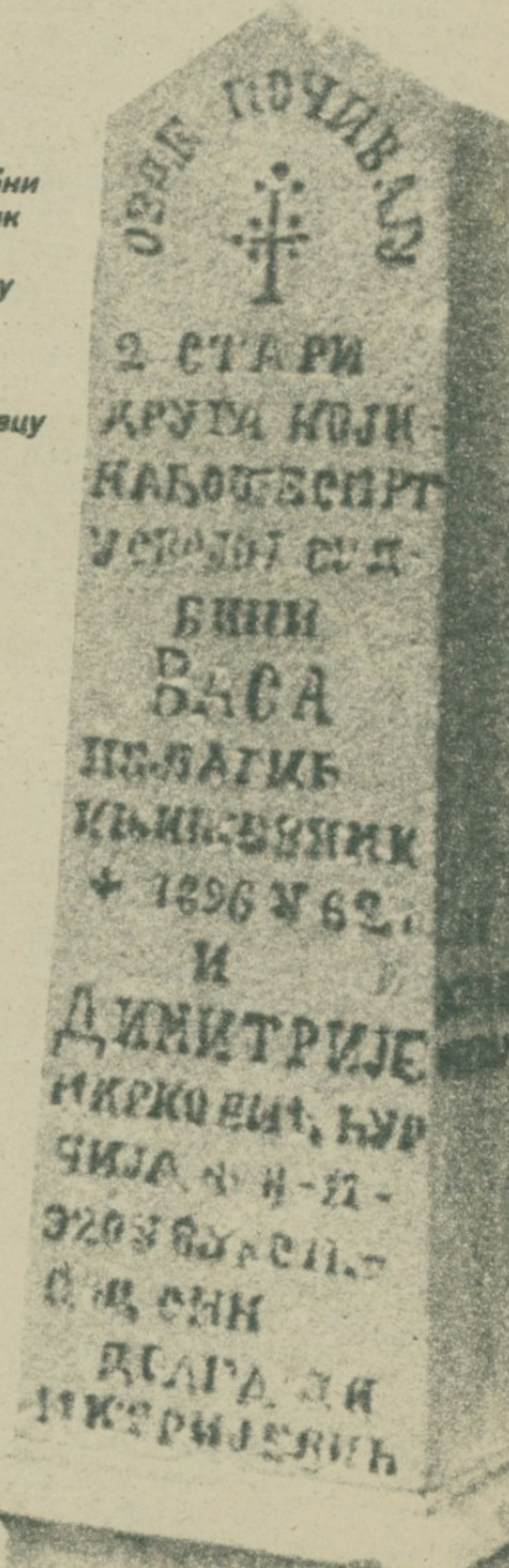
Мајстор Димитрије је увелико надживео свог тамничког сабрата.

Али, није га и заборавио, оставивши синиу тестамент да га сахрани поред Васе и обојици подигне један, заједнички споменик.

Син Драга је уредно испунио очеву жељу. На споменику од меког камена непознати каменорезац уклесао, узмеђу осталог, и следећи спомен: „Овде поживљају 2 стара друга који смрт нађоше у својој судбини ВАСА ПЕЛАГИЋ, књижевник и ДИМИТРИЈЕ МИРКОВИЋ, ћурчија“.

Приредио: Иван Лончар

Надгробни споменик Васи Пелагићу на гробљу у Пожаревцу

УГРОЖЕНИ

ВЕЧНИ СНОВИ

ВЕЛИКОГ

КЕОПСА

Дванаест хиљада Мамелука на немирним коњима витла блиставим сечивима јагана. Иза њих је армија од преко 60 хиљада египатских пешадица, гласних распуштених војника, који се виком, песмом, ударањем у свакаве музичке инструменте храбре пред свети бој за ислам. Само је Мурад беј, заповедник те огромне војске, непомичан. На белом коњу, са зеленим турбаном на глави украшеним брилијантима и у кафтану опшивеним златом, он преко песка на који се полако спушта сенка камених пирамида дуго зуре у непријатеља.

Мурад беј осећа да је противник пред њим сасвим друкчији од свих оних са којима су се досад сусрели његови Мамелуци. Стизали су му извештаји о њиховом искрцавању у Египат, о тежном путу по пустињи, коначно је с високих кула Каира могао да види те измршавеле војнике како се освежавају у Нилу. Зна да су гладни, болесни и неиспавани, али бедем који је створило 25 хиљада тела у шареним униформама с бајонетима окренутим напред чини му се непробојним. Осећао би се много горе да су му цењени читачи звезда пре тога рекли да је на челу тих неверника један мали човек чија ће војничка звезда ускоро силовито да блесне светом – Наполеон Бонапарта.

Дванаестог јула 1798. године француска армија је у двочасовној бици код пирамида распршила египатску војску и отворила себи пут у Каиро. Тако је успешно почела Наполеонова „Египатска кампања“, која ће се убрзо завршити потпуним неуспехом. Сулуде ратне авантуре „малог Корзиканца“, којима је желео да утаба пут за освајање Индије, ипак су имале извесне користи. Група научника и цртача, која је пратила француску војску, први пут је Европи представила археолошко благо Египта.

Грмљавина његових топова заувек ће прекинути релативан мир у коме су полако

старице ове колосалне грађевине, чију тајну човек још није успео у потпуности да докучи.

Мудрац из Мале Азије

Три пирамиде код Гизе, сврстане у антици међу седам светских чуда, подигнуте су око две и по хиљаде година пре Христа. Како су грађене, како су изгледале непосредно пошто су завршене, и чему су заправо служила ова здања од огромних наслаганих блокова – није познато. У староегипатским текстовима

Замашан број античких аутора је описивао пирамиде, али су ти записи пропали или су се сачували само у фраг-

ГРАФИТИ АН

На сасвим необичан начин египатске пирамиде нису само споменик времена у којем су настале. Сви каснији „посетиоци“ трудили су се да на њима оставе неки свој знак

нема ниједног записа о овим пирамидама.

Прво такво познато сведочанство оставио је у шестом веку старе ере отац грчке геометрије Талес из Милета. Нису сачувани детаљи о тој посети, осим приче како је мудрац из Мале Азије успео да измери висину највише, Кеопсове, пирамиде. У тренутку кад је његова сенка на песку била потпуно иста с његовом висином, измерио је сенку пирамиде. Прилично једноставно, али је требало да прође две и по хиљаде година да би се неко тога досетио.

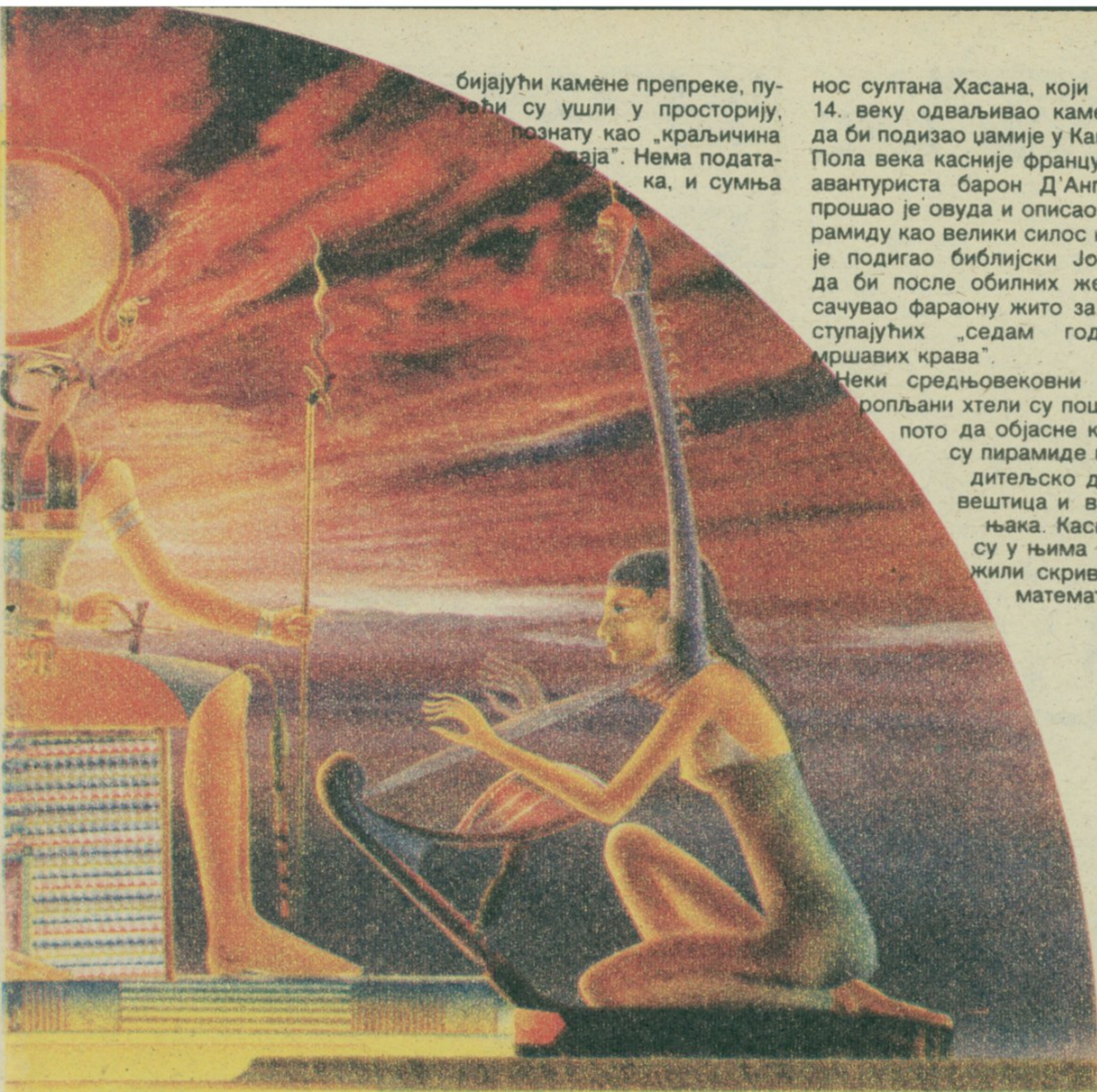
ментима. Херодот донекле успева да попуни ту празнину. У својој „Историји“ преноси шта су му Египћани причали о начину на који су пирамиде грађене. Напомиње и да је највећа пирамида била покривена изванредно лепо сложеним тесним каменом. На једном месту је постојао запис колико су репе, црног и белог лука потрошили радници за двадесет година колико је трајала градња.

Географ Страбон је провео дуже време крај Нила, али је 47 књига његове „Историје“ изгубљено. У сачуваном до-

датку том монументалном делу описао је улаз у Велику пирамиду са северне стране. Од њега на доле иде узан и стрм пролаз по чијим су неравним зидовима и таваници антички туристи бакљама исписивали своја имена.

„Графити“ су се множили. Арапски историчар Абд ал-Латиф је у 13. веку са жаљењем тврдио да је глупих написа на пирамиди толико да би могли да се сместе на десет хиљада страница.

Владавина Арапа у овим крајевима није донела само друкчији облик слова које су на зидовима пирамиде остављали посетиоци, већ и дотада најозбиљнији покушај да се продре унутра. Син легендарног багдадског калифа Харуна ал-Рашида, јунака прича из „Хиљаду и једне ноћи“, калиф Абдулах ал Мамун 820. године даје задатак групи инжењера, архитеката, грађевинара и радника да по сваку цену нађу благо за које се веровало да га чувају масивни

бијајући камене препреке, пу-
тећи су ушли у просторију,
познату као „краљичина
одаја”. Нема подата-
ка, и сумња

нос султана Хасана, који је у
14. веку одваљивао камење
да би подизао џамије у Каиру.
Пола века касније француски
авантуриста барон Д'Англур
прошао је овуда и описао пи-
рамиду као велики силос који
је подигао библијски Јосиф
да би после обилних жетви
сачувао фараону жито за на-
ступајућих „седам година
мршавих крава”.

Неки средњовековни Ев-
ропљани хтели су пошто-
пото да објасне како
су пирамиде гра-
дитељско дело
вештица и виле-
њака. Касније
су у њима тра-
жили скривене
математич-

ријал занимљив за археологи-
ју. На зиду пирамиде је уцр-
тао своје име; поред њега
се налази и име чувеног кар-
тографа Меркатора, с годи-
ном 1563.

Било је већ крајње време
да и Европа открије пирами-
де. Заслуге за то припадају
Наполеону, али исто тако и
сјајном цртачу кога је повео
са собом – Доминику Виванту
Денону. Освојивши топовима
и бајонетима Египат, Наполе-
он није успео да га задржи
дуже од једне године. Денон
је Земљу фараона освојио
оловком за цртање и сачувао
је за вечност. На једном кљу-
сету журио је испред војске и
грозничаво је цртао сваки ка-
мен, сваки стуб, стављао је
на своје папире целе храмо-
ве. Прецртавао и хијерогли-
фе, иако ништа није знао о
њима. Резултат тог рада је ог-
ромно дело „Опис Египта”,
штампано неколико година
касније у Паризу.

Наполеонов велики три-
јумф на почетку освајања
Египта разбудио му је ташти-
ну. Понаша се као његов дав-
нашњи претходник – Алек-
сандар Велики. Месец дана
после битке код пирамида, с
великом свитом саставље-
ном од француских маршала
и локалних бегова, он долази

ТИЧКИХ ТУРИСТА

зидови пирамиде. Млади вла-
дар, који је златом плаћао
преводе дела старогрчких пи-
саца и научника, веровао је
да ће поред неизмерног бла-
га у скривеној одаји пирами-
де наћи и географске мапе
Земље и оне на којима је уцр-
тан небески свод.

Чекићи његових радника
нису могли много да учине
против изузетно тврдог каме-
на пирамиде и морали су да
прибегну једном старом и
једноставном начину. Ватром
су загревали камен док не
добије црвену боју, а онда га
поливали водом. Тако су про-
били око тридесетак метара
тунела са северне стране и
нашли се у једном косом ход-
нику. Кренувши горе, открили
су тајни улаз у пирамиду, али
много их је више занимало
шта ће наћи на другом крају.

По гарежу од бакљи на
сводовима, Арапи су закљу-
чили да је овај ходник имао
посетиоце још у класично до-
ба, што им је остављало мало
наде да ће наћи благо. Про-

се, да су супруге пратиле фа-
раоне на онај свет, али је тај
назив остао до данас.

Изнад ње се кретао један
широк ходник, на чијем се
крају налазио велики камен,
широк два и висок један ме-
тар. Скривао је улаз у просто-
рију, која се данас назива
предворје. Одатле је био по-
ребан још један мали напор:
савијених леђа, с бакљама у
рукама, провукли су се у
„краљеву одају” где се нала-
зио велики камени саркофаг.

Неки арапски писци тврде
да је у њему била статуа од
злата, украшена драгим каме-
њем. На глави јој је био рубин
величине јајета, који је зрачио
светлост као да је дан. Одећа
је била исцртана мистериоз-
ним знацима, које нико није
могао да одгонетне. Чини се
ипак, да су ове приче прете-
ране и да је велики камени
ковчег био празан.

Наполеонова тајна

Велика пирамида је успела
да издржи градитељски за-

ке знакове, који треба да дају
одговоре на сва питања која
се тичу Универзума. Таквом
математиком бавио се и Исак
Њутн, мада никад није био у
Египту.

Тако ове грађевине одбро-
јавају и 1764. годину нове
ере, кад се у њиховом под-
ножју појављује Натанијел
Дејвидсон, који ће касније
постати британски генерални
конзул у Алжиру. Жарко је
желео да открије Кеопсову
тајну. Са светилком у руци,
борећи се са хиљадама сле-
пих мишева, који су му про-
сто зујали око ушију, Дејвид-
сон је полако ишао ходници-
ма и непрестано лупкао по зи-
довима и таваници. Труд му
се исплатио: изнад великог
ходника открио је узан пролаз
који га је одвео у малу про-
сторију. Налазио се изнад
„краљеве одаје”.

Сем што је та просторија
названа његовим именом,
друго задовољство овај Ен-
глез није имао. Није нашао
благо, никакве знаке, ни мате-

на то место. Обилази пирами-
де, загледа Сфингу. Тражи да
га одведу пред улаз Кеопсо-
ве пирамиде.

Жели да осети узбуђење
које је на том месту обузело и
његовог славног претходника
– ратоборног македонског
краља. Наредује људима из
пратње да га сачекају; сам
улази у „краљеву одају”.

После извесног времена је
изашао блед и узбуђен. За-
бринуте официри питали су га
да ли је видео нешто необич-
но. Наполеон је одбрусио да
не жели да говори о томе, а
онда је нешто блажим гласом
замолио да се то више не по-
миње.

И у каснијим годинама, док
се пењао степеницама славе
и срозавао крај њих, одбијао
је да говори о томе. Пред
крај живота, у изгнанству на
Светој Јелени, на молбу да
каже шта му се то догодило у
пирамиди, кратко је рекао:

– Не. Нема потребе. Никад
ми не бисте веровали.

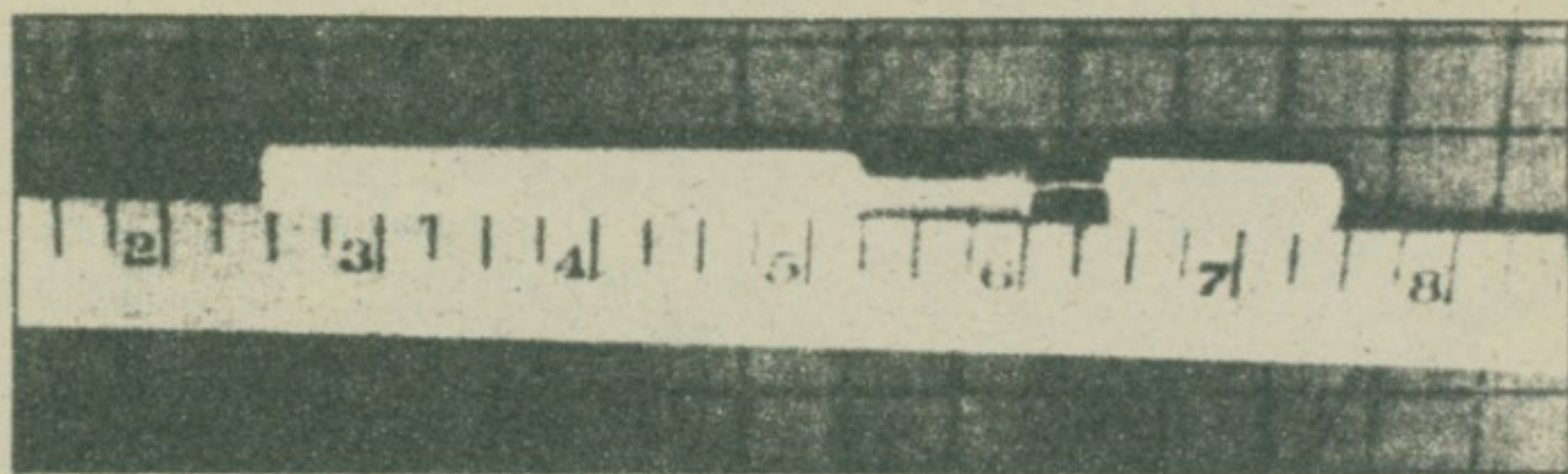
Огњен Јаневски

ЗАБАВНИК ОТКРИВА СПЕЦИЈАЛНО ОРУЖЈЕ

Мач у штапу некада се сматрао предметом који сваки џентлмен треба да поседује, пошто гломазни револвери испод одеће нарушавају елеганцију. Х. Лангенхан, немачки произвођач аутоматских пиштоља пре првог светског рата, познатих под именом „F. L. Selbstlader“, патентирао је маја 1906. начин да се цев револвера продужи у осовину кишобрана или штапа, а само оружје камуфлира мало већом дршком.

прође површну контролу непријатељских власти или да се лако прокријумчари у логоре ратних заробљеника ради употребе при бекству.

Популарно средство из другог светског рата био је лажни упаљач у који је била смештена цев калибра .22 кратки. Доњи нарезани испуст повлачи се уназад и окраће за 90 степени. Тада је ударна игла напета. Притиском на по-

„Cigarette Gun“ после испаљеног метка

цигарети стандардне дужине (70 mm). У ствари, то и није цев у смислу цеви ватреног оружја, већ бакарна цевчица која зрну метка .22 кратки даје какво-такво убрзање. Уста цеви су мало сужена – вероватно је замисао била да се створи већи притисак гасова. Уређај за окидање је интелигентно смишљен и узор је једноставности. Ударна игла са два зуба везана је – кроз ударну опругу – рибарским

ло и више. У номенклатури CIA, „цигарета“ се води под бројем 1395-HOO-5670.

Смртоносни телефонски позив

Овде у причу улазе две – како се то каже – колоритне личности: Лусјен („ЛУ“; „Луиџи“) Конейн и Мичел Вербел трећи оперативац OSS, CIA, корзиканске мафије („Црвена рука“) и Бироа за наркотику (што је врхунска иронија у којој има извесне логике), и унук руског царског пуковника, такође оперативац OSS.

ПУЦАЊ

ИЗ

МАШИНЕ

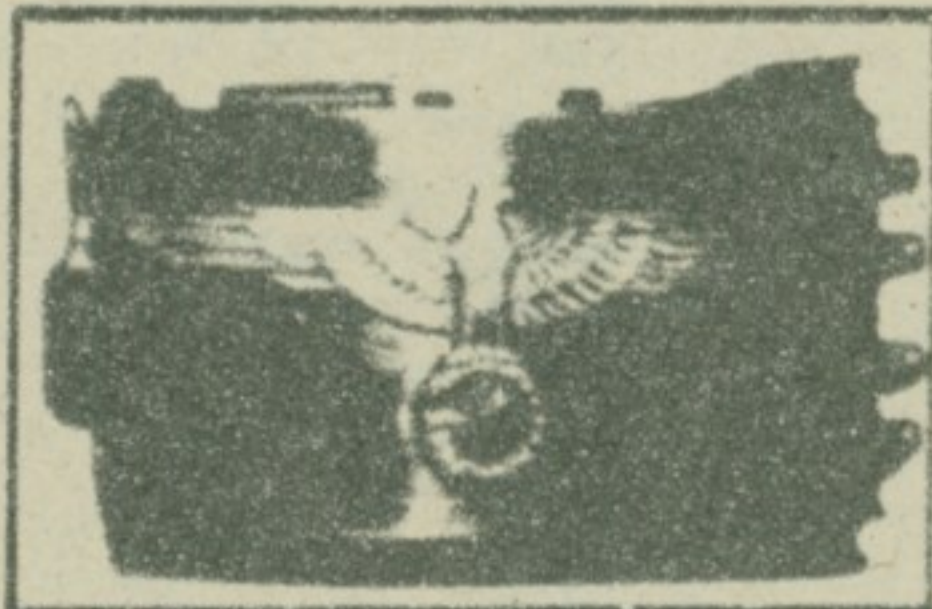
Успешно камуфлирану хемијску оловку смо видели. Таквих идеја је било безброј, а ми ћемо се овде позабавити једино онима које су биле примењиване.

На први поглед би се рекло да патент неког Р. Холдберга, из априла 1934. спада у исту ћакнуту групу са Лангенхановим кишобраном, али постоји сачувана копча за опасач са орлом Трећег рајха, иза које су четири цеви калибра 6.35 mm са орозима. Конструкција је, истини за вољу само уопште надахнута Голдберговим патентом. Копча је скинута са мртвог припадника оружаних снага SS и – по изради судећи – била је део мање серије. Пуцало се директно са стомака, тако што би се орао подигао, а плочица копче у којој су

клопац, он се диже и отвара уста цеви; оружје ће опалити кад палцем вратимо нарезани део за 90 степени. Овај „упаљач“ може поново да се пуни тако што се завртањ „за бензин“ одврне и цео задњи део скине. Из непосредне близине „упаљач“ је опасан по живот.

OSS је током рата наручио и користио извесан број кључева типа који се код нас зове „гедора“, у чијој дршци је цев за метак .22 LR. Оружје се запиње тако што се други крај дршке, код осовине кључа, повуче док из центра осовине не искочи дугме за опалење. Ударач је тада напет и

Тачно је да је овде реч о оружју. Међутим, ово је и неизбежан додатак историји оних ствари које свакодневно користимо: телефона, упаљача, цигарета, батеријских лампи, ташни, кайшева, кишобрана...

Копча опасача припадника оружаних снага SS у коју су уграђене четири цеви са окидачима.

цеви окренула би се на шарки ка противнику. Има четири посебна окидача.

Сувише јаке цигарете

Други светски рат донео је потребу да се посаде борбених авиона који лете на задатке далеко иза линије фронта опреме оружјем за најужњу одбрану и спасавање главе. Идеја је била да то оружје буде закамouflуирано тако да

притиском на дугме испаљује се метак. Реч је о робустној и успешној камуфлажи: оружје се лако пуни, има нормалан домет и може да се нишани. Због тих квалитета преузела га је CIA и новији примерци су у калибру .22 магнум, што од њих чини заиста опасно оружје.

„Стингер“ је свог достојног наследника добио у такозваном „Cigarette Gun“-у, цеви калибра .22 камуфлираној у

најлоном који може да држи до 7 kg тежине за „филтер“ који се скида. „Цигарета“ се опаљује тако што се тело држи у левој руци, а „филтер“ вуче десном док најлон не пукне. Ударна игла је у том тренутку потпуно сабила ударну опругу, тако да се пуцањем конца ослобађа и испаљује метак. Унутрашњи састојци су залепљени „епокси“ смесом, укључујући и чауру метка. У сасвим камуфлираном облику оружје је прекривено папиром, а уста цеви имају чеп од дувана. Изгледа да се ова „цигарета“ производи у извесним количинама, чим је полиција у Брентфорду, Онтарио (Канада) успела пре неколико година да заплени читаво пакло, а сумња да је у илегалном промету би-

талентовани и успешни конструктор пригушивача и мање успешни бизнисмен. Сведочећи 1975. пред сенатским Комитетом, Конейн је поменуо како је Вербел направио цигару (томпус) у коју је била уграђена цев са метком .22 LP. Опаљивала се тако што се крај у устима јако загризе. „Трзај је био одвратан“, каже Конейн, „а уста су ми била пуна дувана“. Њих двојица су до 1974. били ортаци: продавали су заједно Вербелове пригушиваче „Сајоникс“ по југоисточној Азији. Биографија Лусјена Конейна заслужује књигу, али нас он овде занима само као директор за специјалне операције Агенције за сузбијање дрога САД (DEA). За рачун CIA Конейн је средином шездесетих година ра-

дио на организацији тајне армије у Лаосу. Да би се обезбедила подршка брдских племена, требало је пласирати једини производ њихове монокултурне пољопривреде, од кога живе већ стотинак година: опијум. Конейн је, због непрекинуте везе са корзи-канском мафијом, која је после одласка Француза држала промет и прераду хероина, био права личност. После америчког повлачења био је идеална личност за директора специјалних операција DEA. У том својству изазвао је очајање конгреса наручујући (како се прича по Вашингтону) од свог друга Вер-

бела специјална оружја: телефон чија слушалица на шифровани сигнал саговорника експлодира и однесе главу другом саговорнику; ватрено оружје скривено у батеријској лампи (пригушено), ватрено оружје скривено у фотоапарату, експлозивне замке у свим могућим предметима. Из америчког извора аутор је чуо причу о „Зипо“ упаљачу који је експлодирао и усмртио војника током вијетнамског рата (1971), то је објашњено тиме што је војник украо упаљач из залихе намењене намерном „губљењу“ по терену. Неке од оваквих „маштовитијих“ замки припи-

сују се сарадњи Конейна и Вербела.

Конгрес САД плашио се да ће Конейн почети на свој начин да се обрачунава са трговцима дрогом. За тај страх постоје основе: бивши шеф бироа CIA у Сајгону, Пир да Силва каже: „Морате поћи од премисе да је Лу Конейн луд. Радио је за мене у Вијетнаму, ако се за то меже употребити реч „рад“. Мислим да би у то доба добио уверење од сваког лекара“. Када су га питали о специјалном оружју

Упркос технологији CIA, ефикасности КГБ, тајновитости Мосада и обавештености немачке BND, у том послу — како се изразио један од директора фирме „Fairer-Smith“ (електронско и друго обезбеђење) — „има много места и за приватнике“. Уз осмех, он признаје да, иако се фирма бави претежно електроником, „веома смртоносни“ уређаји такође су у асортиману. То су већином копије средстава из другог светског рата, из асортимана OSS: поред поменутих, ту су и „Zip-Guns“ типа „Woolworth“, камуфлирани у налив-перо (рок трајања: педесет метака .22LR).

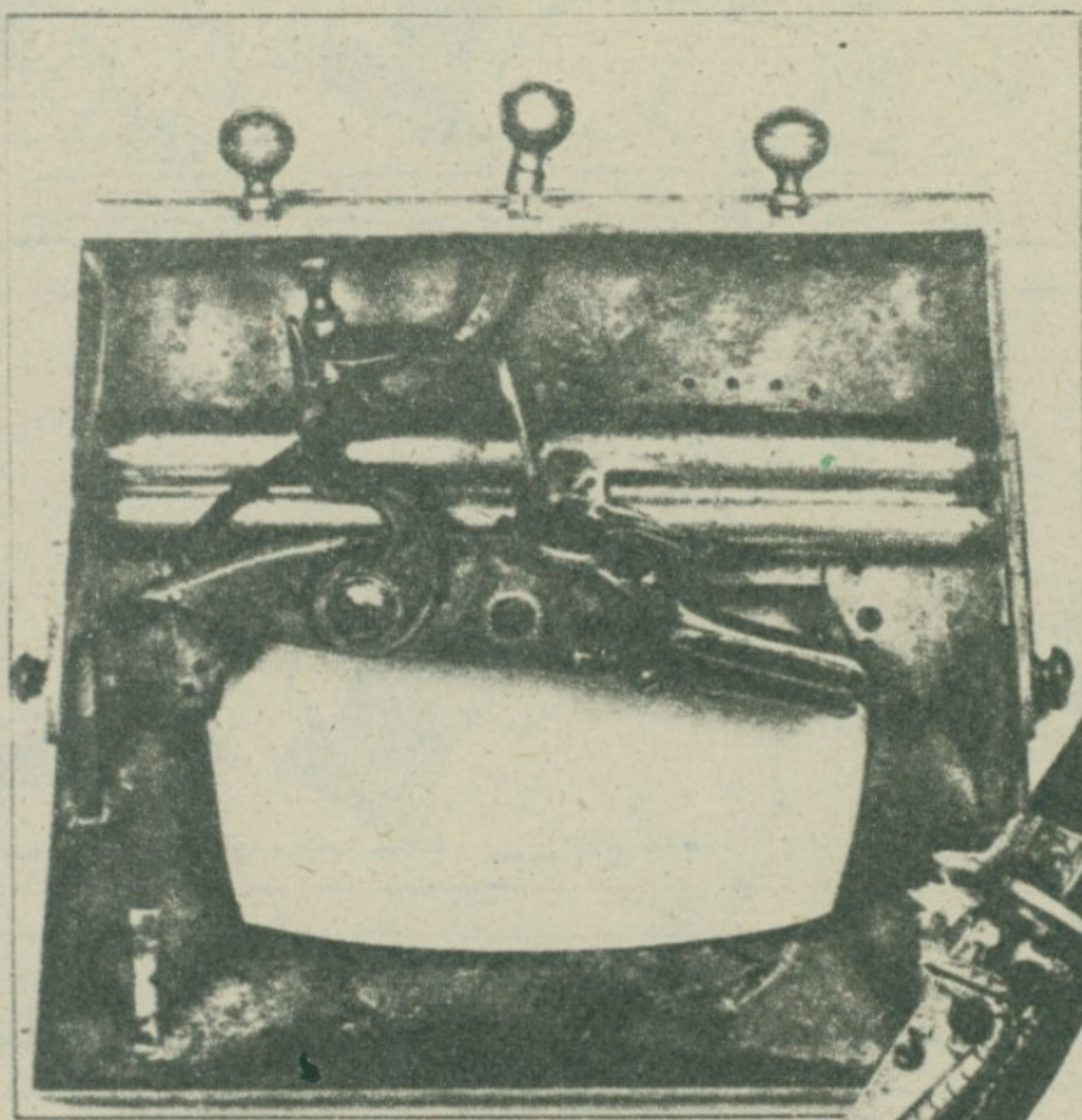
Једна епизода заслужује пажњу. Јужнокорејски председник Парк Чунг Хи и његова супруга били су 1973. мета атентатора. Госпођа Парк је погинула. Оружје је био мали аутомат смештен у тврду актен-ташну типа самсонајт, са окидачем, везаним за алку поред дршке. То је омиљени облик камуфлаже, а користи га чак и Тајна служба САД која чува председника.

Идеја Лу Конейна и Мича Вербела о оружју скривеном у фотоапарату нашла је и свој наставак. Неки Едмунд Билсон, бивши оперативац CIA, био је неко време политичко-шпијунски саветник, биограф, пријатељ и чувар шефа једне блискоисточне државе. Вилсон је потражио и нашао фирму која је израдила 300 примерака лажних фотоапарата са телеобјективом. У те камере смештене су по две цеви калибра .22 са пригушивачем. Један дипломата изјавио је касније да су та оружја „веома прецизна, с обзиром на величину, и врло тиха“.

Прича о камуфлираном оружју, очигледно, није завршена. Све док буде било потребе да се неко кришом убије, биће и људи који ће измишљати и правити средства за то.

Милош Васић

Конейн је рекао да га је видео у једној од кућа, власништва CIA, у Вашингтону и да му га је показала удовица Бернија Спиндла (личности која је послужила као узор за лик који Џин Хекмен игра у филму „Прислушкивање“, генија који се прославио уређајем за прислушкивање смештеним у маслину која је пливала у мартинију). Дотична госпођа била је у том тренутку ортак Мичела Вербела, који је изјавио да је те уређаје преко ње продавао Служби специјалних операција DEA.

Овај новчаник измислио је, разуме се, Шкотланђанин. Уколико лопов покуша да отвори, на уобичајен начин торбицу која је део шкотске ношње, испалиће се меци из све четири скривене цеви.

Штап у коме је скривен не само мач већ и пиштољ, направљен је у Немачкој око 1600. године.

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем _____ примерак(а) књиге „СПЕЦИЈАЛНО И ПРИГУШЕНО ОРУЖЈЕ“ по цени од 40.000 динара (четрдесет хиљада дин.), уз плаћање поузећем.

име и презиме _____

улица и број _____

место (са поштанским бројем) _____

Наручбенице шаљите на адресу:
ЕДИЦИЈА Но. 1,
П. фак 586,
11001 БЕОГРАД

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

САН, ОБИЧАН И НЕОБИЧАН

**Норвежанка
Августа
Ланггард
спавала је од
1919. до 1941.
године и за све
то време
задржала је
изглед младе
девојке. А кад
се пробудила...**

Штета што је тако, али не-
могуће је испавати се
унапред! Ма колико човек ду-
го спавао у претходна 24 са-
та, њему ће се и у следећа 24
часа приспавати. У исто вре-
ме има много примера, међу
њима и познатих личности,
које су свој мозак „навикле“
да се задовољи кратким од-
мором: Гете, Наполеон, Ши-
лер, одвајали су за сан најви-
ше пет сати, Едисон и Тесла
свега два-три сата.

А може ли да се уопште не
спава?

Није да не може, али ут-

врђено је да се људи који
дуже не спавају брже зама-
рају, слабе им умне способ-
ности, спорије су им кретање,
а све око себе виде као кроз
маглу. После 30–60 часова
несна долази до поремаћаја
опажања у простору. Пред-
мети изгледају као да су по-
макнута с места, под постаје
„таласаст“. Двеста пробдеве-
них сати изазива већ стање
слично психози. То објашња-
ва зашто у старој Кини затво-
реницима нису давали да спа-
вају, а ту казну комбиновали
још и са звучном тортуром –
ове муке биле су резервиса-
не за најтеже „злочинце“, без-
божнике. „Флаутисти, добо-
шари и викачи морају непре-
кидно да играју пред њим
(грешником) и дан и ноћ док
не падне мртав“, гласио је за-
кон донет пре више од две
хиљаде година.

Међутим, често се и у при-
родном механизму смењива-
ња будности и сна дешавају
„курцлуси“. Наука је забеле-
жила невероватне случајеве
дуге несанице чији узроци
још нису објашњени. Тако
Швеђанин Олаф Ериксон није
уопште спавао пуних 46 годи-
на!

Године 1919. он је пре-
лежао тежак грип, а кад је оз-
дравио више није могао да
заспи. Лекари су само прет-
постављали да је несаница
наступила као последица неке

компликације после болести.
Петнаест година није ока-
склопио Вернер Клајн из До-
ртмунда. Медицина је његов
случај објашњавала као по-
следицу шока који је 34-го-
дишњи пацијент доживео кад
се случајно нашао као сведок
свишепог убиства. Извесни
Сардар Мохамед такође није
могао неколико година да за-
спи, а при том је по сведоче-
њу лекара био здрав здрав-
цијат.

Има и потпуно обрнутих
случајева.

Бразилска певачица Марија
Сантос, која је 1960. године
доживела аутомобилску не-
срећу, задобила је потрес
мозга и следећих седам го-
дина провела у дубоком сну.
Пробудила се изненада.
Славни руски физиолог Пав-
лов испитивао је човека који
је више од 20 година провео
у летаргичном сну. Спавање
Норвежанке Августе Ланггард
потрајало је од 1919. до 1941.
године и за све то време ње-
но се лице није мењало. Кад
се пробудила и вратила нор-
малном животу, почела је на-
гло да стари, буквално из сата
у сат. Пет година после буђе-
ња умрла је. Међутим, Шве-
ђанка Каролин Карлсон пре-
спавала је 32 године и 99 да-
на, а после тога нормално
поживела још 42 године!

Све су то, ипак, изузетни
случајеви. Обични, нормални

људи, каквих је већина на
свету, покоравану се и скон-
ском ритму природе: 16–18
сати будног стања смењује
6–8 сати чврстог и квалитет-
ног сна. Је ли при том важно
у које сте време заспали? Не-
ки лекари сматрају да је врло
корисно да се заспи сат-два
пре поноћи, други опет мисле
да је сан користан независно
од тога кад се легне. Људи
који раде у ноћној смени
слатко се наспавају дању ако
је у соби тишина и завесе
спуштене. У сваком случају,
наш сан постаје дубок отпри-
лике један сат пошто смо за-
спали.

Нису тачне тврдње да чо-
век боље спава што је хлад-
није у његовој соби јер се при
великој хладноћи троши ис-
више енергије на одржавање
нормалне телесне температу-
ре. Зато је у хладне зимске
дане довољно добро провет-
рити собу у којој се спава.
Идеална температура и даље
остаје 18 степени Целзијуса.

На крају, зашто се не може
без сна? Па зато што нас он
штити од исцрпљености нерв-
ног система, помаже да се
надокнади енергија потроше-
на у току дана, а можда се,
као што мисле неки ис-
траживачи, у току сна срећују
и прерађују све оне информа-
ције и сигнали који су стигли у
мозак док смо били будни!

В. М.

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

Занимања која одумиру:

**ДВОРСКА
БУДАЛА**

ПОХВАЛА

МУДРОЈ

ЛУДОСТИ

**„Овде почива Тевнен
из Сен Лежиера, луда
нашег господара
Краља, која је
преминула 2. јула
године господње 1374.
Молите бога за његову
душу.” (Напис на
каменој плочи у
маузолеју дворској
будали Карла V)**

Из удара и противудара, узлета и падова, грчевитог коштаца крајности које носи у себи, човек разлучује умно од сулудог, добро од зла, лепо од ружног. Ипак, не уме увек да повуче границу између тих крајности. Приклања се мишљењу и стању већине.

Отуда и они који су засигурно сврстани у луде и малоумнике, изазивају смех који је, због тога што у себи крије зрнце страха од сопственог препознавања, обеснији и бучнији.

Обичај држања дворске будале познат је од давнина. Легенда описује Марколфа, луду краља Соломона, иза кога је остала реченица:

— Лаж која ласка свиђа се краљу. Истина што блешти збуњује и рањава чак и најмудрије.

Соломон га је отерао. Претерано оштроумље не одговара ни луди ни краљу.

На дворске будале наилазимо код Персијанаца, у Египту, код Римљана, у Грчкој, на двору Филипа и Александра Македонског. Овлаш се наговештава да је луде држао и сам Атила „Бич божји”. Дакле, није само Европа простор где је лудост на цени.

Трагове овог обичаја сусрећемо на двору цара Теофила (829-842) у Цариграду. Године 943. Хуго Велики, Војвода од Нестурије, у походу Луја IV Прекоморског против Нормана, води свога лакрдијаша.

Средином петнаестог века је учвршћен обичај држања

луда на двору. Ниједан племић, принц или владар у Европи, који је држао до себе, није био без једног или више будалаша.

Човек-луда

Због необичне навике да на двору, око себе, сакупљају кепеце, грбавце, наказе најразличитијих врста, малоумнике и идиоте, остало је мишљење да је дворска будала наказа у људском облику која служи за поругу.

Катарина Медичи, краљица Француске, страсно је сакупљала мајмуне, луде, патуљке и патуљице, егзотичне животиње и наказе.

Од малоумника који су забављали високо племство, издвајао се љубимац Џемса IV Шкотског (1473-1513). Два одвојена крхка тела, срасла у плућима и раменима. На врату глава где су, насупрот једно другом, била два лица. Природа је сачинила чудовиште — поругу човеку.

Једна страна, лице уметника посвећеног музици, често је једним паром руку изводила најфиније мелодије на му-

зичким инструментима. Друга страна, изгледом је одавала страст и порок – неумереност у пићу. Догађало се да услед страшне свађе, у алкохолној помами, једна страна хоће да убије другу, не мислећи да тиме смрти дарује и себе саму.

Уметност луде захтева много више од наказног изгледа и помраченог ума. Размаженој господи, разонода исте врсте је брзо прелазила у досаду, луда би падала у немилост, бивала отпуштена и заборављена.

Добро школована дворска будала (у ту сврху су постојали посебни учитељи), морала је до детаља да зна средњовековне анегдоте, басне, по модне и класичне песме. Муњевити одговор, заједљива примедба, обрт речима или нова загонетка спадали су у свакодневни посао.

Према расположењу и укусу господара, будала је свирала, певала, смишљала стихове. Саставни део заната био је плес или готово немогућа гримаса, имитација човека, звери или појаве.

Једно је сигурно: луда је морала памтити, посматрати, процењивати. Будала је морала да буде мудра.

Дворске луде су биле мушкарци. Међу њима било је ретко и жена, али, оне су, већином, забављале господарице у њиховим одајама. Можда је ову поделу определила и истина да сва права на лакрдију припадају мушкарцу.

Луда се издваја бојом

Боје лудости у срдњем веку су жута и зелена. У немилости је била жута, боја биљке шафрана која садржи сокове који изазивају суманути смех и нападе лудила.

Жуто је боја слугу, судских извршитеља сурових казни, посрнутих жена и издајника. Сецикесама и разбојницима су, на срамоту породице и имена, жутом бојом премазили врата.

Неретко, одела луда су прошарана и обрубљена јарком, најчешће црвеном бојом.

Одела дворских будала, у различитим комбинацијама ових боја, завршавала су капом луде са магарећим ушима и ушивеним звончићима.

Знак сулудог достојанства била је палица – жезло луде. Штап на чијем је врху била начињена глава луде са капом и звончићима. Луда је у руци држала свог двојника – жезло луду.

Код одевања, највише пажње привлачи чињеница о броју ципела које су господари поклањали својим љубимцима. Луда Карла V, према брижљивом запису дворских рачуновођа, био је снабдевен са 47 пари ципела. Луда Изабеле Баварске, за пола 1404. године, имао је одобрену набавку 103 пара „како чизмица, ципела, тако и пенџетирањих назувака“.

Дворске будале се нису појављивале свакога дана у својој сулудој одећи. На њихово одевање трошене су огромне количине новца. Ни по чему нису заостајали за одећом највећих достојанственика и владра. Луда је носила „широке гримизне огртаче постављене куновином, капе постављене веверичиним крзном и обрубљене хермелином, прслук од везеног злата с плавичастим ресама, хаљине са златним порубом, плаштеве постављене јагњешћим крзном“.

Своје господаре пратиле су на сваком кораку: за обедом, приликом свечаности, у лову, разговорима.

Обраћали су се слободно, често грубо и осорно. Речју која би другог убила, луда је мамила осмех или била награђивана.

Трибуле

Почасно место у сазвежђу лудости свакако заузима Фериал или Февриал, тупаво сељаче кога је на двор примио Луј XIII. Овом полуидиоту додељен је учитељ Мишел ла Верном. Ударцима бича и батином, школован је за дворског лакрдијаша. Није се могло ни претпоставити да ће кржљави момак постати један од највећих лакрдијаша столећа. Луда-мудрац, чак политички саветник чије се мишљење слушало.

Луј XIII му је доделио слуге, музичаре, прекрасна одела. Ништа необично. Тако је држао сокола или пса.

– Своје место не бих мењао ни за војводску круну, ни за бискупску палицу – рекао је Трибуле.

После смрти Луја XIII, луду је прихватио краљ Франсоа I.

Једне вечери, у пратњи луде, Франсоа I је отишао у Катедралу на богослужење.

Док је улазио краљ, у Катедрали је владала потпуна тишина. Када су заузели места, бискуп је запевао, а мелодију прихватио хор. Снажни гласови, појачани архитектуром Катедрале моћно су одзвањали.

Трибуле скочи, укипи се, па јурну на бискупа и зада му неколико снажних удараца. Краљ, на ивици смеха, позва луду и упита га за разлог таквог понашања.

– Пих, пих, мој рођаче – рече Трибуле. – Кад смо приступили миси није било никакве буке, а овај овде је надигао толику дреку!

Једном приликом Трибуле направи шалу на рачун неког племића. Овај није могао отрпети поругу и љутито му обећа да ће га избатинати.

– Не бој се – рече му краљ. – Да неко дигне руку на тебе, обесио бих га у наредних четврт сата.

– Ох, рођаче – замолио је луда – зашто га, молим Вас, не обесите четврт сата раније?

Трибулеово место, после смрти, негде око 1538. заузела је друга сјајна фигура у свету лудости.

Бриск

Рођен око 1520. године, Жан-Антоан Ломбард, звани Бриск, почео је да студира медицину. Негде око 1536. као шеснаестогодишњак, неизучени студент постаје ви-

дар и хирург. Своје „услуге“ пружа војницима који од његових лекова, сачињених од живиних отрова, оловне соли или жабљег мозга, умиру у мукама.

Шарлатан и варалица убрзо стиже на вешала. У трену, пред извршење пресуде, престолонаследник задржа целата.

— Е, па, Жан-Антоан Ломбарде, чини се да твоји лекови жању више жртава него мускете непријатеља?

— Господине, је ли се и један од оних које сам неговао икад потужио? Нисам ли их све заувек излечио? — уз осмех рече осуђеник.

Будући краљ, Хенри II, прихвати дрскост и помилова осуђеника.

Касније, на двору, осуђеник је приказао изванредан таленат за лакрдију и досетку. Ускоро, луда је постала суверени владар прилика на двору.

Желећи да узврати за подвалу маршалу Пјеру Строцију, човеку изузетно наклоњеном спрдњи и подвали, Бриск даде двојици калуђера, истеривача ђавола, по златник и посла их маршалу.

— Учините богоугодно дело — рекао им је. — Истерајте молитвом ђавола из њега.

Комедијаш им показа пут и они крочише у одаје уснулог Пјера Строција.

Маршал, пренут из сна појавом калуђера, викну:

— Шта радите овде? Напоље!

Калуђери, спремни на све, почеше га, уз молитву, прскати светом водицом. Маршал хтеде да дохвати мач, али, један од калуђера га предухитри. Заметну се туча. Стењање, ударци и молитва.

Врата се нагло отворише. Бриск је дошао да присуствује финалу своје ујдурме.

— Сматрали бисте га лудом, али кад је реч о акцијама и пословима, помислили бисте да је то мудар човек — рекао је за њега један савременик.

Негде у педесетој години, 1567. или 1568. у дубокој немилости изгнан, живећи од туђе помоћи, Бриск је умро. Животну лакрдију ипак, није добио. Обичај држања луда као плаћених службеника на француским дворовима гаси се са лудом Луја XIV, Краља Сунца. Ипак, обичај богатих да држе комедијаше још дуго се задржао.

Лудост, лакрдија, комедијашење, саставни је део људског наслеђа. То је у нама, надокхват руке, окружује нас. Ипак, одговор на питање где су границе лудости — још не знамо.

Ратко Јанковић

ФАНТАСТИЧНА

Спасиоци с перајима и — брковима!

Фоке су изабрале лепо место за становање — Бронкс, део Њујорка северно од Менхетна, претежно са стамбеним кућама и зеленилом, ботаничком баштом, великим зоолошким вртом. Али, ове наше нису у врту, станују „приватно“ и издржавају се саме! Шта би оне могле да раде у Бронску? Траже ли од њих да са дна Ист ривера или реке Хадсон донесу бачено ватрено оружје, да извуку пакет с дрогом или неку другу вредну кријумчарску робу? Не, али фоке би могле да изврше сваки задатак под водом који им постави. Послушне су, одлични пливачи, могу да остану без ваздуха 10 минута, изванредно виде и пливају веома брзо — до 25 километара на сат.

Па ипак, оне нису у Бронксу да би помагле криминалцима.

Спасени спасиоци

Њихов тренер Мајкл Сендлофер био је некад човек-жаба у америчкој морнарици, а касније, бавећи се еко-

Конкурс за најбољи литерарни и ликовни рад

КО ЋЕ У СПЛИТ?

За наш конкурс расписан 27. маја прispело је преко 1200 радова па је жири имао тежак задатак да изабере 15 најбољих. Размишљало се пуна два дана и на крају ево избора који су направили мр Александар Грбић, академски сликар, Александар Хецл, академски сликар, Војислав Станојчић, књижевник, Биљана Гачановић, професор и Персида Меденица, представник ОБ „ЉУ-БАНКА“ - Београд:

1. Иван Кнежевић, V/3 ОШ „Ђура Јакшић“, Панчево
2. Горан Петровић, VI/1 ОШ „Вожд Карађорђе“, Ниш
3. Жаклина Митровић, VII/6 ОШ „Бранко Миљковић“, Ниш

4. Дениса Беровић, II/1 ОШ „25. мај“, Кладово
5. Виолета Тасић, ОШ „Бранко Миљковић“, Ниш
6. Александра Радосављевић, V/1 ОШ „Петар Петровић Његош“, Београд
7. Саша Стефановић, ОШ „Богдан Благојевић“, Медошевац код Ниша
8. Момчило Прерадовић, IV/1 ОШ „Петар Петровић Његош“, Београд
9. Мануела Раказов, VIII/3 ОШ „Милош Попов“, Ново Милошево
10. Весна Јуришин, VI/1 ОШ „Милош Попов“, Ново Милошево
11. Јасмина Бербаков, VI/1 ОШ „Милош Попов“, Ново Милошево
12. Борко Арсенов, VI/3 ОШ „Милош Попов“, Ново Милошево
13. Олгица Мирчић, V/3 ОШ „Милош Попов“, Ново Милошево
14. Данијела Рандејловић, VII/5 ОШ „Бранко Миљковић“, Ниш

ТРОЈКА ИЗ БРОНКСА

**Три младе
фоке – Сиријус,
Раз и Стенли,
истрениране су
да спасавају
човека! Њихов
учитељ Мајкл
Сендлофер,
оснивач
Поморског
еколошког
института у
Њујорку, тврди
да убудуће
спасилачке
екипе на мору
неће моћи без
њих**

логијом, прославио се као велики пријатељ китова. Његова вештина да китове насукане на песковиту обалу врати у воду без употребе силе данас

се користи у целом свету. Уз малу материјалну подршку своје земље Сендлофер је успео да оснује Подводни институт „Нортворт“, а сада кад је постигао успех, нада се и већој потпори и проширењу „посла“. Шта је то бивши капетан Сендлофер успео да постигне са фокама за ово кратко време?

Његови питомци зову се Сиријус, Раз и Стенли и сву тројицу Мајкл је спасао на обалама Мејна, где их је нашао гладне, дехидриране и болесне. Лечио их је, хранио, бринуо се о њима и тек онда их пустио на слободу. Али, фоке су му се под хитно вратиле. Тада му је и пала на ум идеја да их обучи да постану спасиоци. Мале фоке показале су се као одлични ђаци, као да су тиме хтеле да му захвале за све што је учинио за њих.

Обука се изводи постепено. Капетан издаје гласне наредбе и стрпљиво их понавља. При том и награда има важну улогу: за сваки успешно обављен задатак фока добија рибицу и учитељ је обавезно помиљује. Ево шта је досад научила тројка из Бронкса.

Ако нешто поправљате под водом, па вам испадне фран-

цуски кључ, довољно је позвати Сиријуса. Не само што ће вам одмах донети алатку која вам треба него ће вам је прецизно спустити у испружену руку. Боца с кисеоником вам је испала – зачас ћете је добити натраг. Оваква помоћ је неопходна код сложенијих и дужих поправки корита бродова, затим рониоцима, подводним сниматељима итд.

Док трепнеш – појас је откопчан

Фоке су ненадмашни пливачи захваљујући свом аеродинамичном телу у облику торпеда и задњим перајима управљеним унатраг. Оне пливају целог живота, од оног часа кад их мајке донесу на свет на неком пешчаном спруду и гурну у воду. Зашто то не искористити. Од наша три сирочета први је испит за спасиоца положио Стенли. Наиме, он је први схватио како да предњим удовима, са прстима који се завршавају канџицама, откопча сигурносни појас да би, рецимо, спасао човека који је у аутомобилу упао у воду, повређенима после удеса авиона који је пао у море. За то му је требало само неколико часова.

Мајкл Сендлофер већ има своје помоћнике који врло

успешно обучавају младе фоке и верују да ће једног дана њихови питомци постати саставни део сваке спасилачке екипе на мору. Исто тако оне могу бити незаменљиви трагачи за црном кутијом после пада авиона у море, могу помоћу камере причвршћене за леђа да донесу снимак олупине или фотографије морског дна...

У међувремену капетан Сендлофер са својом симпатичном тројком успешно извршава разне задатке у њујоршким приватним базенима. Нудио је своје услуге и њујоршкој полицији, али инспектори су засад сумњичави према бркатим детективима. Могу ли они да открију бачен нож у загађеним водама Ист Ривера? Могу, тврди Сендлофер и ускоро ће проба бити извршене.

До тада Стенли, Раз и Сиријус остају љубимци њујоршке деце нарочито црнаčkih клинаца из гета, који за њих кажу да су лепши од телевизије! Преко 20.000 ђака годишње обиће овај институт за луду обострану забаву: деца бацају у базен и највредније ствари, а фоке им без грешке враћају натраг оно што је њихово. Стварно – тога нема ни на телевизији.

В. М.

ОБ „ЉУ-БАНКЕ“ - Београд, ЈАТ-а и „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“

15. Наташа Трифуновић, VII/1 ОШ „Петар Петровић Његош“, Београд

Иван Кнежевић и Момчило Прерадовић су добитници макета „боинг 737“ које ЈАТ додељује за најбољи литерарни и ликовни рад.

За оне који нису успели да се овог пута изборе за једно од петнаест места на Јатовој линији за Сплит, наш највећи авио превозник припремио је 20 пакета-изненађења. Шта ће бити у њима видеће:

1. Милан Миладиновић, I/1 ОШ „Бубањски хероји“, Ниш
2. Иван Стаменовић, V разред, Јурија Гагарина 107, Нови Београд
3. Нада Арсенов, ОШ „Ратко Митровић“, Нови Београд
4. Далиборка Куртума, V/6 ОШ „Братство јединство“, Бајша САП Војводина
5. Снежана Самарџић, ОВО „Хивзи Сулејмани“, Бресје Косово Поље
6. Наташа Павлов, VII/6 ОШ „Жарко Зрењанин“, Нови Сад
7. Данијела Минић, VI/1 ОШ „Ђура Јакшић“, Ћуприја
8. Ненад Митровић, II/2 ОШ „Јосиф Костић“, Лесковац
9. Иван Вијоровић, V/4 ОШ „Ђура Јакшић“, Ћуприја
10. Игор Матијасић, IV разред Пучишће, оток Брач
11. Владимир Крушковић, VIII/3 ОШ „Јован Поповић“, Београд
12. Марија Пејчић, I/1 ОШ „Бубањски хероји“, Ниш

13. Емилија Матевска, VII/1 ОШ „Мирче Ацев“, Скопје
14. Јасмина Видовљев, VII/2 ОШ „Петар Петровић Његош“, Београд
15. Ивана Лазаревић, V/3 ОШ „Петар Петровић Његош“, Београд
16. Давид Пуповац, IV/1 ОШ „Петар Петровић Његош“, Београд
17. Иван Бакић, V/1 ОШ „Петар Петровић Његош“, Београд
18. Александра Петрушевић, V/2 ОШ „Петар Петровић Његош“, Београд
19. Злата Јагуринац, VIII/а ОШ „Браћа Рибар“, Осипек
20. Сандрина Атанасковић, V/4 ОШ „Ђура Јакшић“, Ћуприја

Награђени учесници ће на време бити обавештени о свим детаљима лета који се планира за 4. и 5. октобар. Дотле, нека размишљају о томе шта би желели да виде у Сплиту.

**Забавников
водич за тајна
удружења**

ГЉИВЕ И ЗЛИ ДУХОВИ

Пред улазом у храм у Елеусини вернике је дочекивао маскирани човек који их је обасипао грдњама и псовкама: то је симбол демона који муче вернике пре него што они уђу у храм „да се очисте“

Све што се догађало на тајним скуповима одувек се помно крило. Издаја се кажњавала само смрћу

Јесењи дан у Атини, пети век пре наше ере. Дуга поворка полази из града. Шест дана ће пагано, свечано ходати док не стигну у Елеусини, градић удаљен 22 километра. Тамо се одржава једна од највеличанственијих и најтајанственијих скупова античког доба – елеусинске мистерије. То је традиција која ће се одржати пуних 1500 година, све док је моћ хришћанске цркве не обори.

Ходочасници су ишли посебном стазом и она данас може делимично да се види

дуж атинских предграђа. На крају стазе је мостиф преко кога се улази у Елеусин. Намерно је прављен узан да би само мали број људи могао истовремено да иде преко њега и да би имали осећај да прелазе у други свет.

Увече шестог дана верници су се окупљали под зидинама тврђаве у којој се налазио храм. Ту су играли, певали и молили се својим божанствима – Хаду, Деметри и Персефони. Седмог дана, најзад, улазили су у храм у коме су се одигравале „мистерије“ у ужем смислу речи. Знамо да су биле посвећене васкрснућу Персефоне, богиње подземља (коју је супруг Хад, на захтев њене мајке Деметре, пуштао да сваке године неколико месеци проводи на Земљи). Али, како су обреди изгледали, шта се радило у храму – о томе не знамо ништа. Све што се збивало иза дебелих зидова тврђаве била је строго чувана тајна. За онога ко би је одао постојала је само једна казна: смрт.

Групе одабраних

Вратимо се сада у двадесети век. Следећи приказ мо-

гао би да се одигра у било ком већем граду западне Европе или САД. Једног човека доводе до улаза у тајну просторију. Очи су му везане, лева ногавица заврнута изнад колена, кошуља раздрљена с леве стране. У џеповима нема новца, на себи не носи никакав метални предмет. Под руку га води други човек који куца на врата.

Унутра, у соби, стоји неколико људи у тамним оделима. Обраћајући се старијем, достојанственом човеку који се ди испред каменог олтара, један од њих каже: „Велики мајсторе, неко куца на врата“. „Испитај ко је то“, одговара Велики мајстор. На то се врата отварају и пратилац човека ком су везане очи рецитије једноличним гласом налик на молитву: „Један бедни слепац, после дугог ропства у тамни, жељан је да угледа светлост“.

„Бедног слепаца“ уводе у собу. На обнажене груди стављају му врхове раширеног шестара (један од масон-

ских симбола) и траже од њега да се закуне да о својим доживљајима у овој просторији неће никоме одати ни речи. Потом му скидају повез са очију и саопштавају му лозинке, гестове и посебне начине руковања по којима ће моћи да препозна своје будуће другове – масоне, слободне зидаре.

Шта је заједничко масонској ложи и давно заборављеним верским скуповима у старој Грчкој? Само то да и једни и други представљају тајна удружења, „друштва у друштву“, каква су постојала увек и свуда у историји човечанства.

Бити члан групе одабраних, делити тајне које нису доступне обичним смртницима – то одговара некој дубокој психолошкој потреби човека. Зато и деца радо оснивају тајне дружине попут оних које је овековечио Марк Твен у романима о Тому Сојеру и Хаклберију Фину. Сличне појаве запазили су и етнологзи код примитивних народа.

У племену Букана на Новој Гвинеји, на пример, сваки дечак у пубертету постаје члан удружења коме припадају само одрасли мушкарци и о чијим пословима жене и деца не смеју ништа да знају. Поред тога мора да проведе извесно време у посебном скровишту у џунгли где га искушавају шумски „зли духови“. Жене знају да ти духови постоје, али никада их нису чуле ни виделе.

И не слуте да су то одрасли мушкарци који, маскирани и прерушени, јуре око скровишта и испуштају језиве крике да би испитали дечакову храброст. Кад најзад скину маску и покажу му се – дечак постаје мушкарац, чувар тајне која је женама и деци заувек недоступна.

Ружа и крст

Нека тајна удружења оснивају се о криминалним циљевима, као сицилијанска мафија или расистички кјуклукс-клан на америчком Југу. Друга су најпостоје клубови пословних људи где се уз добар ручак склапају пријатељства и

НАВОДНИ РОЗИКРУЦИЈАНЦИ ТОКОМ ВЕКОВА

Фараон Ехнатон

Платон

Исус

Тома Аквински

Данте

Декарт

Ружа с крстом (уз латинску девизу „Dat rosa mel ari-bus” – Ружа даје мед пче-лама) налази се и у грбу Јо-хана Валентина Андрее из Тибингена, за кога се прет-поставља да је писац књи-га о Розенкројцу

остварују корисне везе: такви су „Ротари”, „Лајонс” и „Кива-нис”, основани почетком овог века у англосаксонским зем-љама. Обичном човеку нај-привлачнија су удружења ко-ја својим припадницима обе-ћавају одговор на вековне загонетке живота и смрти, као масони или мистерије у Елеусини.

Што се тиче мистерија, не-ки научници верују да су успе-ли да открију тајну која је чу-вана хиљаду петсто година. Решење загонетке, ако је ве-ровати америчком професору Р. Гордону Весону, лежи у – гљивама!?

Према многим сведочан-ствима, вино старих Грка би-ло је веома јако – толико да

су га најчешће пили раз-блажено са водом (у односу 1:20). С друге стране, знамо да у старом веку није била позната дестилација, то јест није се пекла ракија ни пра-вио коњак. Откуд онда тако јако опојно средство, ако се зна да ниједно вино не може имати више од 14 процената алкохола?

Можда су Грци своје вино зачињавали гљивицама и па-разитима жита, као што је главница (снет) која садржи дроге сличне пејотлу или LSD-у. Вероватно није случај-но што је у грчком иста реч означавала „пијанство” и „лу-дило”. У старим записима на-говештено је да су верници у елеусинском храму пили неки „чаробни напиток” од којег су халуцинирали. Ако је то била халуциногена гљива у чистом стању, може се претпостави-ти да су, као данашњи ужива-оци LSD-а, падали у „космич-ко осећање” у коме им се чи-нило да су део свемира, сје-дињени са земљом и небом, и да им се откривају све тајне овога света...

Много векова касније, 1614. године, у немачком гра-ду Каселу објављена је књижица „Братство славног

реда ружа и крста”, намење-на „свим ученим људима и поглаварима Европе”, с ци-љем – како је наведено у уво-ду – да оствари ништа мање него „свеопшту реформацију целог света”.

Књига је преко ноћи поста-ла бестселер. У њој је описан живот извесног Кристијана Розенкројца (презиме које на немачком значи ружа-крст) рођеног 1378. године у сиро-машној али угледној породи-ци. Као младић, Кристијан је отишао у манастир, касније у Јерусалим, где је изучио арапски језик, окултне науке старих Јевреја и друге источ-њачке тајне. Са још седмори-цом монаха основао је брат-ство чији су чланови делова-ли у многим земљама као пророци и видари, али су се једном годишње састајали да поразговарају о ситуацији у свету.

Кристијан Розенкројц, ако је веровати књизи, умро је у 106. години (1484) прорекав-ши да ће његов гроб бити по-ново откривен кроз сто два-десет година. То се, наводно, и догодило 1604. године, а у гробу је нађен рукопис који је садржао драгоцене тајне поу-ке.

Чланови Кју-клукс-клана припремају свој симбол – запа-љени крст. Основано 1866, да би и после ослобођења Црнаца очувало преко беле расе, ово удружење служило се огртачима и капуљачама да прикрије иденти-тет својих чланова који се нису устезали ни од убистава.

После ове прве књиге поја-виле су се, 1615 и 1616, још две у којима се тврдило да братство розикруцијанаца („ружокрсташа”). Розенкрој-цових следбеника, и даље по-стоји, с јединим циљем да шири свету науку и помаже човечанству. Многи читаоци зажелели су да се учлане у ово тајно друштво, али нико није успео да открије где се налази. Између осталих, и чу-вени француски филозоф Ре-не Декарт, који је 1619. годи-не боравио у Франкфурту, по-кушао је да ступи у додир с розикруцијанцима. Узалуд.

Јавили су се, наравно, и преваранти који су умели да искористе људску лаковер-ност. Тако је 1622. године Хо-ланђанин Лудовикус Орвус платио хиљаду талира, огром-ну суму за оно време, незна-цима који су му обећали да ће бити примљен у розикру-цијанце. Никада више није ви-део ни њих ни свој новац.

Данас научници углавном сматрају да су и Кристијан Ро-зенкројц и братство његових следбеника били само плод маште једног лутеранског свештеника из Тибенгена – Јохана Валентина Андрее. Он је направио добар посао про-дајући своје три књиге, мада му то није био главни циљ. У време кад се у Немачкој за-оштравала борба између про-тестаната и католика приче о розикруцијанцима представ-љале су ударац овим други-ма, јер су међу народом ши-риле уверење да постоје „тај-не знања” изван и изнад оно-га што свештеник говори вер-ницима у цркви.

Овакви закључци историча-ра нису спречили домишља-тог америчког бизнисмена Спенсера Луиса да 1915. го-дине оснује удружење AMORC (скраћеница од Anci-ent Mystical Order Rosae Cru-cis – Древни мистични ред руже и крста). По његовом објашњењу, нови „ружокрс-таши”, као и некадашњи, са-мо су карике у дугом ланцу „посвећених” међу којима су наводно, били многи славни људи свих времена, од еги-патског фараона Ехнатона до Платона, Исака Њутна и Бен-џамина Франклина.

Са удружењем AMORC ни-је тешко ступити у додир – на-против, он се рекламира по многим страним новинама. Треба само да пошаљете чек на повећу суму долара. Зауз-врат ћете добити сав прибор потребан за свечани обред пријема у чланство, а потом и месечне брошуре које вам откривају „вековне тајне људ-ског постојања”.

С. С.

Грбови клубова основаних почетком овог века, под девизом „Идеал служења” (Ротари), односно „Помоћ браћи у невољи” (Лајонс). Оба клуба примају само мушкарце

Њутн

Франклин

У седамнаестој години Пол Цесет је матене сваки дан имао идеју за нову врсту забаве. Једно време је био страствени пецарош, па планинар, онда се окренуо моторима, па скејтборду, потом се заинтересовао за „собне“ активности – прављење макета авиона, израду змајева од папира. Кад му је све то досадило, открио је шансу за нову авантуру.

Пол Цесет је издржао петнаест сати пакла

Придружио се скаутима „Тера Нова“ из свог места Вокингема у Беркширу. Прошлог септембра кренули су у истраживање пећине крај Бакфастлеја, градића у Девонширу на југозападу Велике Британије.

Као у клештима

Улаз у пећину Бејкер једва да се назире са површине земље – касније је причао Пол. – Спустили смо се врло обзириво јер су стене, онако влажне, биле изузетно клизаве. На дубини од око шест метара ни трачак светлости више није обасјавао „подземни свет“. Једино светло било је од лампи са наших шлемова. Никад пре нисам имао прилике да уживам у чаролији најневероватнијих облика стена које су израњале из таме, као неме утваре.

С обзиром да је „пролаз“ на појединим местима био тако узак, Пол Цесет и његових седам другова, везани ужадима, морали су да иду један по један добро пазећи да се неко не оклизне и не повуче остале.

После отприлике једног сата спуштања, на дубини од 18 метара, дошло је до несреће.

Провлачио сам се кроз отвор између две стене у облику левка – Пол се и сада сав стресе кад ово прича. – Пазио сам како се хватам, где ослањам једну па другу ногу. Без обзира на све узбуђење што сам се нашао у једном, за мене, сасвим новом месту, ипак сам био под пуном концентрацијом да нешто не учиним погрешно. Међутим, клизаве стене прекривене блатом нису биле баш добар ослонац. Нога ми је склизнула и, на моју несрећу, силовито пролетела кроз узан отвор између две стене. Покушао сам да је извучем и сместа схватио да је уклештена у процепу, као у неким клештима...

Кент Гејмблз, организатор читавог подухвата, иначе-искусан спелеолог, сместа се вратио да види шта може да се учини. Предводећи „колону“ није ни био ту у тренутку незгоде. Када је видео Пола уклештеног између две стене које су стајале као латинично слово „X“ и ноге „упале“ у усек, одмах је знао да ће морати да позове помоћ.

Полов пролаз

На место несреће сместа су стигли полицијци и ватрогасци, али док се није појавила екипа спелеолога из Бакфастлеја, акција спасавања није могла да почне.

– Време је пролазило и ја сам осећао све веће болове – прича Пол. – Био сам сав мокар, прекривен блатом. Ногу нисам могао да макнем јер ми је и најмањи покрет причињавао несносне болове.

Спасилачка екипа није губила време, настојали су да га што пре извуку. На жалост, минути су се претварали у сате, а Пол је и даље био у клопци.

Најпре су настојали да га извуку повлачећи уже којим је био везан. Није ишло, јер сваки пут кад би јаче потегли, Пол би зајаукао. Очигледно су му повређивали уклештену ногу.

Потом су, да би имали јачи ослонац, одлучили да у стену изнад места где се Пол натазио забоду металну шипку. Покушаји да Пола ослободе из подземног пакла остајали су без успеха. Када је прошло десет сати од незгоде, у пећину је морала да се спусти лекарска екипа. Младић је јецао у ужасу, преклињао да му некако олакшају болове.

Дали су му инјекцију морфијума. Лекар му је понављао да ће све бити у реду, да издржи још мало.

– Знао сам да не смем да губим наду, да не треба да се опустим – каже Пол. – Али, једно је то знати, а сасвим друго остати присебан у таквој ситуацији. Чинило ми се да сам у клопци већ данима и да никад више нећу моћи да се извучем. А шта сам друго и могао да мислим кад сам видео да се људи смењују, да свим силама настоје да ме извуку и све то – без успеха. Мазали су ми слободан део ноге неком течношћу да би постала глатка и да

Пол је губио свест од болова. Спасиоци нису успевали да га извуку из пећине јер му је нога склизнула и заглавила се у процепу између две стене

могу лакше да је извуку. Ни то није помагало.

Пол Цесет је губио свест, бунцао, јаукао. У тринаестом сату довели су боце с кисеоником и убацивали му ваздух јер су се плашили да се од превеликих болова и панике не угу-

ши. Све време су вукли ужал верујући да ће следећи покушај бити успешан.

После петнаест сати спасавања, по ко зна који пут су потегли уже које је, преко металне цеви, било везано за Пола.

– Осетио сам страховит бол, али сам схватио да се нога ослободила из усека. Био сам слободан.

Пола Цесета су сместа пребацили у болницу. На нози је имао четири прелома. Као успомену на догађај у Бејкеровој пећини, пролаз у коме се несрећа догодила назвали су његовим именом – Полов пролаз. **В. С.**

Harman
&
Grag
КОМАНЧА

ЧУВАРИ ЗАКОНА III ДЕО

РУМАНИ, ОТАЦ И ЧЕТИ-
РИ СИНОВА, СА ДЕЗЕР-
ТЕРИМА ИЗ ОРЕГОНА
ДРЖЕ ПОД
ОПСАДОМ ГРАД
САМЕПОНА.
РЕД ДАСТ И ЊЕ-
ГОВИ ДРУГАРИ
ОДЛУЧИЛИ СУ
ДА ПРОДРУ У
ГРАД И ДА СЕ
ОСВЕТЕ РУМАНИМА...

БРАНА!

ТРИ ШТАПА ДИНАМИТА
И СВЕ ОДЕ У ВАЗДУХ! НЕ
ОДУГОВЛАЧИМО, ДАСТ НАМ
ЈЕ ОСТАВИО ДЕСЕТ
МИНУТА!

ДОБРО СМО ПРЕТПО-
СТАВЉАЛИ ДА У БРАНИ
ИМА ПРОЛАЗ ЗА ВОДУ!
ОВУДА ЋЕМО ПРО-
ЋИ НА ДРУГУ
СТРАНУ!

АКО
БУДЕМО
ИМАЛИ
СРЕЋЕ!

АКО
НИЈЕ ТАКО,
РУМАНИ СУ
НАС СИГУРНО
ПРЕДУХИТ-
РИЛИ!
ЕВО НАС!

ШТА
ЋЕМО
РАД?

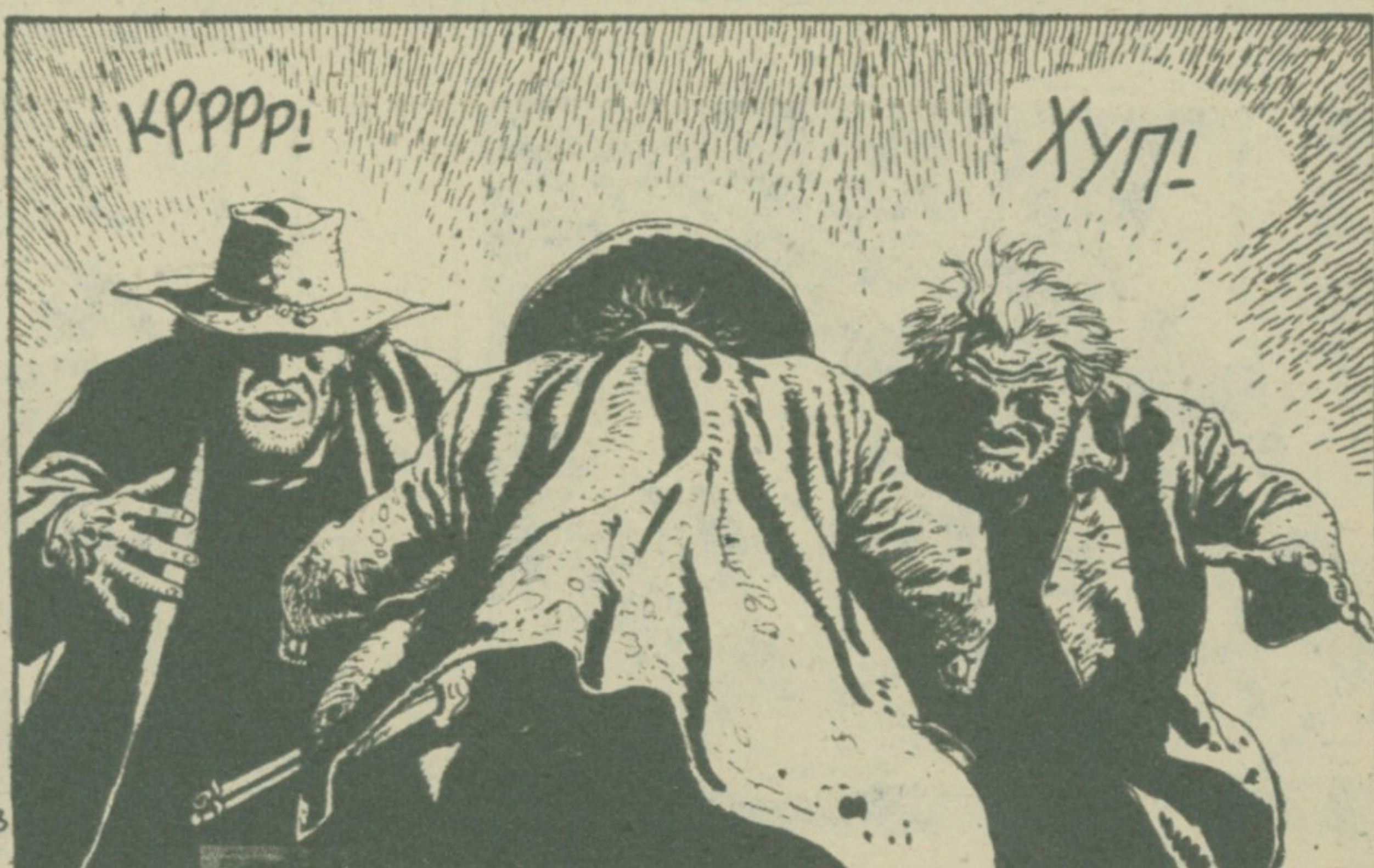
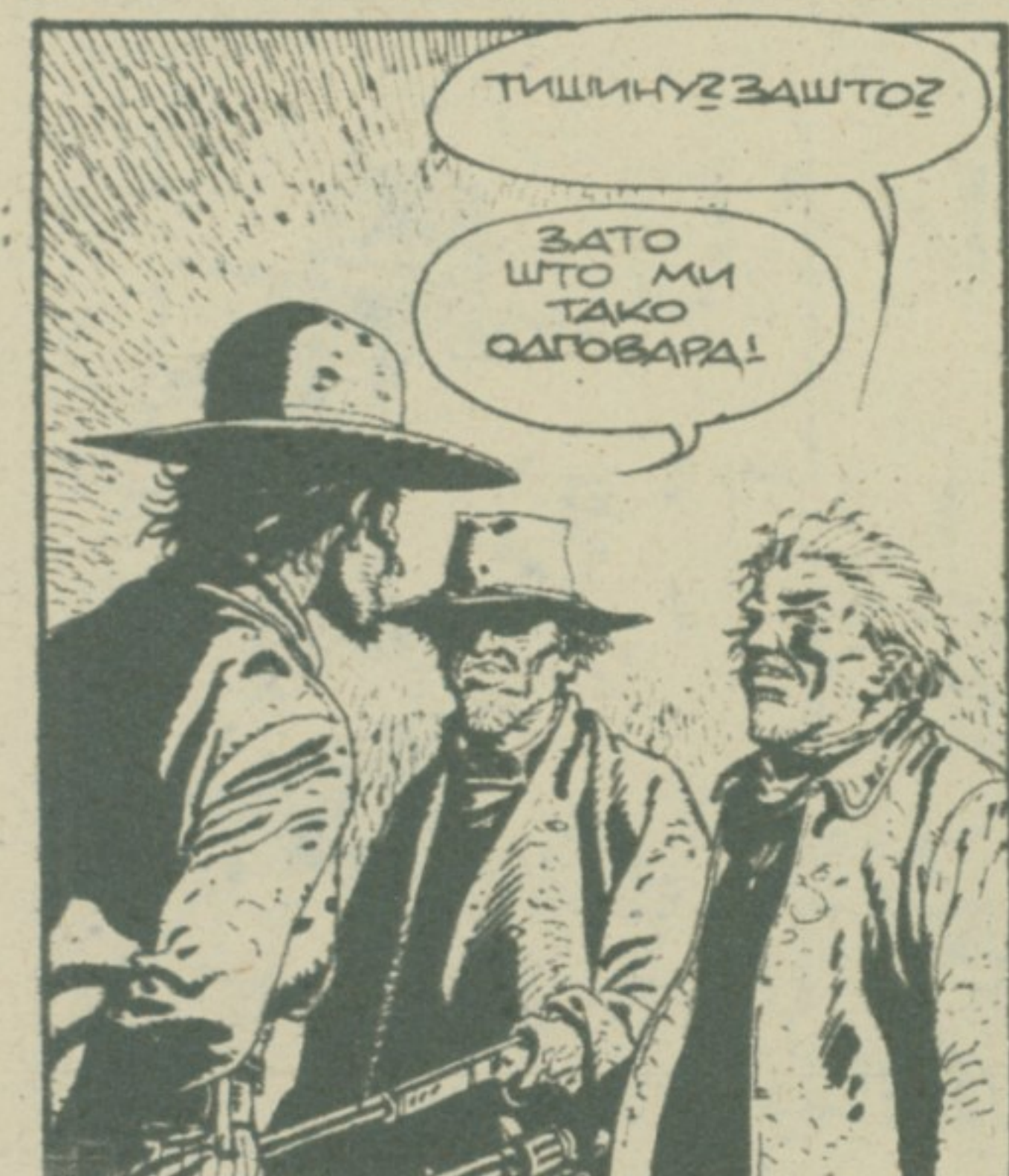
ОНО ШТО РАДЕ ЛЕПО
ВАСПИТАНИ ЛУДИ,
КРУТЕРУ! ПРВО ЋЕМО
ПОКУШАТИ!

ТОК!
ТОК!
ТОК!

А ЗА-
ТИМ, ДА
БИМО ИЗ-
БЕГЛИ ИЗ
НЕНАЈЕЊА,
ПРОТУРИЋЕМО
ВИЗИТ-КАР-
ТУ!

НЕ ДАЈТЕ ИМ ДА
СЕ ОСВЕСТИ! ПУЦАЈ-
ТЕ КАКО ВАМ
ВОКА!

ПУЦАМО У
ЉУДЕ КОЈИ
СУ ЈОШ ДРЕМЛИ-
ВИ! ТО ЈЕ...

ОСТАВИ-
ТЕ ОСЕЋАЈ-
НОСТ ЗА
ДРУГИ ПУТ,
ГОСПОДО!

ДРЕМЛИВИ ИЛИ НЕ,
ОВЕ УБИЦЕ НИСУ САЖА-
ЉИВЕ! СВАКИ СМАХНУТ
С ОНЕ СТРАНЕ, ЗНАЧИ ЖИ-
ВОТ ПЕТОРИЦЕ С ОВЕ
СТРАНЕ! ЗАТО,
ПУЦАЈТЕ!

ГАЛЕ,
ПРЕШЛИ СУ
НАС! ИМА-
ЈУ ДОБРОГ
СТРЕЛ-
ЦА!

ШТА?

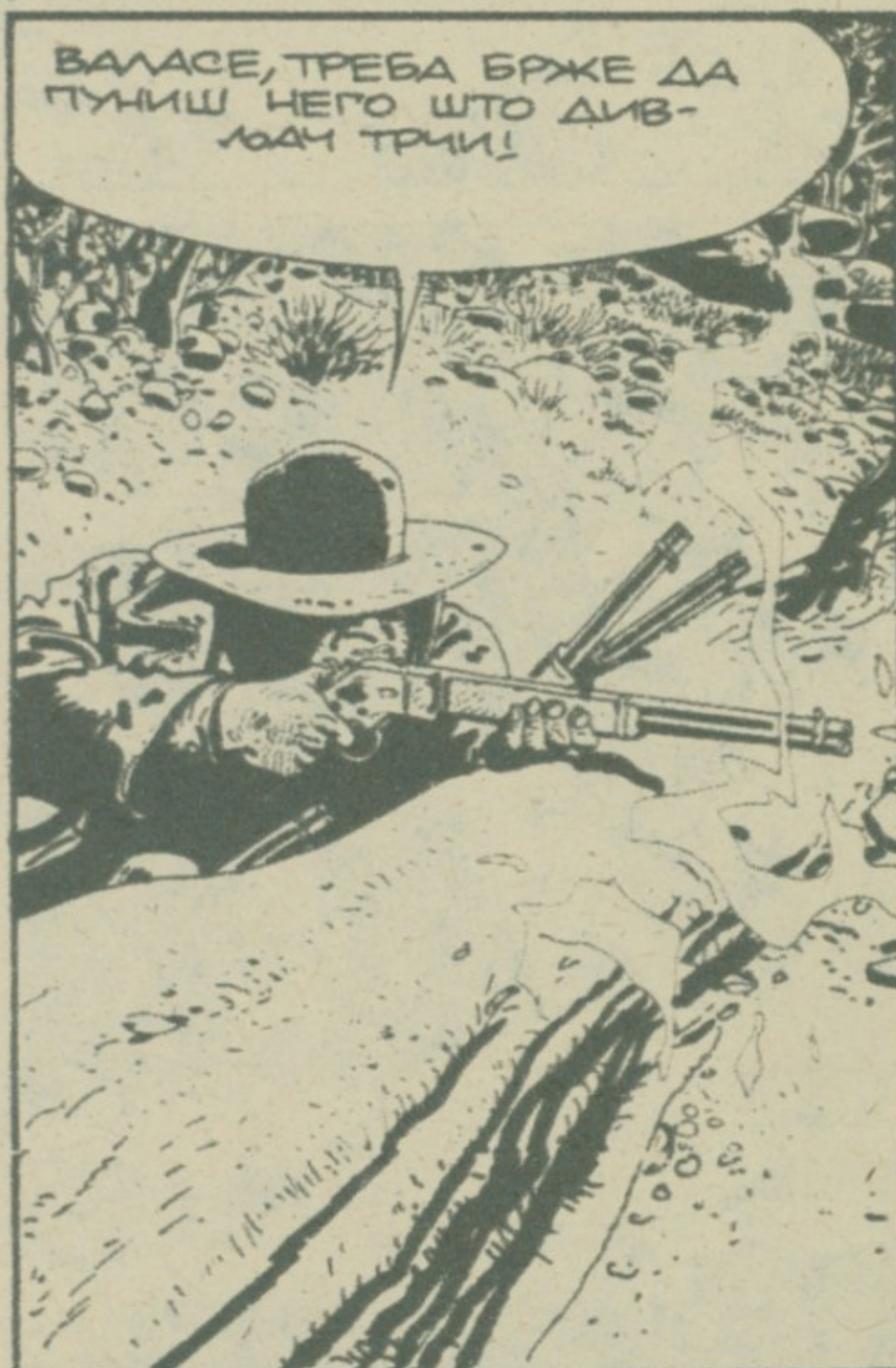
ПОШАЉИТЕ ДВА-
ДЕСЕТОРИЦУ! ИЗ-
ВУДИТЕ ТОГ ПА-
ЦОВА ИЗ РУПЕ!
ХОЋУ ГА ЖИВОГ!

СВИ ОСТАЛИ
НА ЗИДИ-
НЕ!

НА-
ПАДАМО?
ЗАШТО
РАНИ-
ЈЕ?

МЕНЈАМО ПЛАН, ИДИОТЕ!
ЗА ЈЕДАН САТ НЕ-
БУ ДА ВИДИМ НИ-
ЈЕДНОГ ПРЕЖИВЕ-
ЛОГ С ОНЕ
СТРАНЕ!

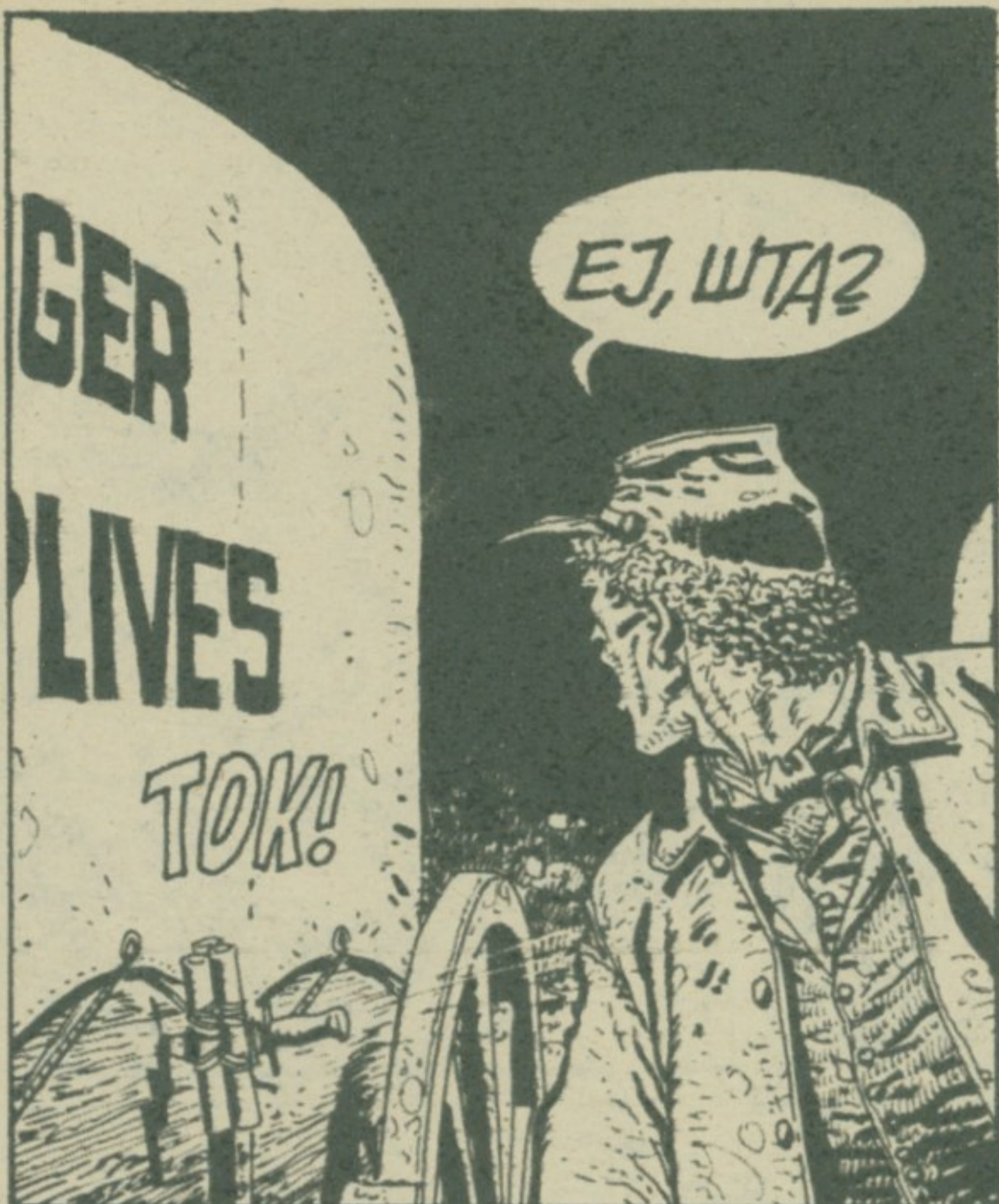
ВАЛАСЕ, ТРЕБА БРЖЕ ДА
ПУНИШ НЕГО ШТО ДИВ-
ЉАМ ТРИ!

ОВО ЈЕ
ВЕЛИКА
ФИЈЕСТА А,
РАБИНЕ!

МОЈА СУ
ОНА КОЛА
ДЕСНО, А
ТВОЈА СУ
ОСТАЛА!

СА МНОМ,
МАЖОРЕ СТИГЕЈТ!
ОВИ ТИПОВИ СМЕ-
ТАЈУ ДАМИ!

А ТО ЈЕ
ПОСЛЕДЊА
СТВАР КОЈУ
ЈЕДАН КА-
ВАЉЕР МОЖЕ
ДА ТОЛЕ-
РИШЕ!

ЛАШ ДА...

ЛОВЕР!

ПАМ!

ПАМ!

ДОБИО ЈЕ ШТА
ЈЕ ТРАЖИО, ГОСПОДИ-
ЦЕ! СИГУРНО МУ ЈЕ
ПРИЧИНИЛО ВЕЛИКО ЗА-
ДОВОЉСТВО ШТО ЈЕ ПО-
СЛЕДЊЕ ЧУО... ВАШ
ГЛАС!

ЛОШЕ ЈЕ, БАЛЕ!
СВА КОЛА СУ У
ПЛАМЕНУ!

ГУБИЦИ СУ
ОГРОМНИ! ОВИ ИЗ
ГРАДА КАО ДА
СУ ПОВЕЩЕЛИ!

РАШЧЕРЕЧИЋЕ-
МО СВЕ ДО ЈЕД-
НОГ!

ГРУПИШИ СЕ,
БАНДО! СЛУШАЈЕТЕ
САМО МОЈА
НАРЕЂЕЊА!

ЈА КОМАНДУЈЕМ! ЧУ-
ЈЕТЕ ЛИ?
ЈА!

НЕ
ЧУЈУ ТЕ!
ВЛАДА
ПАНИКА!

ТРЕБА СЕ ПОВУКИ!
АКО ТИ КРЕНЕШ, И
ОНИ ЋЕ ЗА ТОБОМ!
А ОНДА...

ДЕЗЕРТЕРУ!
ИЗДАЈИЦЕ! СВИ
СТЕ МЕ ИЗДАЛИ!

НЕ СВИ,
МЕШИ-
НО!

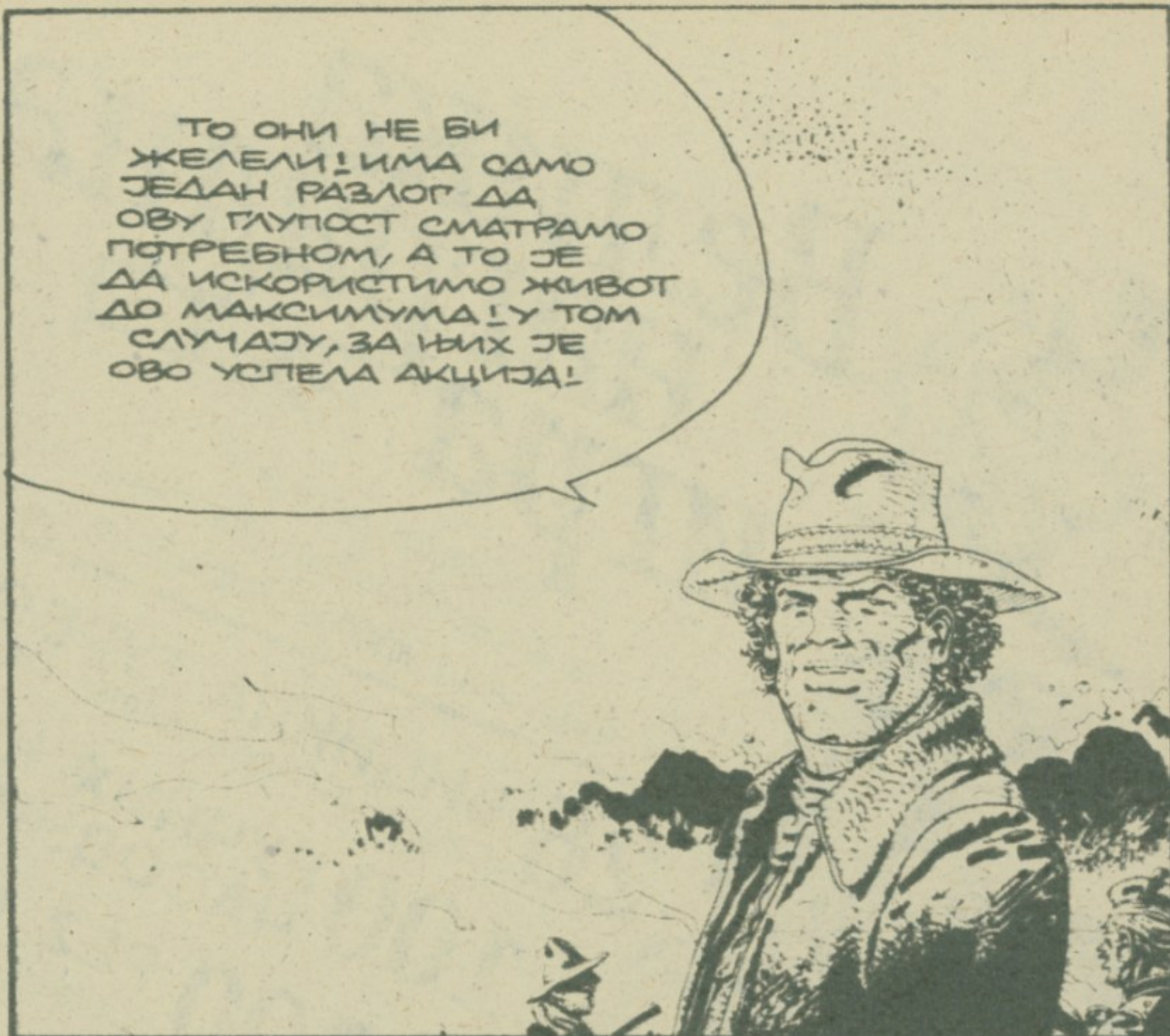
ИСПРЕД ТЕБЕ
ЈЕ ВАБАШ, ФАРМЕР!
СЕТИ СЕ ИМЕНА!
ЈА САМ ПОСЛЕД-
ЊИ ШЕРИФ КОГА
ЋЕШ ИМАТИ
ПРИЛИКУ
ДА ВИДИШ!

Велика наградна игра PEZ

Сваког месеца
на адресе срећних добитника
(извучених жребом) послаћемо:

26 БИЦИКЛА ТУРБО
(сваког дана сем недеље извлачи се по један бицикл)
100 РУЧНИХ КВАРЦНИХ
ЧАСОВНИКА
500 PEZ КАПА
са знаком PEZ

10 омота PEZ БОМБОНА шаљите на адресу:
ПОЛИТИКА ПП 124 - 38 PEZ
11000 Београд
Мекедонска 35

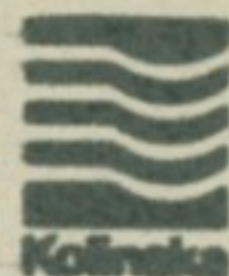

Ако пошаљете
10 омота PEZ бомбона,
верујте у могућност
да добијете
не у ВРЕДНУ НАГРАДУ
од вашег пријатеља
ПЕТРА PEZ-а!

Имена добитника
награде бицикл и часовник,
за претходни месец,
биће објављивана у ЗАБАВНИКУ
7. X, 4. XI, 2. XII 1988. и 13. I 1989. -
500 награда - КАПЕ,
доставићемо на адресу награђених.

СЛАДИТЕ СЕ PEZ БОМБОНАМА - ИГРАЈТЕ СЕ PEZ ФИГУРИЦАМА!

КЊИЖЕВНО-УМЕТНИЧКА ИЗДАВАЧКА ЗАДРУГА
СТИЛОС
Београд

Вас позива да прочитате најзначајније дело у историји писања
НАУЧНЕ ФАНТАСТИКЕ свих времена, трилогију
Џ. Р. Р. ТОЛКИНА

ГОСПОДАР ПРСТЕНОВА

ПОНОВО СА ВАМА:
ДРУЖИНА ПРСТЕНА,
ДВЕ КУЛЕ,
ПОВРАТАК КРАЉА.

на 1.500 страна,

спаковано у заштитну кутију, богато
илустровано колор цртежима
мајстора Боба Живковића.

ЦЕНА У КЊИЖАРАМА 98.000 динара,
КОД НАС У ПРЕТПЛАТИ 58.800 динара,

односно уз 40% попушта
за сваки унапред уплаћени комплет.

НАРУЧБЕНИЦА

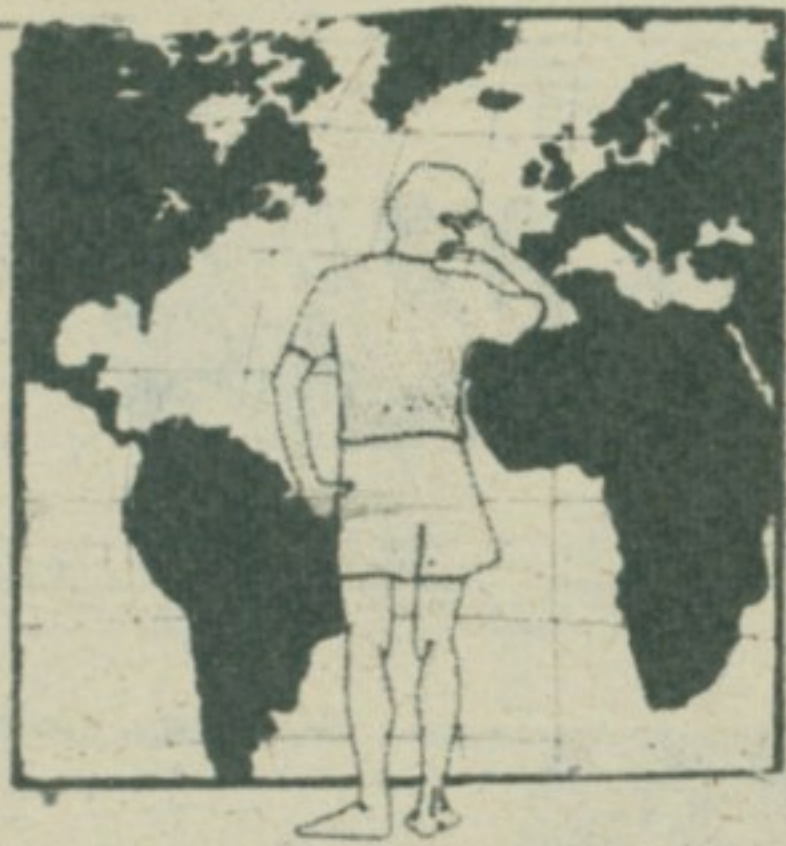
Овим поручујем у претплати трилогију ГОСПОДАР ПРСТЕНОВА по цени са попус-
том од 58.800 динара:

Име и презиме

Улица и број

Назив места и поштански број

Исеците наручбеницу и залепите на дописницу или ставите у коверат. Пошаљите на
КУИЗ СТИЛОС, Београд, Беођелијска 89, поштански факс 758. Можете такође поручи-
ти телефоном бр. 412-934, или одмах уплатити на наш ж.р. 60801 603 24006.

ПРОЧИТАЈ
ПРОСКИТАЈ

НАЈСКУПЉЕ ПЕНКАЛО НА СВЕТУ

У Паризу је недавно представљено најексклузивније пенкало на свету. Реч је о јединственом моделу, направљеном у познатој француској кући „Релен“, а по парубитни једног клијента из Јапана. Пенкало, је, мало поетски, добило назив „анемона“ и сигурно је да ће ући и у Гинисову књигу рекората: украшено је са 600 комада драгог камења а његова вредност процењена је на 342 милиона динара.

СТРАШНИ „АПАЧ“

Успева да избегне ловачке авионе, лети брзином од 400 километара на час, а може да се спусти било где. Овај „идеални“ ратни хеликоптер припада америчкој армији, а ускоро ће бити приказан и у

Бољи чак и од суперкоптера, љубимац америчке армије АН 64А:

Европи. „Апач“ или Хекдогел Даглас АН 64А, какво му је пуно име, тренутно је

једини борбени хеликоптер у свету.

Тежак је осам тона, опремљен нарочитом апаратуром да „види“ ноћу и системом гађања као ловачки авион. У стању је да ракетама ваздух-земља и покретним топом погоди неколико тенкова у исто време. АН 64А је блиндиран тако да може да издржи погодак гранате од 32 mm и заштити своја два пилота у случају хаварије. Такође је опремљен ракетама ваздух-ваздух тако да може успешно да намами и завара противника.

Па ипак, чак ни „Апач“ није без мане.

Прва је његова цена – више милијарди долара. Друга, производи се серијски, али свега два комада месечно. У Европи Американци ће најпре почети да га користе у СР Немачкој, у саставу НАТО пакта.

НАЈМЛАЂИ ГЛАВНИ УРЕДНИК НА СВЕТУ

Зове се Сесил Помпанон, има свега 12 година, живи у малом месту у области Алто Рено, а то већ је поставила један рекорд: она је најмлађи главни уредник једног листа на свету. Девојчица, заправо, сама издаје „Малог детектива“, двомесечник који се бави свим темама које могу занимати младе и децу. Као сваки прави часопис, продаје се на киосцима и у књижарама.

ЖИВЕТИ НА КОНОПЦУ

Не могу се избројати сати које је Анри Роштен, ходач на жици, провео на главима одушевљених гледалаца: за пола века немалекот циркус ког живота прокретарио је пола Европе и своју домовину Француску. Годинама се Роштен на užету осећао код куће, а онедавно баш као у кући!

Са скитачким животом је готово, Роштен је напустио циркус и чврсто одлучио да се настани у Лиону, у својој кући на спрат. Инак, могло би се приметити да сад и не станује баш тако чврсто јер кад ветар дува, његова кућа

се клати. Бившем плесачу по живи то не смета, каже да му кућа сасвим одговара:

„Имам све што ми треба, и телефон и телевизор. Једино немам подрум. Ни станаре“. Јер, ниједан се не би баш одушевио оваквом кућом сем ако се не нађе неко са циркусом дипломом.

И заиста, обичном станару овде не би било лако – Роштенова кућа, наиме, висина челичном užету, двадесет метара изнад глатке површине реке Роне! Један крај užета дугачког 500 метара причвршћен је за једну, други за супротну обалу реке, а у средини је савијен под теретом куће која је тешка целу тону. Кућа има купатило, електричну струју, кухињу, спаваћу собу, све како доликује. Само, у њој је мало тешко примати посете и

гости морају да долазе један по један. А то и потраје.

Посетилац седа у гондолу која је окачена испод мотоцикла са ужлебљеним точковима којим управља домаћин. Обојица крећу према балкону на спрату јер се у Роштенову кућу само тако може ући. Занимљиво је да се гости не обазире на тешкоће и да их има напретек. Егзотична кућа ходача по жици постала је убрзо знаменитост града. Власници суседних кућа гунђају: „Прави циркус!“ Али, њихова завист је потпуно разумљива: Роштен није морао да купује плац, његово цело имање износи свега два квадратна метра – тачно толико, наиме, заузимају бетонски стубови за које су причвршћена ужа са вишећом кућом.

Готово четврт века банда „Санта Клаус“ отварала је сефове а да при том није употребила силу ни ти оставила било какав траг

Роберт Ли, инспектор Скотланд јарда нервозно је шетао по просторији са обијеним сефом поште у Луисхему. Није се надао да ће техничари открити било шта. Лопови су беспрекорно обавили посао. Однели су неколико десетина хиљада фунти не оставивши ни најмањи траг. Једноставно, откључали су сеф, покупили новац и побегли.

У први мах Ли је посумњао да је у питању „унутрашњи“ посао, односно да је пљачкаш или бар помагач неко од поштанских службеника. Испитивањем запослених, нарочито њиховог имовног стања и начина живота таква могућност је одбачена.

Шефови Скотланд јарда нашли су се пред загонетком не слутећи да ће их она мучити читавих двадесет година. Јер, пошта у Луисхему опљачкана је 1930, а досије „Санта Клаус“; како га је лондонска полиција по називу банде обележила, склопљен тек 1950. године. За то време на потпуно истоветан начин похарано је ни мање ни више него 400 поштанских и банкарских сефова и однесено милион фунти!

Немоћно Министарство

У почетку нико у Скотланд јарду није повезивао пљачку у Луисхему са све чешћим „пражњењем“ поштанских сефова широм Енглеске и Јужног Велса. Први коме је то пало у очи био је управо инспектор Роберт Ли. Покушао је да укаже шефовима да се ради о организованој банди која пљачка искључиво сефове што никако не може да буде случајно. У Скотланд

јарду, међутим, нису узимали за озбиљно Лијеву тврдњу.

Министарство пошта је имало сопствено одељење за истраге. Инспектори тог одељења дошли су до истог закључка као Роберт Ли, али су мислили да ће лако изаћи на крај са лоповима. Преварили су се. Ни после неколико година упорног трагања нису се макли даље од почетка. Једино што су установили било је да су пљачке обављане ноћу, између суботе и недеље, када се у поштанским сефовима налазило највише новца и вредносних папира и да су лопови у детаље познавали систем рада сваке поште, а сефове без по муке отварали кључем. Имајући у виду да је кључеве сефова, због посебних зубаца на њима, било тешко копирати, наметао се закључак да су пљачкаши имали помоћ међу запосленима у пошти.

Одељење за истраге Министарства пошта ставило је под присмотру све поштанске службенике Енглеске и Јужног Велса који су на било који начин долазили у додир са кључевима сефова. Узалуд, касе су и даље пражњене на исти начин!

„Газда“ није главни

Почетком другог светског рата банда „Санта Клаус“ је прешла и на обраду мањих банака па је, укључујући и поште, готово сваке ноћи празнила по један сеф!

Средином 1941. истрага је поверена Роберту Лију, сада већ помоћнику заповедника Летеџер одреда Скотланд Јарда. Његови шефови су се сетили некадашњег Лијевог занимања за ту загонетку. Озбиљно су схватили ствар јер је интервенисало Министарство пошта, а умешала се и влада...

Лијеви људи су се дали на посао и брзо утврдили да се плен лопова претежно састојао од ситних новчаница и поштанских марака. Лију је било јасно да толику количину новца банда не може сама да раскрчми јер су после првих крађа обележавани серијски бројеви новчаница. Морала је, дакле, да има растураче, такозване пасере, а то су обично били ситни криминалци из подземља и по правилу

најслабија тачка у свакој лоповској организацији. Не само да их је путем доушника лако открити, него застрашени у полицији одмах и „пропевају“. Открили су канале којима је новац долазио до њих, али више од тога нису знали. За почетак и то је било нешто.

После мукотрпног трагања и дружења са људима из подземља, детективи Летеџер одреда преобучени у скитнице, подводаче и силеције успели су да открију идентитет „Газде“.

Остало је још да се сазна када и где ће банда да изврши следећу пљачку јер је за хапшење потребан доказ –

РЕФИЊЕНИХ РУКУ

банда је морала да буде ухаћена на делу. Одлучено је да се „Газда“ не испушта из вида. Пратити га и дању и ноћу, наредио је Роберт Ли.

Праћење није донело никакве користи. Обијање сефова настављено је истом жестином. Право разочарање Лију донело је сазнање да „Газда“ није мозак банде већ да је то нека тајанствена личност, у лондонском подземљу називана „Санта Клаус“ (у преводу Божић Бата). Ни „Газда“ га није познавао, договарали се телефоном.

Пуних шест година било је потребно Роберту Лију и његовим детективима да прикупе све ове податке.

На праи опипљив траг нашло се тек 1947. године. Детектив из подземља јављао је да се банда припрема да наступајућег викенда опеће сеф поште у Кенингтону.

Ли је поставио заседу. Два наест часова екипа Летећег одреда чекала је пљачкаше. Нису се појавили. Испоставило се да дежурни није прецизно забележио обавештење: уместо у Кенингтону пљачка је извршена у Кенсингтону!

Двомесечна заседа

Убрзо се јавио још један детектив из подземља. Упозорио је Лија да банда припрема пљачку поште у Кингстону.

Летећи одред поставио је заседу још у суботу у подне. Детективи притајени у пошти и околним кућама чекали су све до понедељка. Ништа! Заседа је понављана девет викенда заредом. Опет ништа! Банда, међутим, није мировала: док су детективи дреждали у Кингстону, обијани су поштански сефови у другим местима! Било је очигледно да и „Санта Клаус“ има добре обавештајце!

Шефови Скотланд јарда нису више имали стрпљења. Позвали су Роберта Лија, дали му одрешене руке и рекли:

— Бирај начин рада, али већ једном окончај тај случај! Немогуће да ти попови имају тако префињене руке!

Ли се удубио у списак са именима чланова банде до којих су годинама долазили детективи из подземља. Поглед му се највише задржавао на Харолду Брауну. Добростојећи човек, послован, углађен. Наредио је да се мотри на његов стан.

Почетком октобра 1950. Лију је јављено да су жена Харолда Брауна и извесна Џенет Грин напустиле Лондон да би провеле одмор у пољској кућици у Дорсету. Ускоро их је у Дорсету посетио Харолд Браун. Кратко се задржао. Уз пут је разгледао пошту у Ексминстеру.

Неколико вечери касније Лија је звао телефоном детектив из подземља. Рекао је да ће чланови банде кроз неколико дана да напусте тајни стан у Бринкстону. Возиће се у колима марке „волсли“. Дао је и регистарски број аутомобила. Процењује да крећу у пљачку.

Ли је одредио наредника Дрискола да пази на „волсли“ и да га неприметно прати. Дрискол није хтео да ризику-

је: узео је из гараже Скотланд јарда аутомобил са ојачаним мотором и са ознакама лондонског таксија, а за возача детектива у униформи таксисте.

Трка са аутомобилом пљачкаша завршила се у малом месту Хемпшарју. Харолд и Алиса Браун изашли су из „волслија“ и пошли пешице до банке. Пажљиво су осматрали улазе, зграду и околне улице, а затим се вратили у Лондон. Нису приметили да их Дрискол прати.

У мишоловци

Ли је подигао Летећи одред на ноге. Осећао је да ће банда баш у Хемпшарју обавити следећу пљачку. У договору са локалном полицијом разapeо је мрежу.

Четири вечери двојица пљачкаша долазили су „волслијем“ и испитивали терен а потом се враћали. Пете вечери банда је кренула у акцију. Одмах после поноћи „волсли“ се појавио и паркирао у споредној улици у близини банке. Из кола су изашли Питер Греј и Томас Хвајт. Кључем су отворили и улазна врата и нечујно се увукли у зграду. Кључем су отворили сеф. Истог часа просторију је испунила електрична светлост. Провалници нису ни покушали да беже — нашли су се у мишоловци.

Ли није оклевао. Јавио је радио-везом остатку Летећег одреда у Лондону да сместа започне хапшење свих чланова банде по постојећем списку. Не дирати само Браунове и Гринове, они су у врху банде, неко од њих је тајанствена личност звана „Санта Клаус“. Када буду чули за хапшење ухватиће их паника и учиниће погрешан корак. У сваком случају, нешто морају да предузму.

Ли се није преварио. Грини и Браунови су живели у суседству у Кингс Кросу. На њих је из кола мотрио наредник Дрискол.

У саму зору Браунова је напустила своју и са пакетом пожурила у кућу Гримових. Задржала се кратко.

Чим је Алиса Браун замакла, полицајци су упали у вилу Гримових. Претресли су је од тавана до пода, али пакет или било шта сумњиво нису про-

нашли. Почели су да преврћу по ормарима са гардеробом. Случајно, једном полицајцу се учинило да је муф госпође Грин тежи него што је то уобичајено. Окренуо га је на страну. Из њега је испала веза кључева и бележница. Сви кључеви одговорили су делу опљачканих сефова, а у бележници били наведени подаци који кључ коме сефу одговара.

Истрага би поново запала у ћор-сокак да се међу ухапшенима, али као споредна личност, није нашао извесни бравар Џорџ Дарк, стар 41 годину. Престрашен робијом којом му се претило испричао је занимљиву причу.

Наиме, у фирми која је имала искључиво право да израђује кључеве сефова поштанских штедионица и малих банака радио је као мајстор специјалиста Џорџ Греј. Упознавши се с њим, Филип Блек му је предложио да поред уникатног кључа увек изради још један. Греј је пристао на прљаву раду, јер му је Блек давао лавовски део опљачканог новца. Једини услов којег је мајстор морао да се држи био је да не сме да познаје никог од чланова банде. Тако банда није знала ко их снабдева кључевима, нити је кључар знао ко „празни“ сефове. Разуме се, Блек је телефоном обавештавао Браунове или Гринове где могу да подигну кључ, па је тако и за њих и за банду остајао непознат. У ствари, он је био тајанствена личност са надимком „Санта Клаус“.

Када је мајстор Џорџ Греј уочи другог светског рата умро на послу у фирми наследио га је Џорџ Дарк. Пре него што ће отићи у болницу Греј је упитао Дарка да ли би волео богато да живи. Младић се полакомио на новац и тако наставио везу са Блеком. Али, док је Греј био опрезан у трошењу новца, Дарк није знао за меру. Трошио је по бирџузима и кафанским јазбинама и, наравно, упар у очи подземљу. Није промакао ни детективима који су крстарили тим мрачним светом. Доспео је на списак Роберта Лија више због претераног трошења него због сумње да је члан банде. Уосталом, као таквог нико га у подземљу није ни помињао.

Сви чланови банде „Санта Клаус“ кажњени су тешком робијом од једне до десет година. Харолд Браун „Газда“ и Филип Блек, мозак банде, добили су највише. Џорџ Дарк је прошао са само годином затвора.

М. Тодоровић

ХИ-МЕН И ГОСПОДАРИ СВЕМИРА

ПОЛАКО, МОСКИТОРЕ! ОВО ЈЕ ЈЕДИНИ ИСКРИВЉИВАЧ ВРЕМЕНА У ЧИТАВОМ УНИВЕРЗУМУ!

АЛИ, ЗАР ОН НЕ ПРИПАДА ГАЛИФРИЈУ?

НЕ ПОМИЊИ ИМЕНА! ПОЗАЈМИО САМ ГА МАЛО, САМО ДОК НЕ ОСВОЈИМ ЕТЕРНИЈУ...

G. FORTON
C. WEBER

ИЗНЕНАДНА ТУЋАВА ПРИВУКЛА ЈЕ ЊИХОВУ ПАЖЊУ...

ОВО БИ БИЛО ДИВНО МЕСТАШЦЕ ЗА СКЕЛЕТОРА И ЊЕГОВО ДРУШТВО!

G. FORTON
C. WEBER

ХИ-МЕН ЈЕ ПОНОВО ПОСТАО ПРИНЦ АДАМ...

НАСТАВИЋУ ДАЉЕ КАО АДАМ, ЈЕР БУ КАО ХИ-МЕН БРЗО ИСТРОШИТИ МОГ ОВОГ КРИСТАЛА!

ОХО! ХОРДАКОВ РОБОТ! ЗАР И У ПРАИСТОРИЈИ ЕТЕРНИЈЕ?

РОБЕ! ПРЕДАЈ СЕ!

6-4

КУДА СИ ТО НАУМИО?

МОРАМ ОТКРИТИ ШТА ХОРДА ОВДЕ РАДИ!

ОДБЕГЛИ РОБ МОРА БИТИ КАЖЊЕН!

НЕ ПУЦАЈ! БИО САМ ГЛАДАН!

КАД БИХ МОГАО ДА НЕСТАНЕМ КАО МОЈ МАЧ!

ГЛАДАН ЈЕ ЛИ? НАЈЕШЕШ СЕ ТМИНЕ НА ДНУ РУДНИКА, РОБЕ!

НЕШТО ЈЕ УЗНЕМИРИЛО НАШЕГ ЧУВАРА ТИРАНТИСАУРАСА... ПРОВЕРИ РУДНИК, МОСКИТОРЕ!

КАКО ТИ НАРЕДИШ, ВИСОСТИ!

69

ПОРУЧНИКЕ МОСКИТОРЕ! ВИДИ ШТА САМ ОТКРИО!

БЕГУНАЦ! ВРАТИ ГА У РУДНИК!

НЕМА МОСКИТОРА АЛИ ВИДИМ ЛЕТЕЛИЦУ ХОРДЕ! ШТА ЛИ ОНА ТРАЖИ У ПРОШЛОСТИ?

G. FORTON
C. WEBER

Од играчака до стварности

ВОЈНЕ ТАЈНЕ НА ПРОДАЈУ

Међу материјалом који се нуди телевизијским компанијама нашла се и вест о „најновијем тајном оружју“, илустрована снимцима за које се потом испоставило да представљају старе и добро знане моделе. Обавештајци напрежу очи над сателитским снимцима, трудећи се да провере гласине по којима је и у Совјетском Савезу већ конструисан сличан авион.

С које га год стране гледали, нови АТВ (скраћеница која значи „бомбардер усавршене технологије“) остаје окружен дебелим велом мистерије. Зна се само да има троугласти облик „летећег крила“ и да ће бити готово потпуно невидљив за радаре. Тврди се да компанија „Нортроп“, у сарадњи с „Боингом“ и „ЛТВ“-ом, а с моторима „Дженерал електрика“, припрема такав бомбардер.

Наводно, зваће се В-2 и послужиће као наследник стратегијског бомбардера В-1В. Биће нешто мањи и лакши од овога (170 тона), а покретаће га четири мотора типа F-101. Поједини стручњаци сумњају да ће прототип бити готов у предвиђеном року, јер су техничке тешкоће поприличне. Ипак, ако све буде ишло по плану, до краја овог века америчко ратно ваздухопловство требало би да располаже са 132 авиона овог типа. Укупни трошкови изградње, према проценама које су објављене још 1981. године, износиће око 36 милијарди долара. Само за истраживање одвојен је буџет од 10 милијарди, који је морао да буде повећан на четрнаест. Према уговору, за сва закашњења и прекорачења буџета трошкове сноси „Нортроп“.

Нортроп се прикрада

Досад не постоји ни једна аутентична фотографија новог бомбардера. Сигурно је ипак да ће бити „стелт“ типа (од енгл. stealth – прикрадање), то јест претежно невидљив за радарске и инфрацрвене трагаче. То се постиже обликом летелице – са што мање углова и ивица које одбијају зраке – затим заштитним слојевима од апсорбујућег материјала и нарочитим поступцима за маскирање извора топлоте, посебно у области мотора.

Аеро-инжењери већ одавно знају да је облик „летећег

У трговини на Западу их већ одавно нуде моделарима, у виду комплекта за градњу, мада се званично тврди да – не постоје. „Добро обавештени“ стручњаци хвале се да су их видели на тајним узлетиштима у Енглеској или у Невади

крила“, без трупа и репа, идеалан у овом погледу, јер на радару пружа минималан профил. „Нортроп“ има искуства с овим аеродинамичним моделом: још 1948. године, бомбардери В-35 и В-49 грађени су у облику „крила“, како с клипним тако и с млазним моторима. Али, ратно ваздухопловство није показало занимање, па су оба авиона завршила у старом гвозђу.

Архивски снимци тих летелица, комбиновани с вешћу о обимним радовима код „Нортропа“, послужили су једној довитљивој америчкој ТВ-агенцији, која је својим европским колегама понудила наводни спот о моделу В-2. Варка јесте, али није велика. Стручњаци кажу да нови „АТВ“ сигурно личи на своје претходнике, јер код „крила“ ионако нису могуће неке на-

рочите измене. Стога се верује да и аматерски модел, који однедавно производи једна фирма специјализована за ту врсту хобија, доста верно подражава оригинал.

Још гушћа тајност сакрива „Локидов“ авион F-19. И њега је могуће набавити у радњама за моделаре. Упућене особе тврде да се већ производи серијски, мада у малом броју, и да му је база војни аеродром Нелис у Невади. Наводно је виђен и на једном америчком аеродрому у Енглеској. Неки западнонемачки туристи, који су у Невади фотографисали авионе необичног облика, хитно су одведени на разговор с федералном полицијом. Упркос свему, и Пентагон и управа „Локида“ демантују постојање таквог авиона.

По ономе што је „процурило“ може се закључити да је

F-19 лаки бомбардер са „стелт“ опремом, брзине мање од звучне, са два мотора „Дженерал електрик“ типа F404-GE-400 од по 48 kN погонске снаге. Ивице се преклапају, што омогућава да се авион до полазних база превезе великим војним транспортером „С-5А галакси“. Његов радијус је иначе само 1.500 километара, а с бомбама око 700 km.

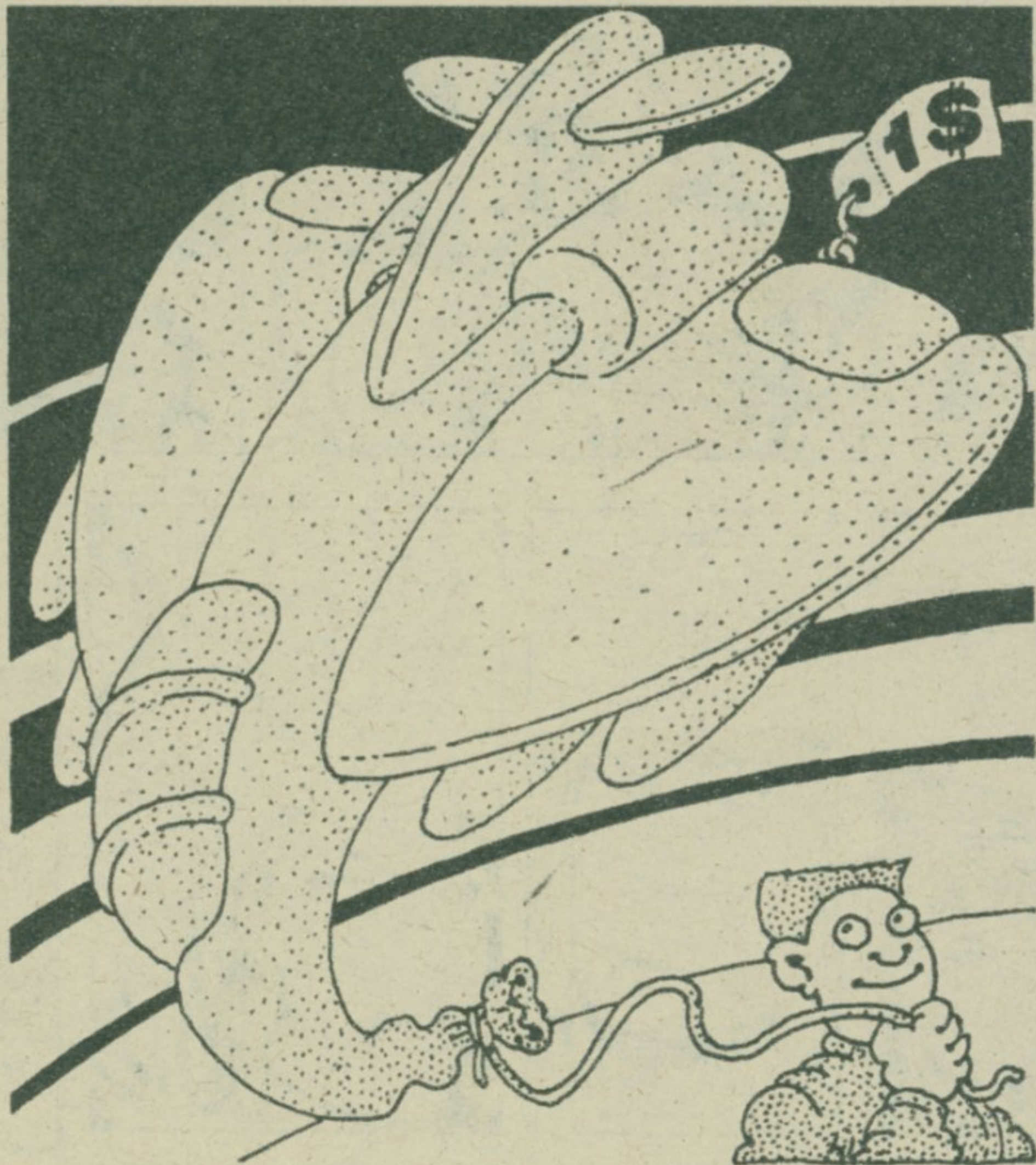
Невидљива ласица

Угледни ваздухопловни приручник „Џејнс“ почиње историју овог „невидљивог“ авиона још 1977. године. Тада је, наводно, испробан авион под ознаком XST (што значи „експериментална стелт-технологича“) са два турбомотора типа CJ-160. Саграђено је пет до седам примерака, од којих су најмање два страдала приликом пробних летова. Усавршавањем тог модела настао је F-19, који је, према „Џејнс“-у, први пут полетео 1982. године. Тврди се да је досад произведено и предато ратном ваздухопловству најмање 50 авиона ове серије.

У добро снабдевеној продавници, поред модела „Нортроповог“ и „Локидовог“ бомбардера, може се наћи и један с ћириличким ознакама на трупу. Ако је о америчким авионима готово немогуће добити податке, може се замислити како тек стоји ствар са совјетским. Ипак, ми живимо у доба осматрачких сателита, опремљених камерама фантастичне оптичке снаге, којима не може потпуно да одоли ни најстроже чувана војна тајна.

Посматрајући обрисе новог совјетског бомбардера „миг 37-В“, који је у шпијунским службама НАТО-а добио шифрирано име „ферет“ (ласица), западни аналитичари закључили су да је и то „стелт“ авион, дакле да би морао бити једва видљив на радарском екрану. Подаци су иначе прилично оскудни: дужина се цени на 15,40 метара, ширина на 10,80. У средини су кратка и широка крила, нагнута под углом према доле; задњи део је пљоснат, неубичајено широк, а на његовој горњој површини налазе се издувне млазнице. О моторима и начину рада не зна се ништа. Сателитске „очи“ – бар засада – нису у стању да читају техничку документацију.

С. С.

**Како су и зашто
један пилот стар
73 године и ње-
гов шеснаесто-
годишњи унук —
обојица Амери-
канци, летели
10.000 киломе-
тара изнад Сов-
јетског Савеза**

Млазни „лириет“ летео је на висини од 13.000 метара брзином од преко 900 километара на час. Кроз његове прозоре могле су се видети само бескрајне шуме, тајге и тундре. Током шест дана лета нико у малом млазњаку није видео ни један једини ваздухоплов на небу. Били су потпуно сами. Амерички „лириет“ са ознаком „N 6789“ (звучимо га: „новембар 6789“) био је над огромним Сибиrom!

Док је авион летео својом рутом, дугом преко 10.000 километара од Москве до Беринговог мора, радио-инструкције совјетских контролора летења прецизно су водиле „новембар 6789“ ка циљу. За то време Јуриј Јермаков, совјетски навигатор, налазио се у америчком авиону и контролисао положај авиона. Могућност да се изгубе у сибирском бескрају ипак је била велика.

За командама „лириета“, на левом седишту, седео је седамдесеттргодишњи (!) Томас Вотсон Млађи, један од руководиоца америчке електронске корпорације IBM и ваздухопловни ветеран другог светског рата. На десном седишту седео је копилот — његов шеснаестогодишњи (!) унук Вили.

Тако је ова сасвим необична посада састављена од америчког старца, америчког адолесцента и совјетског навигатора кренула пре годину дана да, без много по-

ЛЕТ ЗА ИСТОРИЈУ

СТАРЦИ И АВИОН

Вотсон за командама свог „лириета“ и на улазу у амерички бомбардер којим

је летео преко Сибира за време другог светског рата

мпе у јавности, обави историјски лет! Наиме, требало је да обаве први прелет једног западног приватног авиона изнад Сибира све до Аљаске.

Томас Вотсон себе описује као „најстаријег пилота млазног авиона на свету“. У другом светском рату он је као амерички савезнички пилот прелетао на тешким бомбардерима и ловцима од Аљаске до Москве. Када се 1979. године вратио као амерички амбасадор, затражио је дозволу од Кремља да после толико година поново лети том рутом.

Тек маја прошле године, у складу са својом политиком отварања према Западу, Совјети су одобрили овај необичан лет. Вотсон је опремио свој лични „лириет“ са осам седишта и додатним уређајима међу којима су најважнији били резервни стартер, генератор и гуме.

Полетевши из Њујорка, Вотсон је прелетео Атлантик и слетео у Москву. Тамо је провео шест дана и обавио последње припреме. Мали „лириет“, наравно, није могао одједном да прелети свих 10.000 километара, па су планирана успутна међуслетања, баш као и за време рата.

Прво техничко спуштање обављено је у граду Сиктивкар. Вотсона је дочекао командант совјетске противваздушне одбране у тој зони који је био под утиском спуштања Матијаса Руста на Црвени трг два месеца раније, па се нашалио рекавши му:

„Ето, видите како са нашом дозволом лет кроз совјетски ваздушни простор може да подмлади старе пилоте.“

Током читавог пута Вотсон и његов унук — копилот Вили слетали су чак пет пу-

та, јер стари летач није желео да лети ноћу. Зато је сваког дана проводио у ваздуху највише четири сата. На тим састанцима сретао се са десетинама совјетских ветерана „великог отаџбинског рата“ у којем је и сам учествовао. У граду Јакутску сачекао га је Јуриј Спиридонов (64), који је Вотсону помогао да 1942. године поправи мотор на бомбардеру В-24. Да није било Спиридонова авион би се сигурно срушио.

Слећући на војни аеродром у луци Анадир на Беринговом мору, Вотсон и путници у његовом „лириету“ видели су ескадрилу пресретаца „сухој СУ-15“. Хтели или не, али то их је подсетило на то колико Совјети могу да буду негостољубиви у свом ваздушном простору када су у питању незвани гости. Исти ти борбени авиони оборили су јужнокореј-

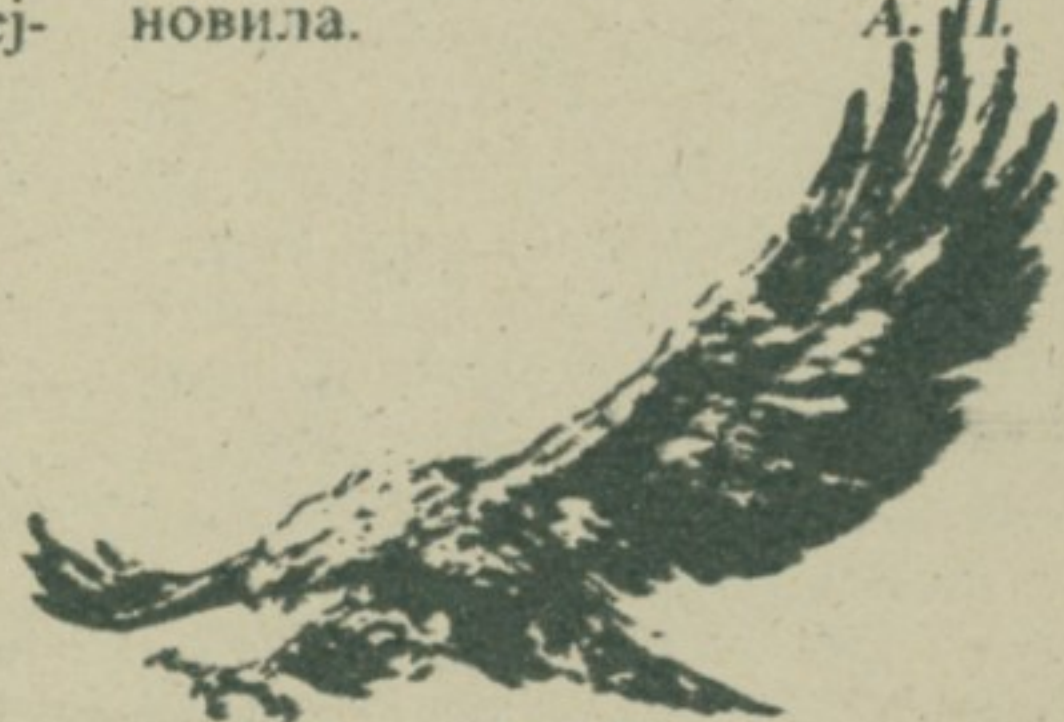
ски „џамбо џет“ на линији КАЛ 007 у септембру 1983. године. Тада је погинуло 269 људи.

Па ипак, приликом опроштаја на стајанци војног аеродрома у Анадиру, Вотсон је рекао:

„Главна сврха овог лета је да се сви подсетимо наше велике заједничке ратне епопеје од пре 45 година. Американци и Совјети су се тада одлично слагали, а могли бисмо тако опет, јер се сада суочавамо са непријатељем горим од нацизма, а зове се — нуклеарни рат!“

Рекавши то, Вотсон је потапао труп свог млазњака, попео се уз степенице и сместио на лево седиште у пилотској кабини. На десном је већ седео његов унук који је затражио дозволу за полетање. Мало касније „лириет“ је полетео ка Сједињеним Државама. Историја се поновила.

А. П.

NOVO! FAN TSI - Shaolin kung fu Orla

- * Samoodbrana za žene i muškarce specijalnim tehnikama hvatova, udaraca i pritiska na nervne centre, vrlo efikasnom orlovom kandžom.
- * Metod treninga famozne Orlove kandže, specijalne tehnike za jačanje prstiju i zglobova.
- * Vitalne tačke krvotoka i Chi-a (bioenergije), te specijalne tačke pritiska orlovom kandžom.
- * Hull Tze (monkey stil) - vežba sa velikom motkom.
- ** Prvih 500 porudžbina za knjigu Fan Tsi nagrađujemo jednom besplatnom knjigom "Pa Kua Chang" (8 dijagrama I Ching-a), efikasnog kružnog sistema samoodbrane. Požurite sa porudžbinom, tiraž je ograničen.

Cena knjige 8000 din. Porudžbenicu popunite štampanim slovima i pošaljite na adresu:

NINJUTSU - P.FAH 56 - Beograd 22 - 11050

Narudžbenica - za knjigu FAN TSI

Prezime i ime: _____

Ulica i broj: _____

Broj pošte i mesto: _____

Datum: _____ Potpis: _____

ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ
 ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ
 ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ
 ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ
 ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ
 ХИТ ХИТ ХИТ
 ХИТ ХИТ
 ХИТ

ХРОНОЛОГИЈА:

Мајкл Џексон (II ДЕО)

У прошлом броју могли сте да сазнате све о првих једанаест година рада Мајкла Џексона и породичне групе „Џексонс“. Овог пута се бавимо периодом од 1977. до прошлогодишњег албума „Лош“. Ако сте сачували и „Забавник“ у ком смо писали о тој плочи, сада о Мајклу Џексону знате и више него што вам треба

Први албум „Џексонс“ који је група снимила за нову диско-кућу „Епис“ достигао је златан тираж у САД, али највећи успех на топ листама група је постигла следеће године (1978) албумом „Судбина“ „Destiny“ који су сами продуцирали а на ком је свирала читава плејада одличних студијских музичара. Песма „Продрмај своје тело“ („Shake Your Body“), урађена у тада нарочито популарном диско-маниру, постала је велики хит 1979. када је објављена као сингл. Достигла је седмо место на званичној листи у САД и четврто у Британији и била једна од најпопуларнијих у дискотекама широм света те године.

Исте те, 1979. године популарност Мајкла Џексона почела је да надмашује ону коју су „Џексонс“ постизали као група. Као преломна тачка на путу ка звезданим висинама може се узети сингл „Не престај док не добијеш довољно“ („Don't Stop Till You Get Enough“) који је стигао до првог места америчке и трећег места британске листе синглова. За мега успешним синглом следрио је сензационални албум „Са зида“ („Off The Wall“). Овај албум је продуцирао један од најзначајнијих светских продуцената осамдесетих – Квинси Џоунс, с којим се Мајкл срео за време рада на филму „Чаробњак из Оза“. Насловна нумера са албума била је још један успех као сингл издање (10. место у САД, 7. у Великој Британији), а следећи сингл са ове плоче „Рок с тобом“ („Rock With You“) донео му је још једно прво место у САД. Предивна балада „Она је ван мог живота“ („She's Out Of My Life“) коју је за Мајкла написао Том Балер донела му је треће место на листи у Британији и, изненађујуће, само десето у САД. Укупно гледајући, ове песме су Мајклу Џексону донеле до сада незабележен успех – три песме међу првих десет на америчкој листи исте недеље – 1979. године.

На ЛП-ију „Са зида“ као аутори песама појавили су се неки врло значајни рок музичари: Рок Темпертон – бивши гитариста групе „Хитвејв“ („Heatwave“); бивши „Битлс“

Пол Макартни, тада лидер групе „Вингс“ написао је за Мајкла песму „Девојка“ и то је био почетак њихове сарадње која ће се касније наставити повремено али са великим успехом: Стиви Вондер, некада и сам чудо од детета, а у то време навелико познат написао је песму „Ту не могу помоћи“ („I Can't Help It“). Све то допринело је да „Са зида“ постане тада најпродаванији албум неког црног извођача. Тај успех није угрозио ни нови албум „Џексонс“ – „Тријумф“ („Triumph“) из 1981. Истина, са овог ЛП-ија скинута су два хит сингла: „Можеш ли да осетиш“ („Can You Feel It“) – шесто место у Великој Британији и „Ходај сада“ („Walk Right Now“) али то су већ били мали успеси у поређењу с оним што је Мајкл постигао као солиста.

И фирма „Мутаун“ за коју су Џексонс снимали на почетку каријере врло је добро зарадила на популарности Мајкла и групе – објавили су најпре албум уживо са највећим хитовима групе из периода док су снимали за „Мутаун“, а одмах потом су поново објавили Мајклову песму „Један дан у твојем животу“ („One Day In Your Life“) овог пута као сингл који је стигао само до 55. места у САД али и до првог у Великој Британији.

Мајкл је 1982. године почео успешним синглом снимљеним у дуету са Полом Макартнијем. Заједно су отпевали Мајклову песму „Ова девојка

је моја“ („This Girl Is Mine“) и доспели до другог места на америчкој и осмог на британској листи иако је ова нумера заправо била једна од слаби-

јих на албуму „Трилер“ („Thriller“) који је објављен 1983. Била је то неоспорно једна од најбољих плоча те године и плоча која је собом донела

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Да, знам да многи људи праве своје песме тако што узму нешто што сам ја урадио па то прераде на овај или онај начин. Па шта, и они морају од нечега да живе.“

Џејмс Браун
(James Brown)

хистерију која се може поредити само са оном из најужешњих периода Елвиса Прислија и „Битлса“. Продуцент је поново био Квинси Џоунс, а листе аутора песама и музичара који су свирали на плочи укључивале су велики

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

ЖЕНА КОЈЕ НЕМА

Где си сад
Моја љубави
Гони ме чежња
Гони ме звук твојих корака
Загреб ми баца ветар у лице
Све до Зенице
Где си сада
Моја љубави
Рано је јутро
У једном оку ми сунце
У другом си ти
Моја љубави
Сад ме мучи глупа логика
Сад ме хвата лака паника
Био сам шта хоћу
Сад ме лопови сад ме
убијају
Београдска киша хлади ме
Све до Ниша
Где си сада
Моја љубави
Била си део мог уздица
Била си део мог очаја
Рано је јутро
Далеко је сунце
А где си сада ти
Моја љубави

Текст: Предрат
Милосављевић; изводи
група „Галија“

број најзначајнијих ствараца и извођача популарне музике. Посебна занимљивост међу свирачким гостовањима на плочи било је појављивање једног од најбољих светских хеви-метал гитариста Ван Хејлена који је одсвирао изузе-

тан соло у песми „Beat It“ (прво место у САД и 3. у Великој Британији као сингл). Иначе, као аутор насловне нумере на албуму (и још две) појавио се Род Темпертон, а „Трилер“ је једна од најдраматичнијих песама које је икада написао, инспирисан филмовима страве и кримићима.

Између „Трилера“ и последњег албума „Лош“ („Bad“), Мајкл је наступио на једној великој америчкој турнеји са „Џексонсима“ али су односи између њега и остатка браће све хладнији. Мајкл се постепено претворио у чудака који највећи део времена проводи у својој кући у Холивуду са многобројним екзотичним животињама (мајмунима, камилом...) и гледајући старе, нарочито цртане, филмове на видеу. Серијом пластичних и других операција којима се подвргао потпуно је изменио свој изглед, од симпатичног и сасвим обичног црнца претворио се у неку врсту полуробота готово беле коже, белачког носа, исправљене косе. Поред тога он је и хипохондар, често носи маску која га штити од бактерија, рукавице и слично. Једно време су врло озбиљно кружиле приче како је одлучио да се заледи и не излази док не буду пронађени лекови против свих болести, али то по свему судећи ипак неће урадити.

Ипак, због свега тога пауза између претпоследњег и последњег Мајкловог албума трајала је пуне четири године и лако је могуће да ће и следећа бити бар толика. А његови обожаваоци широм света су ове године имали прилику да погледају свог љубимца уживо. Сви се слажу – били су то спектакуларни наступи какви се не могу ни сањати. Као и много шта друго, везано за Мајкла Џексона уосталом

В. С.

Конкурс ПГП РТБ

И

„Политикиног Забавника“

СНИМИТЕ
ПРВУ
ПЛОЧУ

Конкурс за избор најбоље групе и певача који ће у организацији ПГП РТБ и „Политикиног Забавника“ снимити и објавити своју прву плочу, отворен је још увек али не задуго – траје до краја септембра. Жири којим председава Александар Пилипенко, музички уредник у ПГП РТБ приводи свој посао крају. Међутим, остало вам је још довољно времена да се пријавите на конкурс тако што ћете „Забавнику“ послати касету са демо-снимком композиције коју изводите самостално или са групом. На крају конкурса по један вокални солиста и једна група стећи ће право да сниме свој први сингл.

Током целог конкурса ПГП РТБ сваке недеље поклања десет ЛП плоча читаоцима „Политикиног Забавника“. Добитници плоча се одређују жребом од оних читалаца који пошаљу тачан одговор на питање из области музике. Питање на које овог пута треба да одговорите гласи: Да ли је бубњар „Рибље чорбе“ Вицко Милатовић објавио соло-албум? Адреса на коју можете слати ваше одговоре и даље је непромењена: „Политикин Забавник“, Македонска 29, Поштански фах 124, 11000 Београд, са назнаком – за конкурс „СНИМИТЕ ПРВУ ПЛОЧУ“. Ваше одговоре очекујемо до следећег петка.

На наградно питање објављено у „Забавнику“ бр. 1906. требало је одговорити да је група „Калиопи“ из Скопља.

Међу онима који су нам послали тачан одговор, највише среће су имали: **Небојша Чолић**, Бориса Кидрича 16/III, Крагујевац; **Радмила Станојевић**, Насеље „27. новембар“ 3/7, Ваљево; **Владимир Танацков**, Трг Слободе 2/а, Чуруг; **Бранко Цветићанин**, Јеловица 9, Алексиначки рудник; **Радмила Вукадиновић**, Ратка Јовића 42, Житковац; **Роберт Сич**, Фрушкогорска 26, Љуба-Ердевик; **Ана Бошковић**, Партизанска 25/3, Београд; **Бане Цвијановић**, Хасана Бркића 69/а, Зеница; **Светлана Златојевић**, Бранка Радичевића 44/5, Књажевац; **Игор Репић**, Доња Шаторња.

да уклопи професионализам, стил лосанђелеског глам метала, али и енергичну искру британског рока. Њих тројица почели су да раде на демо снимцима и Стиви је једну од нових песама послао свом другу, бубњару Ејсу Финчаму који је живео у Колораду. Ејси је схватио да звуче по његовом укусу и у лето 1986. долетео у Британију. Постав

је најзад била спремна за акцију. Крајем прошле године деби албум групе „Tiger-tailz“ „Young And Crazy“ (млади и луди) појавио се у изложима а критика их је прогласила једном од највредијих нових британских група. Овог пролећа плоча се појавила и код нас а они су кренули у концертну инвазију на Британију. И у томе имају успеха.

вија Џејмса, бившег певача групе „China Rogue“. Стив се управо вратио из Америке и тражио групу у којој ће моћи

ТИГЕР ТАЙЛЗ

На хеви метал сцени заблистала је још једна ефектна група. Реч је о саставу „Tigertailz“ који је настао пре четири године у Кардифу, познатом индустријском граду у Јужном Велсу. Основали су га гитариста Џеј Пејпер и басиста Пепси Тејт, али после шестомесечне свирке по локалним клубовима постало је јасно да треба да нађу новог певача. Одлучили су да дају оглас у музичким новинама и објаснили да им је потребан поуздан, енергичан и талентован певач. Избор је пао на Сти-

САВРШЕН ЖИВОТ

Шиничи
Хоши

НАУЧНА

ФАНТАСТИКА

Уређује
др Зоран Живковић

Јутро..
Иза на изглед бескрајног низа кровова високих зграда летње сунце провирује кроз завесу беле магле, пружајући несигурне прсте светлости. Просторија се налази на седамдесет другом спрату модерне осамдесетоспратне зграде за изнајмљивање станова. На пространом кревету лежи станар тог луксузног апартмана, човек по имену Таел, службеник осигуравајућег друштва које се специјализовало за свемирска путовања.

Сунчеви зраци, који се одбијају о глатку површину стаклене скулптуре близу прозора, бацају округлу мрљу светлости на цифру 2050. која означава текућу годину на аутоматском календару уграђеном у зид.

Постепено, сунчеви зраци постају све интензивнији. Међутим, велика прозорска стакла, помало плавичасте нијансе, начињена су тако да искључују врућину и дозвољавају да само светлост улази. Уз то, једна специјална направа увек одржава просторију удобном, док чист, филтриран ваздух, натопљен мирисом цвећа, стално струји кроз отвор на зиду. Мада се током читаве године одржава иста температура, мирис цвећа може да буде промењен, већ према жељи станара или годишњем добу.

Будући да је сада лето, мирис љиљана, омиљеног цвећа господина Таела, испуњава сваки угао просторије.

Часовник изнад зидног календара показује осам часова пре подне. Чује се тих звук и из сребрног микрофона, у облику велике латице цвета, одзвања блага музика а одмах за њом и један учтив глас:

— Време је за устајање. Време је за...

У Савршеној координацији са часовником и другим направама, магнетофон (глас) понавља исту реченицу три пута. Али, будући да господин Таел не пока-

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

зује никакав знак да ће се повиновати позиву, „глас“ престаје и ускоро се из унутрашњости зида чује звук активираних опреме.

С таванице силази „рука“. Присутна у сваком дому, ова направа, позната свима под називом „рука“, начињена је од меке пластике и подсећа на велику „магичну руку“.

– Закаснијете ако не устанете. Можда сте поспани, али не сме-те да занемарите ваш посао.

Крећући се у глаткој координацији са „гласом“, – „рука“ нежно подиже господина Таела са кревета, односи га према купатилу и уноси кроз врата која се аутоматски отварају. Унутар преграде за туширање, из зида се појављује друга мала „рука“ и премазује његово лице кремом за бријање. Та крема за свега петнаест секунди потпуно уклања све длаке са лица, ни најмање не шкодећи тену корисника.

У међувремену, још једна „рука“ скида пијаму са господина Таела и ставља је у оближњу електронску машину за прање рубља.

– А сада гуширање.

Прскави млаз воде, загрејане до најпогодније температуре, почиње да силази. Ускоро, слично престанку изненадног плјуска у летње вече, млаз постаје све слабији а затим потпуно престаје. Однекуд са зида циновски фен почиње да жуји и убрзо је тело осушено. Скривени спреј колоњске воде довршава јутарњу тоалету, после чега „рука“ облачи господина Таела у тек испеглану, потпуно белу одећу.

– Доручак је спреман... Овуда, молим.

Истовремено док „глас“ говори, „рука“ односи господина Таела у трпезарију и смешта га за сто на коме се налази читав низ јела. Замазног изгледа које је из кухиње допремио конвејер. Пријатна арома кафе осећа се у ваздуху. Кодор телевизор одједном се активира и филмски преглед најважнијих јучерашњих догађаја оцртава се оштро на екрану. То траје отприлике три минута, а онда се телевизор аутоматски гаси и блага музика испуњава просторију.

Ускоро тиху музику прекида „глас“:

– Ако сте завршили, сто ће бити поспремљен.

Будући да господин Таел није притиснуо оближње дугме да изрази своје слагање или неслагање, конвејер почиње да односи посуђе.

Музика поново постаје јача и појављује се гарнитура за пушење. Та направа је начињена тако да се цигарета, пошто је извађена из кутије, сама упали. Међутим, господин Таел овога јутра није посегао за цигаретом.

Музика се наставља још неко време.

У тренутку када казаљке показују да је 9:50 пре подне, музика поново постаје тиша, да би на крају потпуно престаја. „Глас“ говори:

– Па, време је да се крене у канцеларију. Све ће бити као и обично, у савршеном реду кад се вратите.

„Рука“ затим нежно полаже господина Таела у једно чудно возило у облику махуне. Врата се затварају притискајући дугме. Чује се оштро „клик“ и направа у облику махуне, начињена од тврде, прозирне пластике, бива усисана ваздушним притиском у једну велику цев. Тај цевовод је повезан са сваком просторијом до које нека особа, ношена потисном силом компримираног ваздуха, жели да стигне за најкраће време.

Возило господина Таела путује брзо кроз дугачку цев. Мали механизам, смештен у његовом кљуну, стално емитује радио-талас одређене дужине, и цев, хватајући тај тон, непогрешиво усмерава возило према његовом назначеном одредишту.

Пет минута касније превозно средство господина Таела стиже до улаза у канцеларију и ту се зауставља. Улаз је закрчен његовим колегама који су такође управо стигли.

Један до њих обраћа се господину Таелу:

– Добро јутро. Изгледате прилично бледи...

Али, господин Таел не одговара.

Онај који га је поздравио про- тура руку кроз прозор... Одједном узвикује:

– Позовите лекара! Он је хладан!

Убрзо, јурећи великом брзином кроз цев, пристиже амбулантно возило. Пробијајући се кроз узбуђену гомилу, лекар најзад стиже до господина Таела.

– Како му је?

– Жалим, али прекасно је. Он је већ неко време патио од слабог срца и последњи напад био је, очигледно, прејак за њега.

– Кад се то десило?

– Мртав је већ готово десет часова, и зато мислим да се то десило у току прошле ноћи.

ЕНИМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

Р И М О Д А Р О Т К И В А
С В Е Т О З А Р А З А Л Л
И Н А В Т Ш И Ш Л Н Е А О
М И С К А М К А Д К М Д К
О И Л Т И А Т Р С А Р И И
Н Б С Д Ј К И А А А М М Н
А О А Т О Ј Н Н Г Ј О И А
К Р Ј Н А Д У О У О К Р Р
Г И И И А Н С Г Н Ф Р О О
О С Л Р С Л И Р О А И А З
Р Л И О А М У С Е С М Р Н
Д А М В М Т А К Л Т Л С Т
А В Р А М Е К И А А Е А О
Н А Р Д А Ј Р О Л Н В Н В

ОСМОСМЕРКА

У овом словном мозаику треба, у свих осам смерова, да нађете и прецртате (или заокружите) мушка имена из доњег пописа. По проналажењу свих имена, на крају ће вам остати пет неискоришћених слова која, читана редом, дају још једно мушко име.

АВРАМ, АЛЕКСАНДАР, АНДРИЈА, БОРИСЛАВ, ВИКТОР, ВЛАДИМИР, ГОРАН, ГОРДАН, ГРАДИМИР, ДАВОРИН, ДАМИР, ДРАГОСЛАВ, ЗЛАТКО, ЗОРАН, ИСМАИЛ, ИШТВАН, ЈАДРАН, ЈАКША, ЈУГОСЛАВ, КОСТА, ПАЗАР, ЛУКА, МАКСИМ, МИЛИЈА, МИРКО, НИКОЛА, ОМЕР, ОСМАН, РАДОМИР, РАЈКО, РАТКО, СВЕТОЗАР, СИМОН, СРЕТЕН, СТАНИСЛАВ, ТРИФУН.

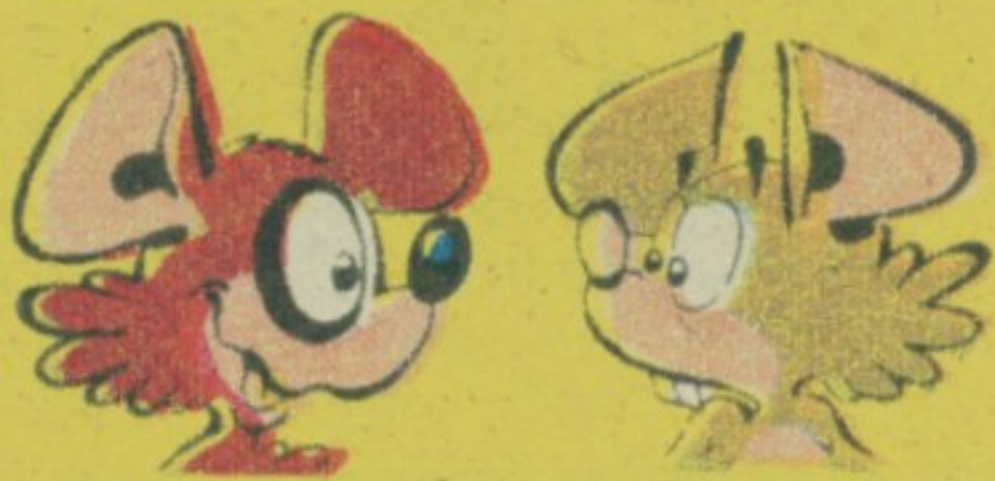
ПОМИЦАЉКА

Померите наведене речи улево и удесно, али тако да у четири узастопна ступца добијете називе четири државе.

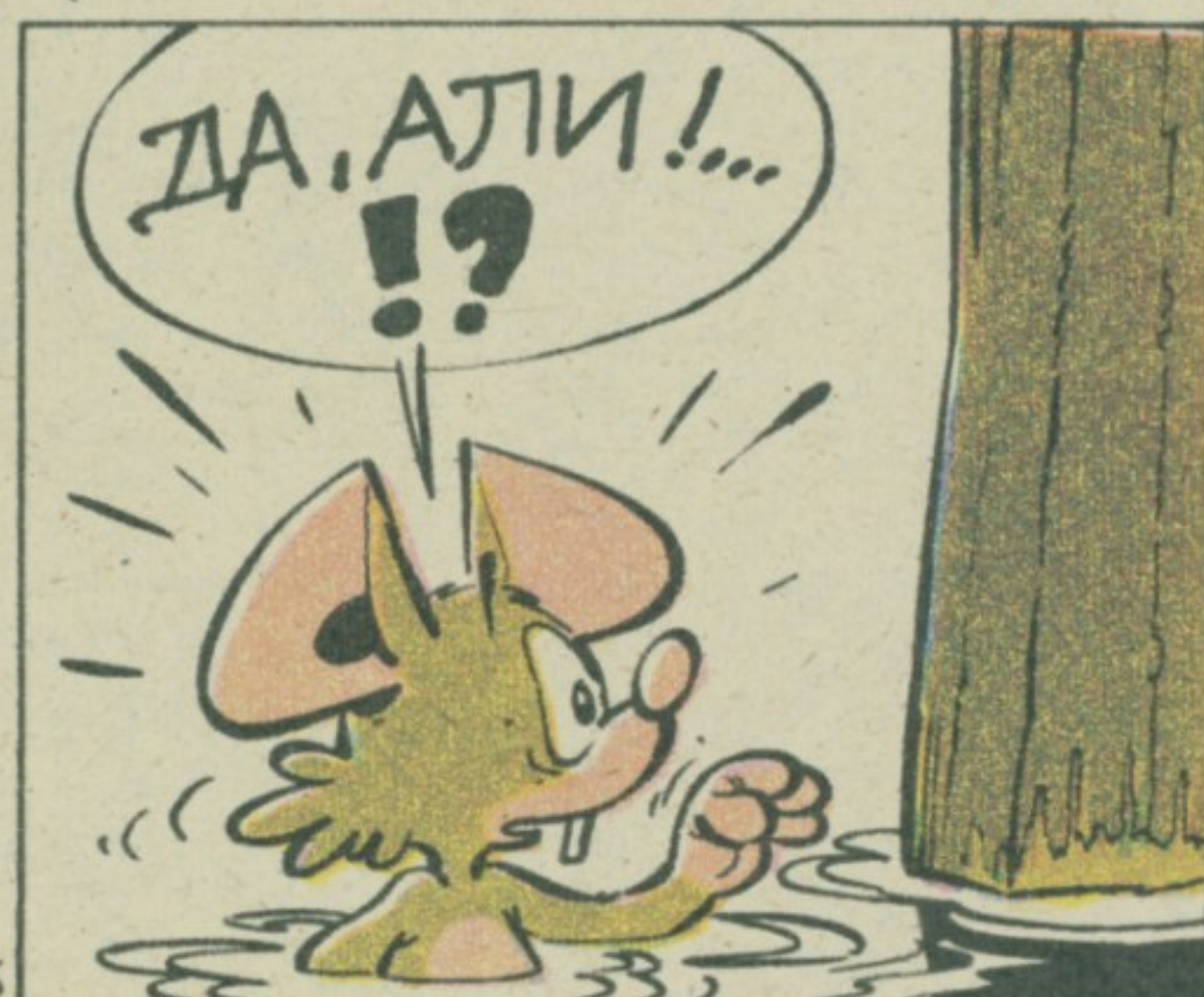
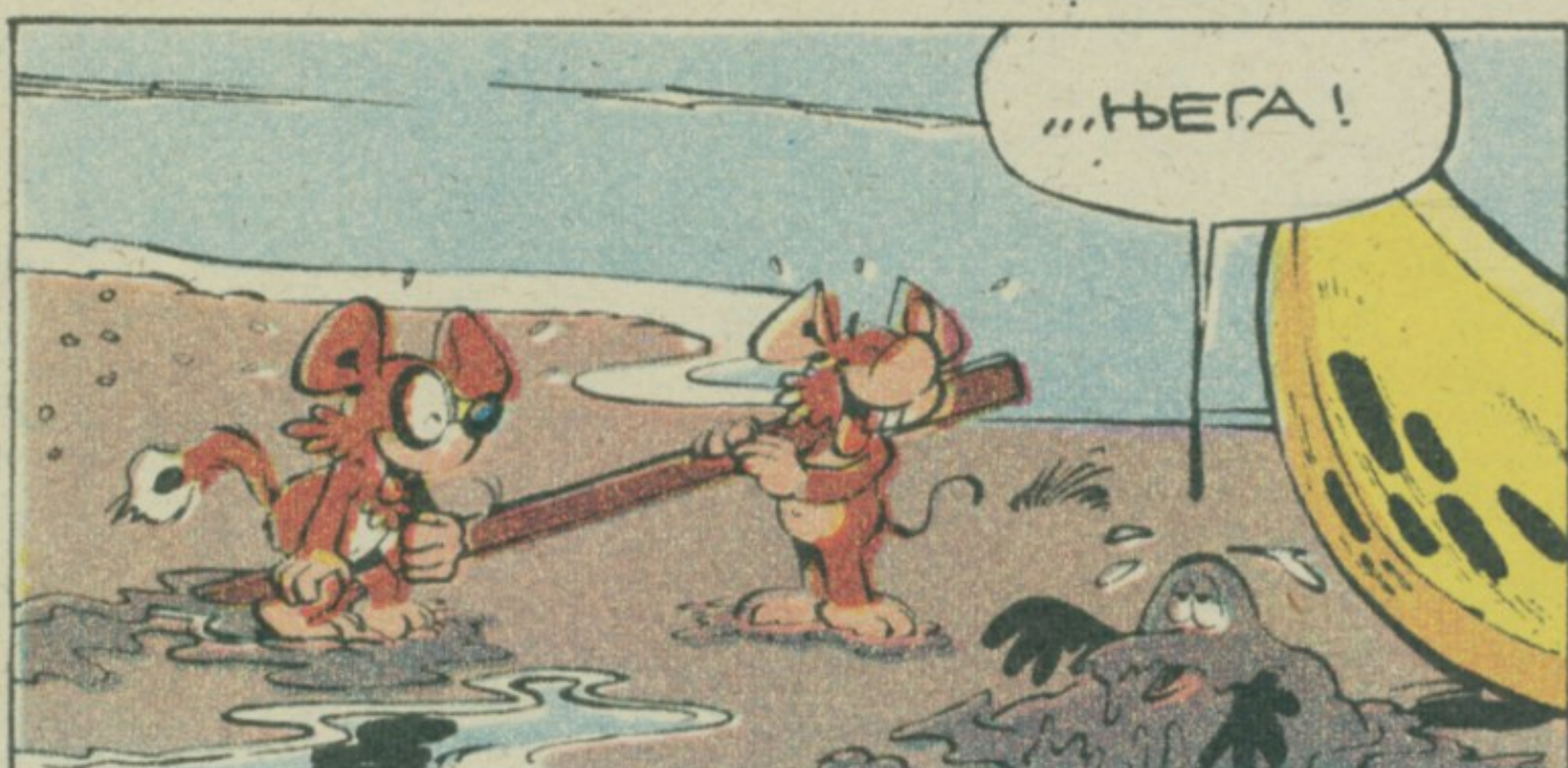
СЕМБЕРИЈА
ЦИГАРЕТА
ПРИРАСТ
АНАДИПЛОЗА
СВАКОЈАКИ
АНАТОЛИЈ

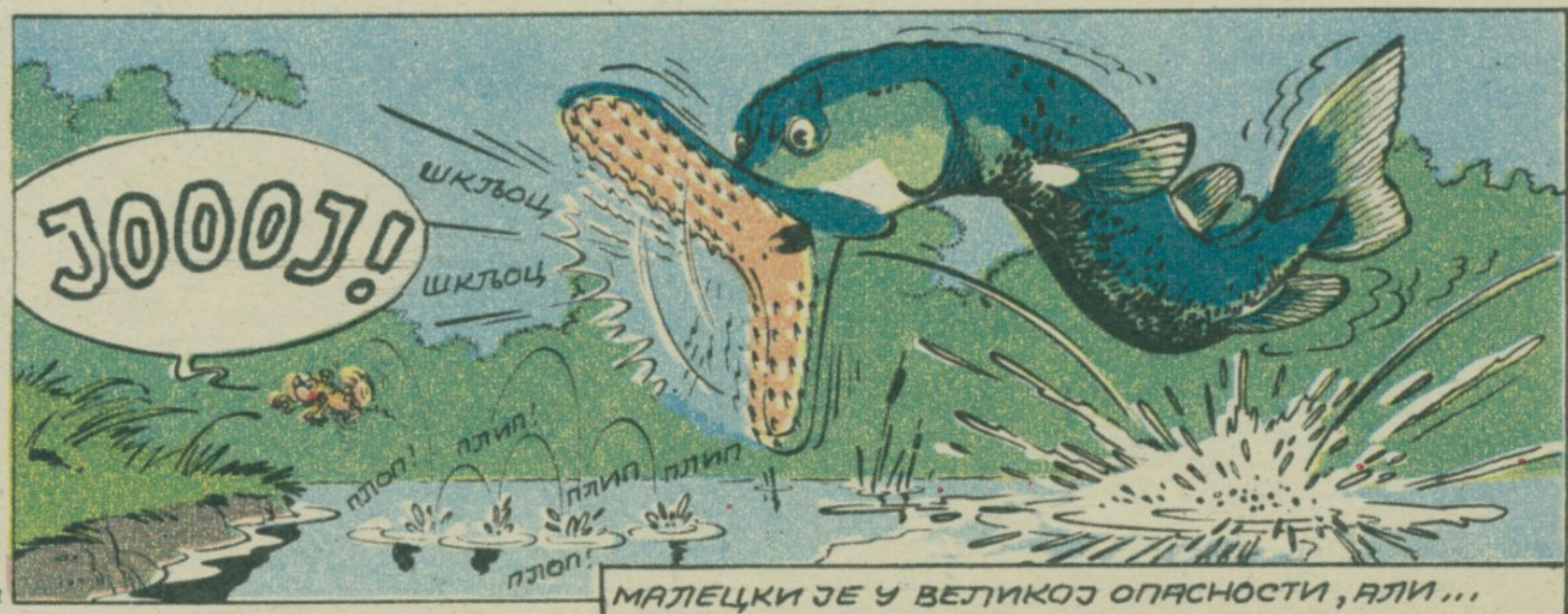
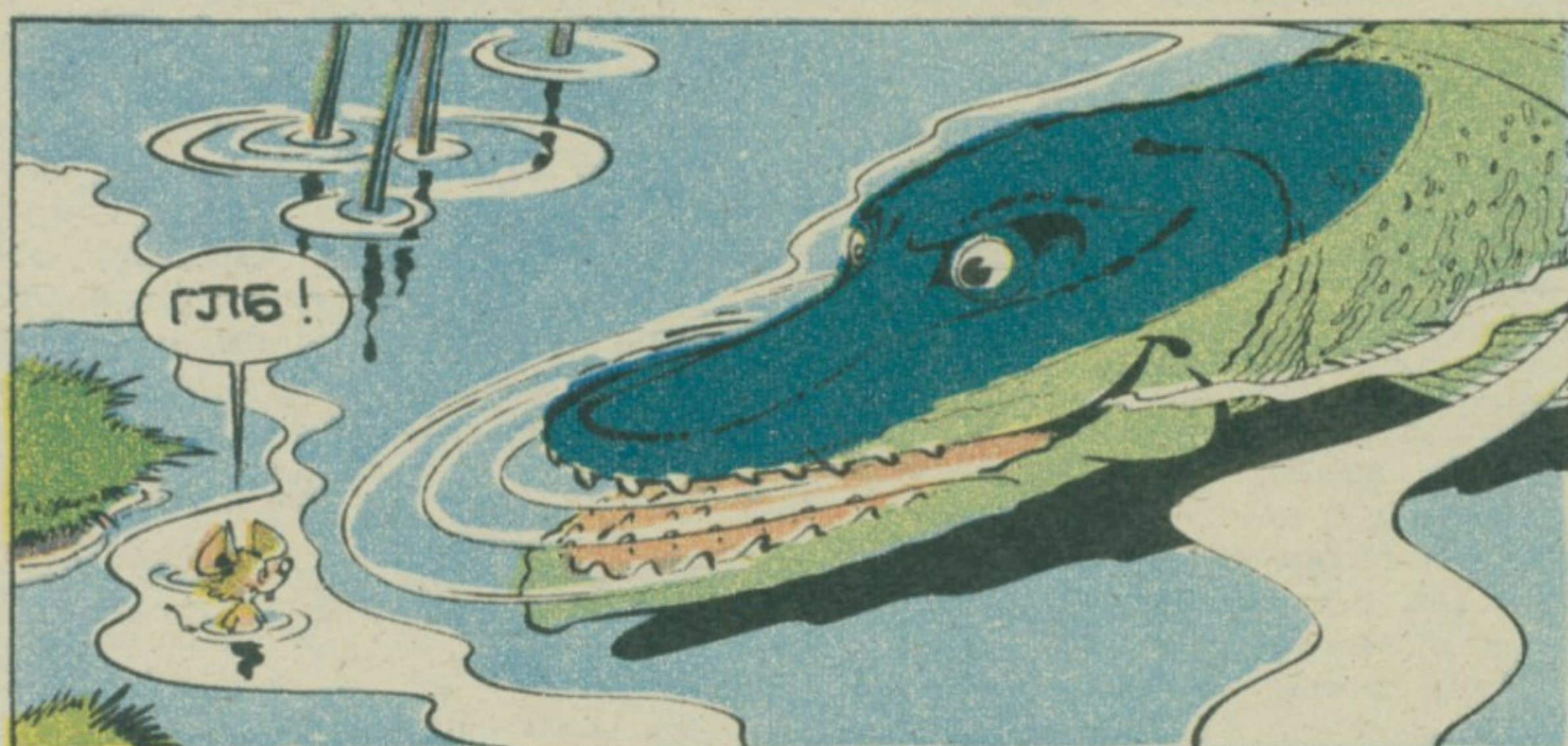
РЕШЕЊА НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

КРЦКО

ШТУКИН МОСТ

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
др Живорад Миновић

Руководилац ООУР-а и главни и одговорни уредник „Политикиног Забавника“
Дарко Рибникар

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Половић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Дарко Рибникар, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукединовић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Славољуб Кеџић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 1.000 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Тромесечна 11.052 динара, полугодишња 22.104 динара, годишња 44.208 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Тромесечна 22.104 динара, полугодишња 44.208 динара, годишња 88.416 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну наизмену НО „Политика“ – ООУР „Продаја“ – претплата на лист: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ:

САД	USD	37.-
СР НЕМАЧКА	DEM	67.-
ШВЕДСКА	SEK	229.-
ФРАНЦУСКА	FRF	224.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF	56.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број: 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну наизмену: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

Читала сам туђа писма!

Редовна сам читатељка Забавника, па ми се сада обраћам јер ми је неопходан савет. Ево о чему је реч: моја бака је недавно купила кућу. То је стара кућа, а била је власништво људи коју су умрли. У тој кући било је свега и свачега, разних старих ствари. Узимао је свако по нешто. Ја сам у тој гужви нашла стара писма. Она су од пре рата, тачније из 1931. године. Знам да није лепо задирати у туђу интиму, али писма су стара, а они који су их писали више нису живи и тако сам их ја прочитала. То су писма двоје људи који су били заљубљени једно у друго, човек по имену М. Е. (цела имена ипак изостављамо – редакција), био је на одслужењу војног рока у Нишу и писао је веома често својој заручници Л. М. у Питомачу. Они су се касније узели и живели баш у овој кући. Током другог светског рата помагали су партизанима. Та њихова писма нико није хтео и тако она сада припадају мени. Иначе, то су веома занимљива писма која описују осећања и збивања током једног времена. Е, сад, питам вас – шта да радим? Жао ми је да бацим та писма, а не знам шта бих с њима?

АЛЕКСАНДРА БОЖАНИЋ
Дољани 101
Дарувар

Пре свега, да рашчистимо једно. Кад кажеш да стара писма двоје људи који више нису живи нико није хтео, не знамо шта си под тим мислила? Које си их нудила? Да ли потомцима или рођацима тих људи ако их уопште имају? Та писма требало би да припадну једино наслед-

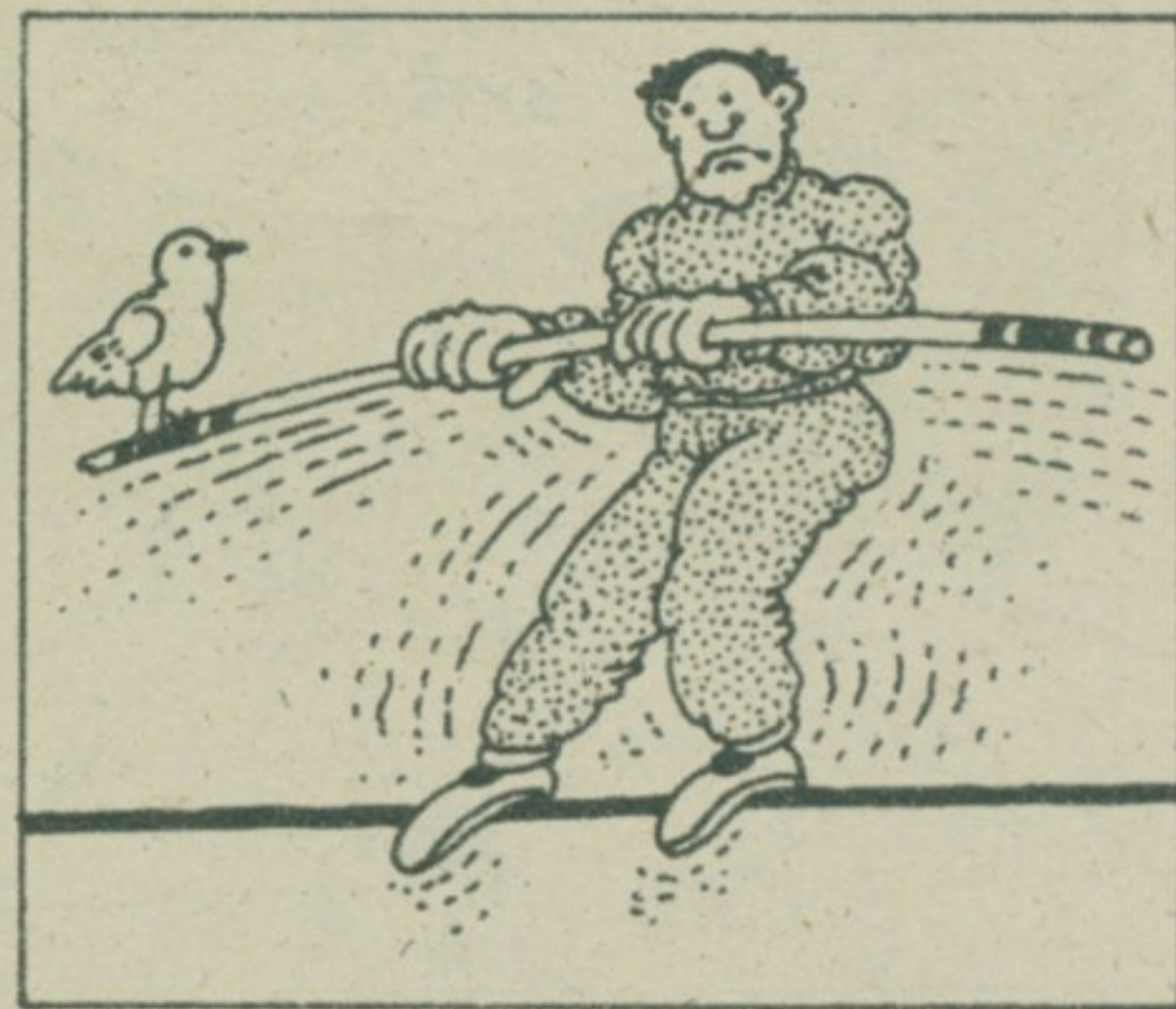
ницима, ако их има. Ако то није случај, већ писма, како кажеш, припадају теби, остаје да поступиш како сама сматраш да је најбоље. Ако ти је жао да их бациш, значи да има разлога да се она сачувају. Видимо да си осетљива и романтична душа, можда си талентована за писање, можда ће ти једнога дана та писма користити као надахнуће? Ако не осећаш такав дар у себи, можеш их понудити неком писцу, или некој ревији која објављује љубавне романе. Уосталом, ту је и твоја адреса – па ће ти се можда јавити неки писац заинтересован да од писама направи роман!

Ходање по жици

Зашто акробата који хода по жици увек носи мотку?

МАРКО ЈОКИЋ,
Назарова 46
Загреб

Под условом да претходно вежба годинама, ствар је тако рећи једноставна. Да би одржао равнотежу, он се непрес-

тано нагиње с леве на десну страну померајући тако и тачку ослонца. Мотку носи зато што када је помера на једну или другу страну, у ствари поставља центар масе система (преведено на обичнији језик: центар масе коју чине његово тело и мотка) изнад жице. Онога тренутка када се центар масе нађе изнад жице, равнотежа је постигнута. Чим се поремети, све креће из почетка...

Снови по наруџбини?

Драги Забавниче, Често ми се дешава да сањам нешто лепо и да се онда док још није готово пробудим. Неки пут ми је страшно жао, па ме занима да ли постоји начин да наставим следеће вечери?

ИВАНА ВИНКОВИЋ,
Омладинских бригада 186
Београд

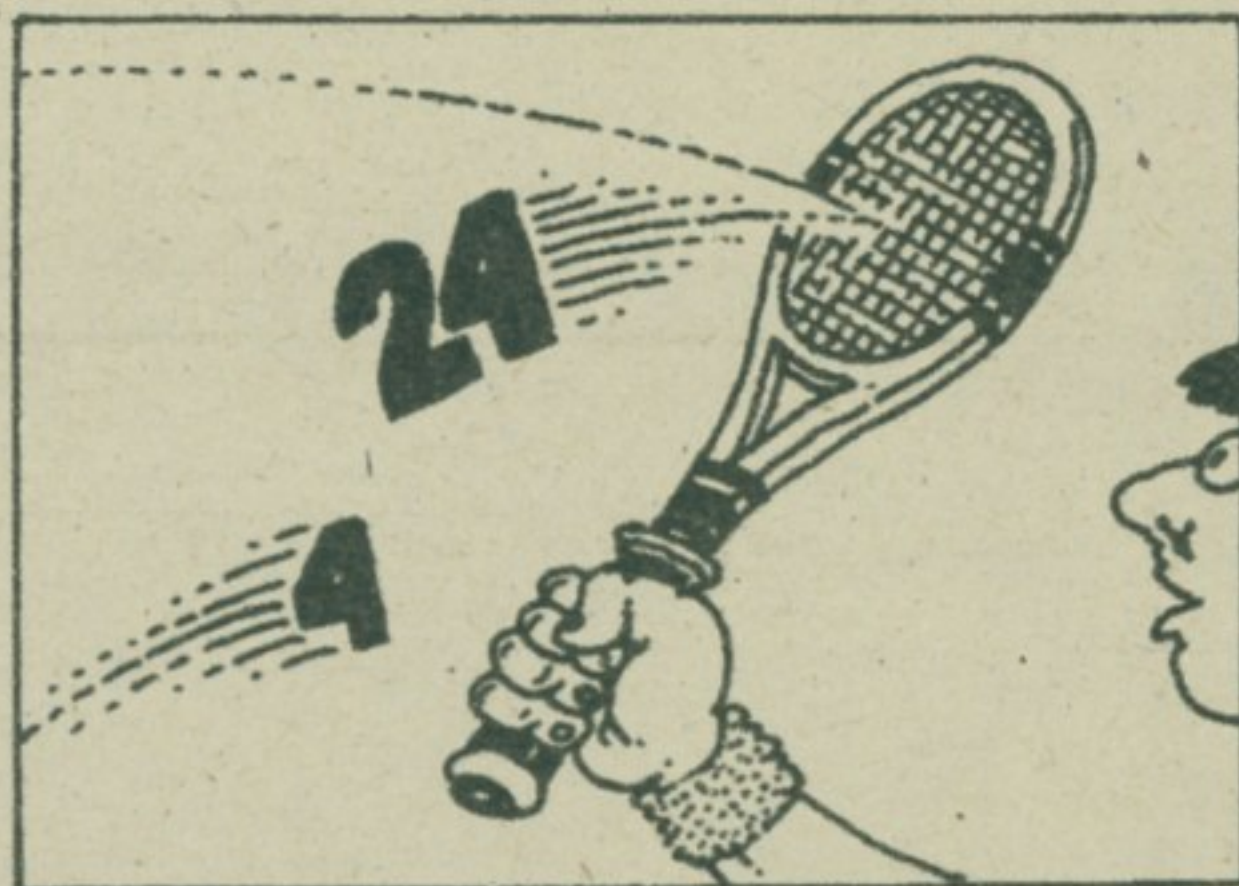
Драга Ивана, за сада још нико нема „рецепт“ за сањање по поруџбини, али пошто су снови одраз онога чиме смо обузети или што нам се дешава, покушај да пред спавање мислиш на сан који би ти се допао. Успех не гарантујемо, али ти зато нудимо утеху. Шта мислиш како би ти тек било да сањаш нешто ружно, а не можеш да се пробудиш?

Грешка из 1952. године

Читам с одушевљењем текстове и у старом (репринтованом) Забавнику и у овом новом. Хтела бих, ипак, да укажем на једну „грешку“ у тексту под насловом „Становници наше планете данас и кроз сто година“ објављеном у Забавнику осмог марта 1952. године. У њему се, наиме, каже: „Људско друштво које је пре сто година имало тек нешто више од једне милијарде становника досећи ће, према проценама стручњака ОУН, у две хиљади тој години око три милијарде становника“. Колико знам број житеља наше планете биће тада знатно већи.

ЕМИЛИЈА,
ученица из Загреб

У праву си – стручњаци Уједињених нација нису тачно предвиђали пре 35 година. Треба их разумети, демографска „експлозија“ у неким деловима наше планете премашила је сва очекивања. Грешка коју си уочила заиста је повелика, јер како нас је обавестила Маргита Јакић, руководица у Савезном заводу за статистику, на Земљи ће 2000. године живети тачно 6,121.813.000 становника. Ова прецизна прогноза записана је у публикацији Уједињених нација „World demographic estimates and projections“. Дакле, у прогнози се погрешило – сто одсто, за пуне три милијарде! Остаје нам да сачекамо још нешто више од једне деценије и уверимо се колико је ова прогноза тачна.

Хао, Забавнице!

Пишем ти први пут, и молим те одговори ми. На ком се месту на АТП листи налазе наш тенисер Боба Живојиновић и немачки тенисер Борис Бекер. У питању је опклада између мене и мог брата.

НИКОЛА из
Титовог Ужича

Слободан Живојиновић је 24, а Борис Бекер 4. на АТП ранг листи најбољих тенисера.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

ПОМИЦАЉКА: Сирија, Египат, Мароко, Бразил.

ОСМОСМЕРКА: Милан.

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Миладин Николић, Цара Душана 6, 16000 Лесковац – 17 година, воли спорт, дружење и народну музику.

Оља Дакић, Ђуре Ђаковића 8/34, 78000 Бањалука – 12 година, иде у музичку школу, тренира тенис и кошарку, сакупља значке, салвете, разгледнице и украсна писма.

Бранкица Тадић, Косте Туркуља 44, 23000 Зрењанин – 13 година, воли да чита књиге, нарочито оне о животињама.

Миљана Вукићевић, VI босанске бригаде 4, 75440 Власеница – 11 година, воли забавну музику и спорт, сакупља украсна писма, постере, гумице за косу, салвете и значке.

Оливера Марковић, Милете Стојадиновића 2, 11420 Смедеревска Паланка – 12 година, сакупља марке, споменаре, песме, салвете и постере.

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

PSS 140 DM 195.-

YAMAHA KEYBOARDS PortaSound

PSS 30 DM 100.-

Za omladinu
Za odrasle
Za školu
Za proslave
Za muzičare
Za dokolicu
Za profesiju
Za svaku priliku!

PSS 30: Elektronske synthesizer-orgulje sa ugrađenim bubnjevima (8 različitih ritmova: swing, disco, slow rock, pops, latin, beat, polka, waltzer) 8 različitih zvukova (klarinet, xylofon, el. gitara, violina, bendžo, oboa, harpsicord, klavir) mogućnost snimanja melodija (recording) programirana demo-melodija sa pratnjom i mogućnosti paralelnog zajedničkog sviranja — Ugrađen zvučnik sa pojačalom — priključak za slušalice — Priključak za dodatno pojačalo.

PSS 140: Elektronske synthesizer-orgulje sa ugrađenim bubnjevima i automatskom bas-akord pratnjom — 100 različitih zvukova FM tehnologije (kao kod velikih DX-synthesizera). Svi duvački instrumenti, žičani instrumenti, i mnogi synthesizer efekti (razne vrste klavira, vibrafon, marimba, el. gitara, flauta, pan flauta, oboa, saxofon, pikolo, violine, čelo, gudački orkestar, duvački orkestar, razne vrste horova, harmonika, usna harmonika, mandolina, ukulela, bendžo, crkvena zvona, kućno zvonce, telefon, žubor vode, cvrkut ptica, šum talasa, brujanje automobilskeg motora, itd, itd, itd) — 10 vrsta automatskih ritmova sa različitim automatskim pratnjama (zvuci kao ceo orkestar) 5 različitih delova bubnja (PEDsova) za samostalno sviranje bubnja prstima (bas bubanj, doboš, tomtom, činela, HiHat) itd, itd. Priključen na veće pojačalo, ili Vaš kućni HiFi centar, zvuči kao 10 puta veći i skuplji instrument. APSOLUTNO PROFESIONALAN!!!

SIGURNA MOGUĆNOST KASNIJEG PRELASKA NA KLAVIR, HARMONIKU, ILI BILO KOJI DRUGI INSTRUMENT! IZUZETNO LAGANO ZA UČENJE!

Uplatu izvršite na konto: DRESDNER BANK GELSENKIRCHEN — Kto. Nr. 6717 986 BLZ 420 800 82 UNIT GMBH

Potvrdi o uplati sa čitko napisanom adresom primaoca pošaljite na:

UNIT GMBH — Overwegstr. 53 — 4650 GELSENKIRCHEN — W. Germany Telefon: 9949-209 270240

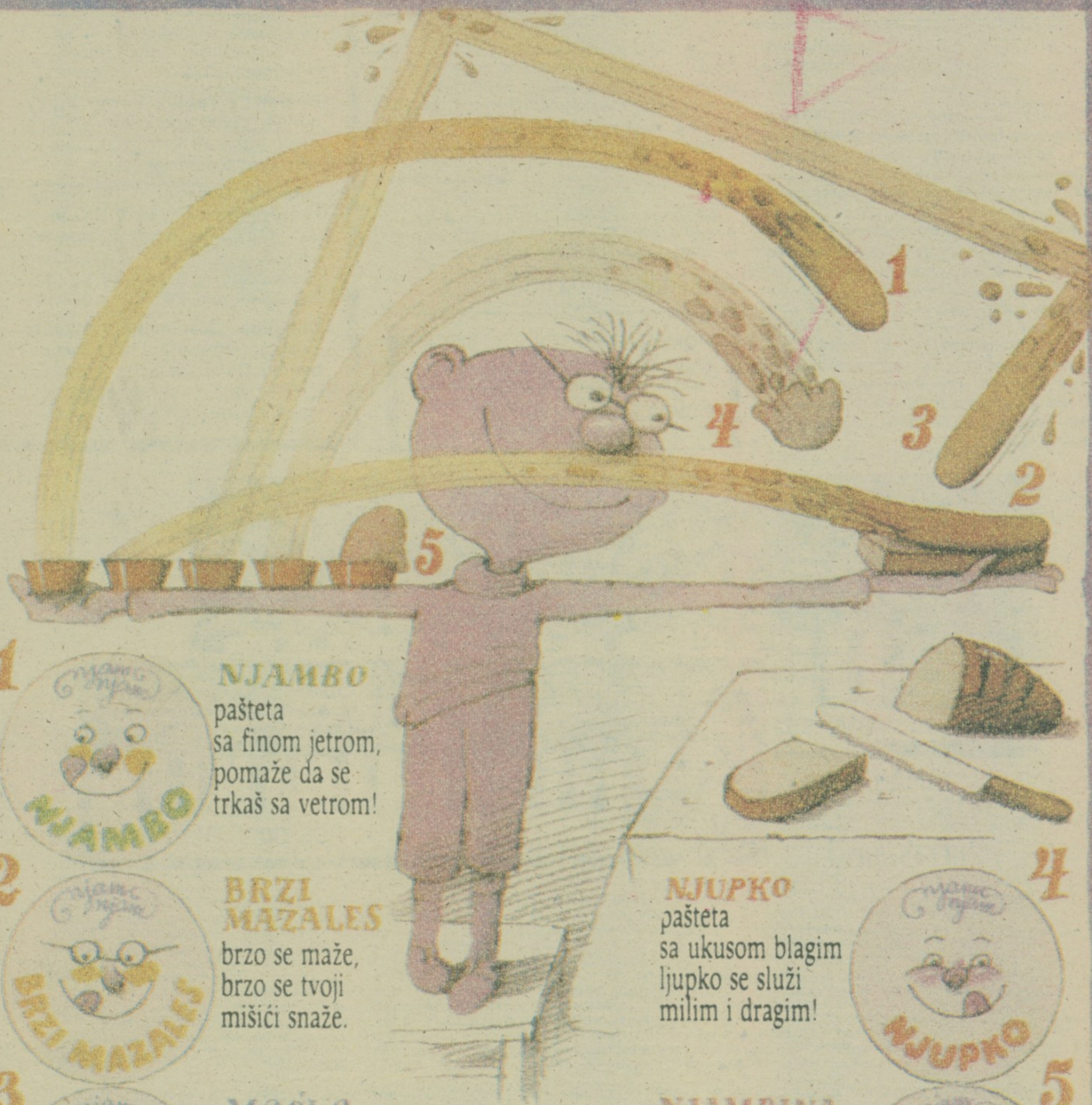
Uz cenu instrumenata morate kod uplaćivanja dodati još DM 65.- za manipulativne troškove i troškove poštarine od Nemačke do Vašeg mesta stanovanja. Poštar Vam pošiljku donosi na Vašu kućnu adresu. Instrumente šaljemo odmah po prijemu uplate.

UPOZNAJTE PASTETU

Njam Njam

KVALITETE

NJAMBO
pasteta
sa finom jetrom,
pomaže da se
trkaš sa vetrom!

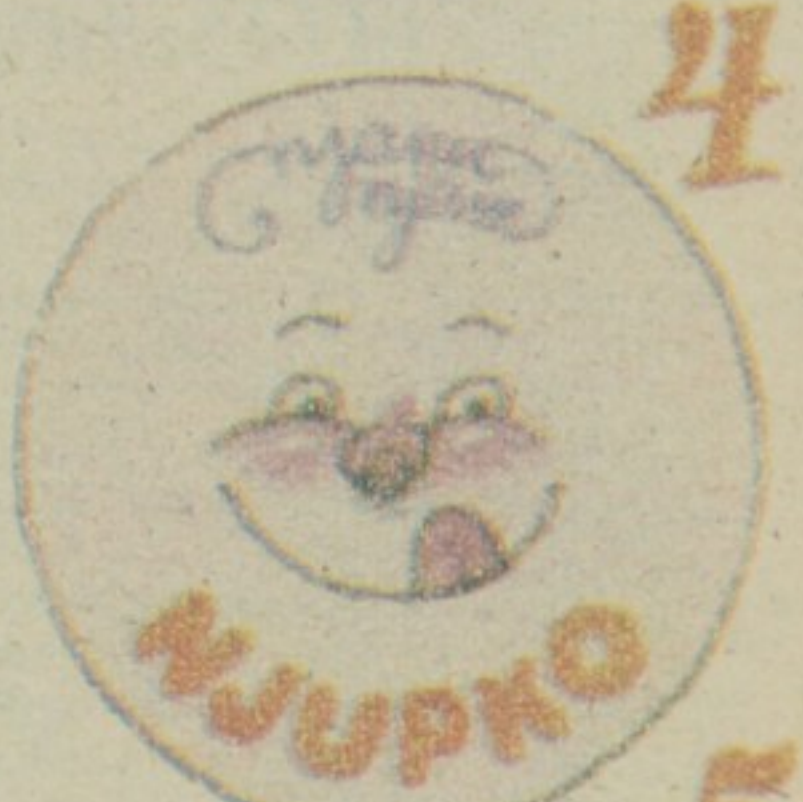
**BRZI
MAZALLES**
brzo se maže,
brzo se tvoji
mišići snaže.

MOČKO
baš moćne začine ima,
zato se sviđa
toliko svima!

NJUPKO
pasteta
sa ukusom blagim
ljupko se služi
milim i dragim!

NJAMBINA
fina kći vitamina,
puna vrlina -
prava milina!

29
Novembat

INDUSTRIJA MESA I KONZERV
u sastavu SOUR AGROS, Subotica

АШАН
РЕДОВИ

Дружина КАМКЕР

